

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie
za rok 2022**

Spis treści

Rozdział I: Wprowadzenie.....	6
1. Informacje ogólne.....	7
Rozdział II: Pomoc uchodźcom z Ukrainy	12
2. Pomoc o charakterze interwencyjnym	13
3. Pomoc o charakterze długoterminowym.....	13
Rozdział III: Pomoc środowiskowa.....	19
4. Praca socjalna.....	20
4.1 Organizowanie społeczności lokalnej – rewitalizacja społeczna.....	21
4.1.1 Najważniejsze inicjatywy zrealizowane w ramach Programów Aktywności Lokalnej	22
4.1.2 Dodatkowe działania na rzecz rodzin	23
4.1.3 Wybrane Programy Aktywności Lokalnej.....	23
4.2 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS.....	24
4.3 Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych	25
4.3.1 Wybrane projekty socjalne zrealizowane w 2022 roku	25
5. Kluby Rodziców	28
6. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027	28
6.1 Działania w ramach kampanii społecznych	29
6.2 Mieszkanie chronione dla kobiet i kobiet z dziećmi.....	30
6.3 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW)	30
7. Interwencja kryzysowa	31
7.1 Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)	31
7.2 Miejsca interwencyjnego schronienia.....	31
8. Usługi opiekuńcze	31
8.1 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.....	32
8.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami	32
8.3 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	33
9. Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością	34
9.1 Asystent w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością	34
9.2 Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej.....	35
9.3 Indywidualny trening kompetencji i umiejętności społecznych dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością.	35
10. Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego	36
10.1 Kluby Integracji Społecznej (KIS)	36
10.1.1 Klub Integracji Społecznej MOPS	36
10.1.2 Klub Integracji Społecznej dla osób z niepełnosprawnościami	37
10.2 Centra Integracji Społecznej (CIS)	38
10.2.1 Centrum Integracji Społecznej – zadanie realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków	38
10.2.2 Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych	38
11. Program „Złota Rączka”	39
12. Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków.....	39
12.1 Usługa asystenta rodziny	40
12.2 Rodziny wpierające.....	42
12.3 Usługa „Pomoc w domu”	42
12.4 Placówki wsparcia dziennego	43
12.5 Poradnictwo	44
12.5.1 Poradnictwo psychologiczne realizowane przez MOPS	44
12.5.2 Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków	44
12.5.3 Usługi wzmacniające lub odbudowujące naturalny system wsparcia - rodzinę.....	45
12.5.4 Specjalistyczne usługi wspierania rodziny	45
13. Projekt „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”.....	46
14. Projekt „Zawsze rodzina”.....	47
15. Projekt „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków Południe”	48
16. Świadczenia z pomocy społecznej.....	48
16.1 Podstawowe świadczenia finansowe: zasiłek stały, okresowy i celowy	48
16.2 Pomoc w zakresie dożywiania.....	50

16.2.1	Program osłony dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie żywienia.....	50
16.2.2	Współpraca z organizacjami dystrybuującymi żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 (FEAD).....	50
16.2.3	Uruchomienie sklepu socjalnego „Dobry sklep”	51
16.2.4	Pomoc w zakresie żywienia poza programem osłownym.....	52
16.2.5	Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej	52
16.3	Lokalny Program Osłony dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych.....	52
16.4	Wsparcie rodzin romskich w ramach realizowanego zadania „Edukacja przedszkolna krakowskich dzieci romskich w 2022 roku”	53
17.	Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	53
17.1	Stypendia szkolne	54
17.2	Zasiłek szkolny.....	54
17.3	Rządowy Program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020–2022 (W latach ubiegłych program funkcjonował pod nazwą „Wyprawka szkolna”)	55
18.	Pomoc na rzecz osób bezdomnych.....	55
18.1	Zapewnienie usług związanych z zabezpieczaniem schronienia i noclegu osobom bezdomnym	55
18.1.1	Pomoc w formie schronienia realizowana jako zadanie z zakresu pomocy społecznej.....	55
18.1.2	Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym	56
18.2	Mieszkania chronione dla osób bezdomnych.....	57
18.3	Zapewnienie pomocy medycznej i zaopatrzenia w leki realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym	57
18.3.1	Przychodnia dla Osób Bezdomnych oraz Punkt Wydawania Leków i Darów.....	57
18.3.2	Doraźna pomoc medyczna i doraźna pomoc przedmedyczna w przestrzeni publicznej Gminy Miejskiej Kraków oraz na terenie noclegowni i schronisk.....	57
18.4	Zapewnienie możliwości dokonywania zabiegów higienicznych realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym.....	58
18.5	Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej	58
18.6	Wigilia dla osób bezdomnych i samotnych.....	58
18.7	Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu.....	58
18.8	Streetbus dla osób bezdomnych.....	59
18.9	Usługa asystenta osoby bezdomnej.....	59
18.10	Zapewnienie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego	59
18.11	Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych – Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych.....	60
18.12	Świadczenia pieniężne na rzecz osób bezdomnych	60
19.	Pomoc dla cudzoziemców	60
20.	Prowadzenie na oddziałach ginekologiczno-położniczych oraz w szkołach rodzenia usługi „przewodniczki” dla kobiet w ciąży i rodziców nowonarodzonych dzieci mieszkających w Krakowie	61
21.	Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody	61
22.	Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej ...	62
23.	Zadania dzielnic.....	62
24.	Akcje socjalne, współpraca z firmami i innymi podmiotami	63
25.	Kierowanie wniosków o podjęcie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie i prokuratur rejonowych	64
26.	Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych całkowicie.....	64
26.1	Obsługa wypłat wynagrodzeń za sprawowanie opieki nad osobą ubezwłasnowolnioną.....	64
27.	Kierowanie do prokuratury wniosków o wszczęcie w sądzie opiekuńczym postępowań o ubezwłasnowolnienie.....	65

28.	Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody.....	65
29.	Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków	65
Rozdział IV: Pomoc specjalistyczna		66
30.	Pieczna zastępcza	67
30.1	Rodzinna piecza zastępcza	67
30.1.1	Świadczenia pieniężne dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzenia dla osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka	72
30.2	Instytucjonalna piecza zastępcza	72
30.2.1	Placówki opiekuńczo-wychowawcze.....	72
30.3	Opłata za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	73
30.4	Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej	73
30.5	Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów	74
30.6	Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w zakładach opiekuńczo-leczniczych	74
30.7	Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki ..	74
30.7.1	Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków	75
31.	Ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, placówki zapewniające opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku i z niepełnosprawnościami.....	75
31.1	Ośrodki wsparcia dla osób w podeszłym wieku, chorych i z niepełnosprawnościami	76
31.1.1	Ośrodki wsparcia dla osób w podeszłym wieku, chorych i z niepełnosprawnościami	76
31.1.2	Klub Samopomocy – Specjalistyczny uruchomiony w ramach projektu „W sile wieku 2”	76
31.2	Środowiskowe domy samopomocy.....	77
31.3	Klub Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	77
31.4	Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle chorych.....	77
31.5	Mieszkania wspomagane w ramach projektu „Sami-Dzieln! Nowe standardy mieszkalnictwa wspieranego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”.....	79
31.6	Rodzinny dom pomocy	80
31.7	Domy pomocy społecznej	80
Rozdział V: Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami		83
32.	Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami	84
32.1	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.....	84
32.1.1	Mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków w warsztatach terapii zajęciowej w innych powiatach....	84
32.2	Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	85
32.3	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	85
32.4	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów	85
32.5	Dofinansowanie likwidacji barier w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami	85
32.6	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika.....	86
32.7	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	86
32.8	Program „Aktywny Samorząd”	86
32.9	Program „Zajęcia klubowe w WTZ”	87
32.10	Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta	87
32.11	Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie	87
32.12	Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł I	87
32.13	Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł II	87
Rozdział VI: Inne działania oraz pozostałe informacje o funkcjonowaniu MOPS		89
33.	Działania związane z aplikowaniem o środki w ramach konkursów zewnętrznych.....	90
34.	Współpraca międzynarodowa.....	90
35.	Budżet obywatelski.....	90
36.	Współpraca z mediami	91
37.	Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych	92
37.1	Praktyki i staże.....	93
38.	Skargi, interwencje, odwołania od decyzji administracyjnych	93

39.	Kontrole realizacji zadań.....	93
40.	Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury	94
40.1	Informatyzacja	94
40.2	Obsługa organizacyjna MOPS	94
40.3	Archiwum zakładowe	95
40.4	Zamówienia publiczne.....	95
40.5	Działania związane z utrzymaniem infrastruktury oraz zadania inwestycyjne	95

Rozdział I: Wprowadzenie

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie realizuje obowiązki ustawowe wynikające z:

- art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej;
- art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej;
- art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym do dnia 31 marca każdego roku wójt składa roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań;
- art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Jednocześnie, zgodnie z uchwałą Nr XCIII/2554/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030, sprawozdanie zawiera informacje dotyczące realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych za rok 2022 (Załącznik Nr 5 do sprawozdania).

Ponadto MOPS realizuje:

- Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2020–2022, przyjęty uchwałą Nr XVV/1222/20 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 września 2020 r. (Załącznik Nr 2 do sprawozdania)
- Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2022–2024 został przyjęty Uchwałą CI/2744/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 grudnia 2022 roku (Załącznik Nr 3 do sprawozdania);
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027 został przyjęty uchwałą nr LX/1778/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 30 czerwca 2021. Sprawozdania z realizacji programu jest przekazywane odrębnie Radzie Miasta Krakowa.

MOPS działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Nr LVII/1158/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 listopada 2016 r. oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego Zarządzeniem Nr 1409/2018 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 4 czerwca 2018 r. (tekst wraz ze zmianami dostępny na stronie www.mops.krakow.pl).

MOPS realizuje zadania wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o systemie oświaty,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2022 r. wsparciem MOPS zostało objętych około 5% mieszkańców Krakowa. Z pomocy MOPS skorzystało 42 154¹ osób, w tym: 37 780² to osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej (w tym 6 352 osób narodowości ukraińskiej), 1 533 to uczniowie objęci pomocą materialną o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne, wyprawka szkolna), 4 817 to osoby, które skorzystały z indywidualnego dofinansowania w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Ponadto 45 415 osób narodowości ukraińskiej skorzystało ze wsparcia w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę.

W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie świadczeń w 2022 r. MOPS wydał 124 321³ decyzji administracyjnych.

W 2022 r. MOPS realizował zadania w ramach działań własnych oraz koordynacji i nadzoru nad 59 placówkami publicznymi i 113 niepublicznymi.

Placówki te to: domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia dla osób starszych, kluby samopomocy, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, placówki specjalistycznego poradnictwa, ośrodek interwencji kryzysowej, specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, schroniska, noclegownie i ogrzewalnie dla osób bezdomnych.

Zadania publiczne Gminy Miejskiej Kraków w sferach:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem,
- działalności charytatywnej

mogą być zlecane przez Gminę Miejską Kraków do realizacji podmiotom niepublicznym (organizacjom pozarządowym i innym podmiotom określonym w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Formy zlecenia to: powierzenie realizacji zadania wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji oraz wspieranie realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

W roku 2022 dotacje przekazywane realizatorom zadań ujęte były w planie finansowym Urzędu Miasta i w związku z tym to Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia UMK przekazywał je podmiotom niepublicznym. Natomiast Dyrektor MOPS, na podstawie pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Krakowa, ogłaszał i rozstrzygał konkursy na realizację zadań. Do zadań MOPS należała realizacja umów, w tym kontrola realizowanych przez podmioty niepubliczne zadań oraz ich rozliczanie.

¹ Liczby nie sumują się, gdyż dana osoba mogła być objęta wsparciem w więcej niż jednej z wymienionych grup.

² Źródło: POMOST Std.

³ Źródło: SWP MOPS. Liczba nie zawiera świadczeń finansowanych ze środków PFRON.

Wydatki jednostek publicznych pomocy społecznej i pieczy zastępczej, w tym MOPS

Zadania GMK realizowane przez MOPS i publiczne jednostki pomocy społecznej i pieczy zastępczej	Plan 01.01.2022 r.	Plan 31.12.2022 r.	Wykonanie 31.12.2022 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące	332 113 819 zł	435 996 192 zł	432 032 488 zł	99,09%
środki własne	273 782 241 zł	325 903 108 zł	323 693 291 zł	99,32%
dotacja z budżetu państwa	53 301 324 zł	103 479 380 zł	102 942 333 zł	99,48%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	5 030 254 zł	6 613 704 zł	5 396 864 zł	81,60%
wydatki inwestycyjne	37 359 500 zł	26 988 269 zł	26 984 782 zł	99,99%
środki własne	22 359 500 zł	25 933 714 zł	25 930 228 zł	99,99%
dotacja z budżetu państwa	15 000 000 zł	88 546 zł	88 546 zł	100,00%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	- zł	966 009 zł	966 008 zł	100,00%
Suma	369 473 319 zł	462 984 461 zł	459 017 270 zł	99,14%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Zadania GMK realizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej i pieczy zastępczej	Plan 01.01.2022 r.	Plan 31.12.2022 r.	Wykonanie 31.12.2022 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące, w tym:	184 492 844 zł	222 774 758 zł	222 108 813 zł	99,70%
środki własne	164 136 800 zł	196 192 707 zł	195 840 833 zł	99,82%
dotacja z budżetu państwa	18 900 539 zł	24 684 713 zł	24 681 152 zł	99,99%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	1 455 505 zł	1 897 338 zł	1 586 827 zł	83,63%
wydatki inwestycyjne, w tym:	3 859 500 zł	4 909 745 zł	4 906 261 zł	99,93%
środki własne	3 859 500 zł	4 821 199 zł	4 817 715 zł	99,93%
dotacja z budżetu państwa	- zł	88 546 zł	88 546 zł	100,00%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	- zł	- zł	- zł	0,00%
Suma	188 352 344 zł	227 684 503 zł	227 015 073 zł	99,71%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Zadania GMK realizowane przez MOPS	Plan 01.01.2022 r.	Plan 31.12.2022 r.	Wykonanie 31.12.2022 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące, w tym:	147 620 975 zł	213 221 434 zł	209 923 675 zł	98,45%
środki własne	109 645 441 zł	129 710 401 zł	127 852 458 zł	98,57%
dotacja z budżetu państwa	34 400 785 zł	78 794 667 zł	78 261 181 zł	99,32%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	3 574 749 zł	4 716 366 zł	3 810 037 zł	80,78%
wydatki inwestycyjne, w tym:	33 500 000 zł	22 078 524 zł	22 078 521 zł	100,00%
środki własne	18 500 000 zł	21 112 515 zł	21 112 513 zł	100,00%
dotacja z budżetu państwa	15 000 000 zł	- zł	- zł	0,00%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	- zł	966 009 zł	966 008 zł	100,00%
Suma	181 120 975 zł	235 299 958 zł	232 002 196 zł	98,60%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Zadania realizowane przez MOPS ze środków PFRON (środki PFRON nie są ujmowane w budżecie Miasta ani w planach finansowych jednostek budżetowych)

Zadania GMK realizowane przez MOPS ze środków PFRON		Otrzymane środki na 2022 r.	Wykonanie na 31.12.2022 r.	Wykonanie/ plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej*		987 800 zł	984 091 zł	99,62%
Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, w tym:		26 752 447 zł	26 752 120 zł	99,99%
1	dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	14 579 448 zł	14 579 448 zł	100,00%
2	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	1 700 000 zł	1 700 000 zł	100,00%
3	dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	202 295 zł	201 973 zł	99,84%
4	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	5 971 834 zł	5 971 829 zł	99,99%
5	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	4 298 870 zł	4 298 870 zł	100,00%
6	dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika	0,00 zł	0,00 zł	0,00%
Programy PFRON, w tym:		3 122 385 zł	2 244 774 zł	71,89%
7	„Aktywny Samorząd”***	2 807 765 zł	1 991 517 zł	70,93%
8	„Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł I	50 000 zł	693 zł	1,39%
9	„Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł II	102 800 zł	90 744 zł	88,27%
10	„Zajęcia klubowe w WTZ”***	161 820 zł	161 820 zł	100%
Suma dla zadań z zakresu rehabilitacji społecznej oraz programów PFRON		29 874 832 zł	28 996 894 zł	97,06%
Suma dla wszystkich zadań i programów PFRON		30 862 632 zł	29 980 985 zł	97,14%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

*zadanie realizowane przez Główny Urząd Pracy

**ostateczne rozliczenie programu „Aktywny samorząd” nastąpi po zakończeniu programu tj. do 15.04.2023 r.

***ostateczne rozliczenie programu „Zajęcia klubowe w WTZ” nastąpi po zakończeniu programu tj. 15.02.2023r.

Zadania GMK, pozostające w kompetencjach MOPS, realizowane przez organizacje pozarządowe w ramach dotacji ujętych w planie finansowym UMK (Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia)

	Wykonanie 31.12.2022 r.
łącznie, w tym:	83 174 080,46 zł
wydatki bieżące	83 174 080,46 zł
środki własne	64 110 229,46 zł
dotacja z budżetu państwa	14 530 584,77 zł
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	1 533 266,23 zł
dotacja z Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci (UNICEF)	3 000 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Dochody Gminy Miejskiej Kraków	Wykonanie dochodów 31.12.2022 r.
1	2
Dochody zrealizowane przez MOPS	11 719 239,53 zł
Dochody zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej i pieczy zastępczej, w tym:	33 401 692,06 zł
Domy Pomocy Społecznej	32 716 028,44 zł
Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze	180 309,82 zł
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	- zł
Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej	437 342,52 zł
Środowiskowy Dom Samopomocy	276,00 zł
Mieszkania chronione	67 735,28 zł
Dochody zrealizowane przez system pomocy społecznej i pieczy społecznej	45 120 931,59 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Rozdział II: Pomoc uchodźcom z Ukrainy

Wybuch wojny w dniu 24 lutego 2022 r. w Ukrainie i nagły napływ dużej grupy uchodźców wojennych do Krakowa, spowodował konieczność zorganizowania systemowej pomocy dla uchodźców. W działania związane z pomocą na rzecz obywateli Ukrainy zaangażowanych było 526 osób zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w ramach umowy o pracę oraz 257 osób w ramach umowy zlecenia.

2. Pomoc o charakterze interwencyjnym

W pierwszym okresie po wybuchu wojny, wielu uchodźców znalazło schronienie u prywatnych osób. Najważniejszą potrzebą było dostarczenie uchodźcom podstawowych środków higienicznych, niezbędnej odzieży oraz żywności. Uruchomienie miejsca, w którym przyjmowano dary od mieszkańców Krakowa, pozwoliło na szybkie zorganizowanie punktu wydającego żywność.

Od 1 do 10 marca 2022 r. działał Punkt przy Stadionie Miejskim przy ulicy Reymonta, wydający pakiety zgodnie ze zgłaszanym przez uchodźców zapotrzebowaniem. W sumie wydano ponad 1 500 pakietów.

W związku z koniecznością zapewnienia wsparcia psychologicznego, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie umożliwił uchodźcom uzyskanie pomocy przez kontakt osobisty, telefoniczny lub przez komunikatory internetowe. W ramach zadania pomocą w 2022 r. objęto 305 osób. Na realizację zadania wydatkowano kwotę 128 213,70 zł. Zadanie finansowane było z Funduszu Pomocy Ukrainie.

Obywatelom Ukrainy korzystającym z miejsca schronienia w miejscu zakwaterowania mieszczącym się na terenie „Plazy”, w okresie od 27 kwietnia do 22 lipca, oferowana była usługa pracy socjalnej skierowana na wsparcie procesu adaptacji, aktywizacji zawodowej, uregulowania sytuacji zdrowotnej, mieszkaniowej. Pracownicy socjalni podejmowali szereg różnorodnych działań odpowiadających indywidualnym potrzebom i oczekiwaniom uchodźców.

3. Pomoc o charakterze długoterminowym

Coraz większy napływ uchodźców i przedłużająca się wojna spowodowały konieczność organizacji działań o charakterze pomocy długoterminowej.

Zapewnienie miejsc tymczasowego pobytu zbiorowego

W 2022 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków MOPS organizował i obsługiwał 5 miejsc zbiorowego zakwaterowania, zapewniających pobyt tymczasowy, przy ul. Śniadeckich, Kapelanka, Kopernika, os. Złotej Jesieni, Alei Pokoju oraz 2 mieszkania – przy ul. Rydygiera i ul. Łużyckiej. Osobom zapewniono dostęp do sanitariatów, środków higieny osobistej, napojów oraz wyżywienie. Zadanie realizowane było w głównej mierze przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym 164 osoby świadczące usługi na podstawie umów zleceń. W marcu i kwietniu łącznie 34 pracowników z 8 domów pomocy społecznej świadczyło pracę w miejscach tymczasowego pobytu zbiorowego, w formie dobrowolnego oddelegowania.

W zakresie realizacji zadań związanych z zapewnieniem pomocy na rzecz uchodźców z Ukrainy zostały zawarte porozumienia o współpracy pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a Domami Pomocy Społecznej. Wsparcia udzielali także pracownicy pozostałych jednostek organizacyjnych GMK, organizacje pozarządowe w tym Stowarzyszenie SIEMACHA oraz przedsiębiorcy.

W zapewnienie całodziennego wyżywienia zbiorowego dla obywateli Ukrainy zaangażowane były jednostki pomocy społecznej, które dzięki swojej infrastrukturze mogły to przedsięwzięcie zrealizować. Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej świadczył wsparcie

żywnościowe dla uchodźców z Ukrainy w miejscach ich przebywania w trakcie dnia oraz całodobowo a domy pomocy społecznej zapewniały transport żywności do tych miejsc.

Ze wsparcia w formie miejsc tymczasowego pobytu skorzystały 5 984 osoby. Łącznie wydano na ten cel 7 944 889,06 zł.

W 2022 r. przeprowadzono również remonty bieżące w innych lokalach przeznaczonych na potrzeby zakwaterowania uchodźców wojennych w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie:

- a) remont bieżący lokalu mieszkalnego w budynku przy ul. Grota-Roweckiego, obejmujący swym zakresem prace związane z instalacjami elektrycznymi, wod-kan-gaz, roboty posadzkowe, tynkarskie, malarskie i wykończeniowe oraz związane z wymianą stolarki drzwiowej – koszt prac 138 663,90 zł,
 - b) remont bieżący lokalu mieszkalnego w budynku przy ul. Konarskiego, obejmujący swym zakresem prace związane z instalacjami elektrycznymi, wod-kan-gaz, roboty posadzkowe, tynkarskie, malarskie i wykończeniowe oraz związane z wymianą stolarki drzwiowej – koszt robót 126 214,73 zł, sfinansowany z darowizny,
 - c) remont bieżący lokalu mieszkalnego w budynku przy ul. Gromady Grudziąż, obejmujący swym zakresem prace związane z instalacjami elektrycznymi, wod-kan-gaz, roboty posadzkowe, tynkarskie, malarskie i wykończeniowe oraz związane z wymianą stolarki drzwiowej – koszt prac 140 197,14 zł,
 - d) remont sanitariatów w budynku przy ul. Wąwozowej, obejmujący wymianę instalacji elektrycznej i wod-kan., roboty tynkarskie, malarskie, okładzinowe oraz montaż wyposażenia w tym ścianki z HPL – koszt robót 267 829,65 zł,
 - e) roboty malarskie w budynku na os. Złotej Jesieni – koszt robót 86 312,74 zł.
- Łącznie na remont lokali wydatkowano środki w wysokości 759 218,16 zł.

Pomoc żywnościowa dla uchodźców przy dawnym Centrum Handlowym Plaza

Od połowy maja 2022 r., do wyczerpania zapasów żywności wydawane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej pakiety żywnościowe, składające się z podstawowych artykułów spożywczych (m. in. kawa, herbata, cukier, mleko, konserwy) w zależności od liczby osób w rodzinie. O pomoc mogli ubiegać osoby, które:

- nie zamieszkiwały w miejscach zbiorowego zakwaterowania, które zapewniały całodzienną wyżywienie,
- nie zamieszkiwały u osoby fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe/ w miejscu udostępnionym przez inny podmiot, gdzie zapewniany było zakwaterowanie i wyżywienie na koszt przyjmującego,
- mieszkaly u osoby/w miejscu udostępnionym przez inny podmiot, gdzie zapewnione było zakwaterowanie i wyżywienie na koszt przyjmującego, ale przyjmującemu nie przysługiwało świadczenie pieniężne z tego tytułu z uwagi na upływ okresu 120 dni, a okres ten nie został przedłużony.

Wydano 2 336 pakietów żywnościowych, dla 4 420 osób.

Od 6 czerwca 2022 r. do lipca 2022 r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wydawali skierowania celem uzyskania pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa dla osób spełniających kryteria tj., których dochód nie przekraczał 220% kryterium dochodowego. Osoby te musiały zamieszkiwać na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Żywność wydawana była na miejscu przez Stowarzyszenie Pomocy Ludziom Starszym i Niepełnosprawnym im. Papieża Jana Pawła II w Krakowie. W ramach tej pomocy osoby otrzymywały: warzywa, owoce, artykuły skrobiowe, mleczne, mięsne oraz rybne konserwy, cukier biały i olej rzepakowy. Wydano 1 632 skierowania dla 3 408 osób.

Pomoc w formie posiłku dla dzieci w szkołach i przedszkolach

Dzieci i uczniów uczęszczający do szkół, przedszkoli czy żłobków objęto pomocą w postaci dożywiania. W okresie od marca do czerwca 2022 r. przyznawana była pomoc doraźna w formie posiłku w oparciu o art. 48b ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Natomiast od lipca do grudnia 2022 r. posiłki te były finansowane w ramach porozumienia zawartego pomiędzy Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF), a Gminą Miejską Kraków. Pomoc ta nie wymagała przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, oświadczenia o sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz wydania decyzji administracyjnej. Pomoc udzielana była przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z urzędu po przekazaniu informacji przez dyrektora placówki oświatowej.

Łącznie w 2022 r. pomocą w postaci posiłków udzielonych dla dzieci obywateli Ukrainy w szkołach, przedszkolach czy żłobkach objęto 7 403 osoby. Wartość udzielonej pomocy wyniosła 5 091 154,86 zł, z tego 1 312 678,55 zł to środki z Funduszu Pomocy Ukrainie, 3 089 901,16 zł środki pozyskane w ramach porozumienia z UNICEF oraz 688 575,15 zł środki własne Gminy Miejskiej Kraków.

Nadzór nad wypełnianiem praw i obowiązków opiekuna tymczasowego małoletniego obywatela Ukrainy

Pieczę nad małoletnim obywatelem Ukrainy, który przebywa w Polsce bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego, zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, sprawuje opiekun tymczasowy ustanawiany przez sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce pobytu dziecka. Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ośrodkowi pomocy społecznej powierzono zadanie w postaci nadzoru nad realizacją praw i obowiązków przez opiekunów tymczasowych. W 2022 r. wykonano 822 nadzory nad wypełnianiem praw i obowiązków przez opiekunów tymczasowych, którzy sprawowali pieczę nad 922 dziećmi z Ukrainy. Realizacja zadania była finansowana na podstawie porozumienia zawartego z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF). W ramach realizacji zadania wykonywanie nadzorów powierzono 41 zleceniobiorcom. Łącznie wydatkowano na ten cel 91 313,67 zł.

Wsparcie dla opiekunów tymczasowych i dzieci pozostających pod ich opieką

W 2022 r. opiekunom tymczasowym oraz dzieciom pozostającym pod ich opieką zapewniono specjalistyczne wsparcie organizacyjno-prawne oraz psychologiczne. Wsparcia udzielono 90 osobom: 76 kobietom i 14 mężczyznom, w tym 3 dzieciom z niepełnosprawnościami. Ilość udzielonego wsparcia wyniosła 1 136 godzin.

Realizacja zadania była finansowana na podstawie porozumienia zawartego z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF). Łącznie wydatkowano na ten cel 110 849,32 zł.

Wsparcie finansowe wydatków związanych z utrzymaniem dzieci przez opiekunów tymczasowych

W celu stworzenia odpowiednich warunków dla dzieci pozostających pod opieką opiekuna tymczasowego, w ramach porozumienia zawartego z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF), zapewniono opiekunom tymczasowym możliwość skorzystania ze wsparcia finansowego w kwocie 500 zł miesięcznie na dziecko. W 2022 r. zawarto 220 umów, na podstawie których zrealizowano pomoc na rzecz 268 małoletnich obywateli Ukrainy.

Opiekunowie tymczasowi byli zobowiązani do rozliczenia otrzymanego wsparcia poprzez przedłożenie zestawienia wydatków oraz dokumentów potwierdzających ich poniesienie, tj. faktur, paragonów, rachunków lub oświadczenia o poniesionych wydatkach.

Łącznie na ten cel wydatkowano 714 869,00 zł.

Dla opiekunów tymczasowych ustanowionych dla małoletnich, którzy przed przybyciem na terytorium RP byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy złożono także 23 wnioski o świadczenia i dofinansowania, o których mowa w art. 26 ust 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyjmował wnioski i wypłacał jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę, o którym mowa w art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa. Pomoc przeznaczona była dla obywateli Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24 lutego 2022 r. i zostali wpisani do rejestru PESEL.

W 2022 r. pomocą objęto 45 415 osób, na łączną kwotę 13 899 607,36 zł. Zadanie finansowane było z Funduszu Pomocy Ukrainie.

Świadczenia z pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał obywatelom Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24 lutego 2022 r. i zostali wpisani do rejestru PESEL świadczenia z pomocy społecznej na podstawie art. 29–30 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.

Pomocy udzielono w następujących formach:

- zasiłek stały dla 92 osób na łączną kwotę 116 681,76 zł,
- zasiłek okresowy dla 248 osób na łączną kwotę 234 909,10 zł,
- zasiłek celowy dla 191 osób na łączną kwotę 52 436,45 zł.

Pomocą objęto łącznie 362 rodziny. Zadanie finansowane było z Funduszu Pomocy Ukrainie.

Ponadto, MOPS organizuje sprawienie pogrzebu osoby zmarłej na terenie Gminy Miejskiej Kraków w sytuacji, gdy brak jest najbliższej rodziny osoby zmarłej lub jeżeli rodzina zmarłego nie ma możliwości zorganizowania pochówku we własnym zakresie. Takie działania podejmowano również w stosunku do zmarłych obywateli Ukrainy – zorganizowano 2 pogrzeby na kwotę 6 029 zł, finansowane z dotacji przekazanej przez Małopolski Urząd Wojewódzki.

Rozszerzenie działalności placówek wsparcia dziennego

W ramach porozumienia pomiędzy Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF), a Gminą Miejską Kraków 6 organizacji pozarządowych otrzymało środki na rozszerzenie działalności istniejących placówek wsparcia dziennego o działania ukierunkowane na wsparcie dzieci obywateli Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24 lutego 2022 r. Łącznie swoją działalność rozszerzyło 18 placówek wsparcia dziennego w tym 5 w formie specjalistycznej, 10 w formie opiekuńczej oraz 3 w formie pracy podwórkowej. Z pomocy skorzystało łącznie 772 dzieci obywateli Ukrainy. Przeznaczone środki finansowe na rozszerzenie działalności placówek w 2022 r., zgodnie z powyższym porozumieniem, wyniosły 3 000 000,00 zł, z czego wykorzystano 2 989 385,79 zł.

Zapewnienie pieczy zastępczej

W 2022 r. w pieczy zastępczej przebywało 43 małoletnich obywateli Ukrainy, z czego 41 przebywało w 10 placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego

i specjalistyczno-terapeutycznego, a 2 w rodzinie zastępczej. W celu zapewnienia właściwych warunków opieki i wychowania małoletnim w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, za zgodą wojewody, tworzone dodatkowe miejsca. Ponadto w ramach projektu „Zawsze Rodzina” świadczone wsparcie w postaci usług nauczyciela języka polskiego, asystenta ds. wyrównywania różnic międzykulturowych oraz psychologa. Ze środków z Funduszu Pomocy Ukrainie wykorzystano środki w wysokości: 1 429 969,68 zł.

Ponadto dokonano zakupu nieruchomości przy ul. Moczydło 12 z przeznaczeniem na placówkę opiekuńczo-wychowawczą wraz z pierwszym wyposażeniem – w placówce będą przebywały dzieci z Ukrainy. Zadanie zostało sfinansowane z pozyskanych darowizn zagranicznych i krajowych przeznaczonych na wsparcie uchodźców z Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Łączny wydatki na ten cel w 2022 r. wyniosły 2 743 322,90 zł.

Zapewnienie opieki w domach pomocy społecznej

W okresie od 9 marca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. w domach pomocy społecznej na terenie Gminy Miejskiej Kraków umieszczono łącznie 18 osób, uciekających przed konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy, wymagających całodobowej opieki.

Jednostki na realizację powyższych działań poniosły wydatki w łącznej wysokości 381 607,75 zł z czego 307 727,75 zł stanowiły środki z Funduszu Pomocy Ukrainie.

Ponadto dzięki środkom pochodzącym z darowizny od Biura Przedstawicielskiego Taipei w Polsce z siedzibą w Warszawie, 8 obywateli Ukrainy, którzy wymagali całodobowej opieki mogło skorzystać z pomocy w formie umieszczenia w prywatnej jednostce „ArmadaClinic – Dom Seniora Topografów” prowadzonej przez ARMADACLINIC Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Wydatki na ten cel wyniosły 144 720 zł. Dodatkowo środki z darowizny (64 070 zł) zostały przeznaczone na dofinansowanie kosztów pobytu osób z Ukrainy w domu pomocy społecznej przy ul. Helclów 2.

Projekt „Kraków Bez Granic”

Dział Rewitalizacji Społecznej MOPS Kraków, we współpracy z UNICEF w 2022 r., realizował program „Kraków bez granic” skierowany do dzieci i rodzin z Ukrainy w związku z wystąpieniem konfliktu zbrojnego za wschodnią granicą. Celem głównym projektu była integracja społeczności ukraińskiej przebywającej w Krakowie z mieszkańcami miasta. Założenia projektu realizowano od końca sierpnia do grudnia 2022 r. Działania podejmowano w następujących Programach Aktywności Lokalnej (PAL): Azory, Stare Podgórze/Zabłocie, Mistrzejowice, Na Skarpie, Zesławice i Kantorowice, Na Olszy, Rybitwy i Przewóz, Siemaszki, Ugorek oraz dodatkowo w Świetlicy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci „Akademia Młodzieży”, w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi i w Zespole Szkół Specjalnych nr 4. W ramach zajęć cyklicznych prowadzono: kurs języka polskiego, warsztaty z robotyki Lego dla dzieci, warsztaty manualne dla dzieci, warsztaty z rękodzieła dla dorosłych, warsztaty florystyczne dla dorosłych, zajęcia usprawniająco-kompensacyjne dla dzieci z niepełnosprawnościami, warsztaty integracyjne z wykorzystaniem metod teatralnych oraz warsztaty teatralne zakończone przedstawieniem. W ramach projektu odbyły się także eventy oraz wycieczki. Od końca listopada 2022 r. zorganizowane zostały także zajęcia z psychologiem, w postaci grup wsparcia dla osób z Ukrainy.

Na wszystkich warsztatach i zajęciach dostępne były osoby tłumaczące. Ponadto organizowano integracyjne wyjścia grupowe, w tym do kin, teatrów, muzeów, Parku Wodnego. Pomoc dla dzieci i rodzin z Ukrainy w ramach projektu współfinansowanego ze środków UNICEF wyniosła 1 739 godzin, udzielono wsparcia 391 osobom.

W grudniu, w Browarze Lubicz, odbyło się spotkanie końcoworoczne dla dzieci i rodzin uczestniczących w projekcie „Kraków Bez Granic”. Podczas mini-gali podsumowano dotychczasowe działania, przypomniano najciekawsze momenty, a także rozdano paczki upominkowe.

Na realizację programu „Kraków bez Granic” współfinansowanego ze środków UNICEF przeznaczono kwotę 715 998,22 zł.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał uczniom, obywatelom Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24 lutego 2022 r. i zostali wpisani do rejestru PESEL świadczenia z pomocy społecznej na podstawie art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.

Pomocy udzielono w następujących formach:

- stypendium szkolne dla 92 uczniów na łączną kwotę 70 725,10 zł,
- zasiłek szkolny dla 2 uczniów na łączną kwotę 1 240 zł.

Zadanie finansowane było z Funduszu Pomocy Ukrainie.

Wsparcie przy współpracy z zagranicznymi fundacjami i miastami partnerskimi

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej nawiązał współpracę z Japońską Fundacją Social Welfare Corporation Fukudenkai, która przekazała na rzecz obywateli Ukrainy łącznie 1 240 bonów na zakup odzieży i obuwia o wartości 500 zł. 100 bonów zostało przekazanych podczas uroczystości zorganizowanej 30 września 2022 r. w Centrum Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha w Krakowie, w której wziął udział Ambasador Cesarstwa Japonii. Pozostałe bony, w liczbie 1 140, zostały przekazane kolejnym osobom wytypowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomoc została przekazana dla rodzin wielodzietnych, osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale chorych, mieszkańców domów pomocy społecznej oraz osób podejmujących działania na rzecz poprawy swojej sytuacji.

Nawiązano również współpracę z Fundacją Tzu Chi, która przy współudziale pracowników MOPS przekazała 16 lipca 2022 r. dla obywateli Ukrainy 973 bony Sodexo o łącznej wartości 973 000 zł. MOPS zapewnił obsługę wydarzenia oraz wytypował osoby do objęcia pomocą. Pomoc została przekazana dla osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin z minimum dwojgiem dzieci oraz dla osób podejmujących działania na rzecz poprawy swojej sytuacji.

Ponadto, w ramach podjętej przez Radę Miasta Frankfurtu nad Menem rezolucji w sprawie pomocy miastom partnerskim w przezwyciężeniu kryzysu związanego z wybuchem wojny w Ukrainie, Frankfurt udzielił wsparcia finansowego, w wysokości blisko 35 000 zł, na zakup bonów podarunkowych Sodexo. Zakupiono 518 bonów.

Rozdział III: Pomoc środowiskowa

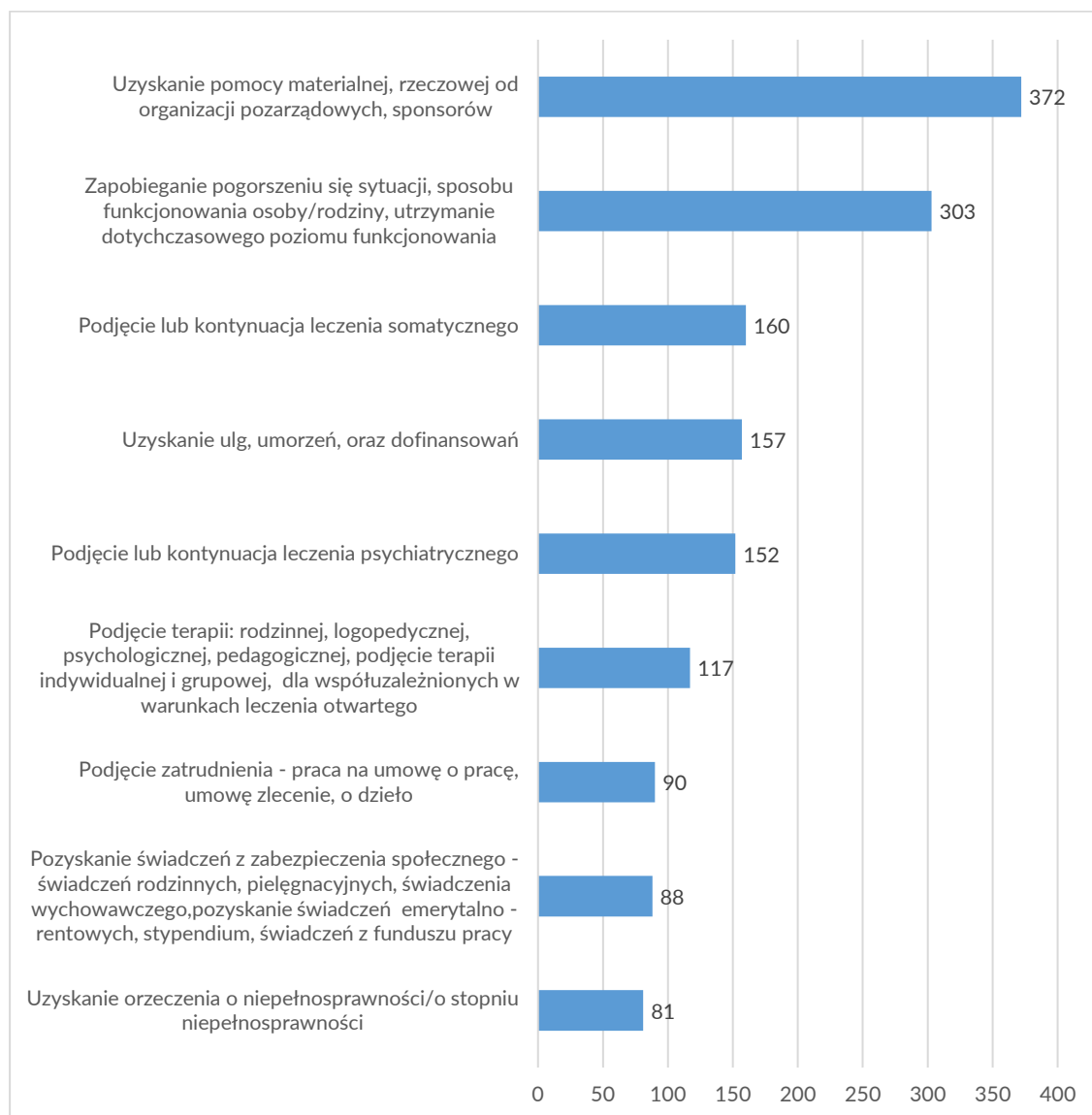

4. Praca socjalna

Praca socjalna jest procesem długofalowym, charakteryzującym się maksymalnym dostosowaniem do specyfiki potrzeb odbiorców usługi. Oferując różnorodny katalog działań, służy wzmocnieniu potencjału osób i rodzin objętych usługą oraz zwiększeniu stopnia zdolności do samodzielnego przezwyciężania trudności życiowych. W 2022 r. odnotowano 587 sytuacji pozytywnego zakończenia pracy socjalnej, w tym w 380 przypadkach z uwagi na usamodzielnienie się osoby/rodziny oraz osiągnięcie ustalonych celów współpracy.

Pracownicy socjalni realizują również działania pomocowe o doraźnym charakterze, w ramach których, adekwatnie do identyfikowanych potrzeb i oczekiwań odbiorców, udzielają informacji, wskazówek, porad i pomocy, w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, pomagają w uzyskaniu specjalistycznego poradnictwa, terapii lub innych form pomocy, podejmują współpracę z innymi specjalistami, w celu przeciwdziałania i ograniczania problemów oraz skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzenia konsekwencji ubóstwa.

Poniższy wykres prezentuje wskaźniki ilościowe odzwierciedlające najczęściej osiągnięte kategorie pozytywnych rezultatów pracy socjalnej i działań pomocowych dedykowanych osobom/rodzinom:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Reasumując, praca socjalna i działania pomocowe stanowią efektywne wsparcie w pokonywaniu problemów mających bezpośredni, determinujący wpływ na całokształt

funkcjonowania społecznego osób i rodzin, w istotny sposób zapobiegając pogorszeniu się ich sytuacji życiowej.

4.1 Organizowanie społeczności lokalnej – rewitalizacja społeczna

W Gminie Miejskiej Kraków prowadzenie pracy socjalnej metodą środowiskową realizowane jest w formie Programów Aktywności Lokalnej (PAL), których cele szczegółowe są dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb konkretnej społeczności. Część z nich jest natomiast wspólna dla wszystkich programów, m.in. zwiększenie kompetencji społecznych mieszkańców oraz motywacji do działania głównie na rzecz społeczności lokalnej, wzrost poczucia sprawczości oraz odpowiedzialności za miejsce zamieszkania, wzmocnienie więzi międzypokoleniowych, zbudowanie i konsolidacja współpracy między partnerami lokalnymi, działania o charakterze edukacyjnym, integracyjnym, aktywizującym, informacyjnym, wzrost kompetencji rodzicielskich i wychowawczych.

W 2022 r. funkcjonowało 13 Programów Aktywności Lokalnej:

- PAL „Jeziorko” dla mieszkańców os. Ruszcza,
- PAL „Ugorek” dla mieszkańców os. Ugorek oraz osiedli sąsiadujących,
- PAL „Stare Podgórze – Zabłocie” dla mieszkańców wyodrębnionego fragmentu Dzielnicy XIII – Stare Podgórze i Zabłocie,
- PAL „Na Olszy” dla mieszkańców os. Olsza i Olsza II,
- PAL „Zesławice i Kantorowice” dla mieszkańców os. Zesławice i Kantorowice,
- PAL „Na Skarpie” dla mieszkańców os. Na Skarpie,
- PAL „Siemaszki” dla mieszkańców ul. Ks. Siemaszki oraz okolic,
- PAL „Azory” dla mieszkańców os. Azory,
- PAL „Rybitwy i Przewóz” dla mieszkańców os. Przewóz i Rybitwy,
- PAL „Mistrzejowice” dla mieszkańców Dzielnicy XV oraz Dzielnicy XVI (w szczególności os. Żłotej Jesieni),
- PAL „Streetwork – odkryj potencjał osiedla” dla młodzieży do 25 roku życia, zagrożonej wykluczeniem społecznym z terenu Dzielnic III, IV i XVIII Gminy Miejskiej Kraków,
- PAL „Znaczenie Rodziny” dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin,
- PAL skierowany do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka z terenu Gminy Miejskiej Kraków.

Zrealizowano 20 486 godzin animacji lokalnej, 10 077 godzin treningów kompetencji społecznych (m.in. warsztaty, wyjścia grupowe), 852 godziny wsparcia w postaci konsultacji psychologicznych oraz 2 002 godziny zajęć dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Łączna liczba uczestników wyniosła 1 186 osób. Podjęto również realizację działań związanych z pomocą uchodźcom – program „Kraków bez Granic” (zobacz rozdział nr 2). Pomoc dla dzieci i rodzin z Ukrainy w ramach projektu współfinansowanego ze środków UNICEF wyniosła 1 739 godziny, udzielono wsparcia 391 osobom.

W poszczególnych PAL-ach założone cele na rok 2022 zostały zrealizowane poprzez działania takie jak: prowadzenie animacji lokalnej na rzecz uczestników, spotkania ze społecznością, organizacja i prowadzenie zajęć i warsztatów, współpraca z wolontariuszami, diagnoza środowiska lokalnego, wspomaganie grup inicjatywnych, współpraca z instytucjami, organizacjami, konsultacje psychologiczne czy udzielanie informacji i wskazówek. W 2022 r. część działań w PAL-ach była kierowana do uchodźców z uwagi na wojnę w Ukrainie. Początkowo były to działania związane ze wsparciem interwencyjnym, a w późniejszym czasie podjęto działania integrujące społeczność polską i ukraińską.

Kwota środków finansowych wydatkowanych na realizację zadań Programów Aktywności Lokalnej wyniosła 421 779,75 zł.

Na realizację programu „Kraków bez Granic” współfinansowanego ze środków UNICEF przeznaczono kwotę 715 998,22 zł.

4.1.1 Najważniejsze inicjatywy zrealizowane w ramach Programów Aktywności Lokalnej

Najważniejsze inicjatywy podejmowane w ramach Programów Aktywności Lokalnej obejmowały:

- Koncert plenerowy w Nowej Hucie organizowany przez PAL Na Skarpie, PAL Zestawice i Kantorowice oraz PAL Mistrzejowice zorganizowany 25 września 2022 r. na scenie plenerowej pod Nowohuckim Centrum Kultury. Koncert odbył się w ramach integracji polsko – ukraińskiej, dzięki realizacji projektu „Kraków Bez Granic” współfinansowanego ze środków UNICEF. Na scenie pojawili się wykonawcy z różnych kultur, stylów i gatunków muzycznych, m. in. muzycy z zespołu Que Passa, Karolina Leszko, która wystąpiła z projektem „Leszko Unplugged” oraz kubańską wokalistką Yaremi Kordos. Gośćmi specjalnymi byli ukraińscy soliści prowadzeni przez Valentynę Matiesh oraz ukraińska grupa hip-hopowa. Podczas wydarzenia najmłodsi uczestniczyli w konkursach i zabawach pod kierownictwem grupy teatralnej „Skrzat”.
- Spotkania i działania w Ogrodzie Społecznym przy ul. Jaremy i Lentza. Mieszkańcy byli motywowani do sadzenia i pielęgnowania swoich upraw. W ogrodzie odbywały się spotkania sąsiedzkie. Inicjatywa była wspierana przez pracowników Zarządu Zieleni Miejskiej oraz młodzież z AFS Polska. Odbyło się spotkanie ogrodników z Ogródów Społecznych z kilku europejskich krajów, podczas spotkania dzielono się swoimi doświadczeniami i umiejętnościami.
- Piknik Sąsiedzki dla mieszkańców os. Azory organizowany z partnerami lokalnymi: TPD Chatka Puchatka, CAS Nie dzieli Nas wiek, Stowarzyszenie AFS Polska oraz ze szkołami SP nr 119 oraz XIV LO, przy współpracy z Policją, Strażą Pożarną i Strażą Miejską.
- Akcja Społeczna w PAL Siemaszki, podczas której można było wymieniać się ubraniami, książkami, zabawkami oraz innymi rzeczami, które nadal są w dobrym stanie, ale są nieużywane przez obecnych właścicieli.
- Programowanie z Java – „Zostań Programistą Java”. Warsztaty realizowane od marca 2022 r. do lutego 2023 r. – kurs dla osób dorosłych. Działania podejmowane we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 85, która udostępnia salę na zajęcia oraz wolontariuszem prowadzącym kurs. Niektórzy z absolwentów poprzedniej edycji dzięki zdobytej wiedzy, wytrwałości i pracy własnej znaleźli pracę w branży IT.
- W ramach PAL Na Olszy regularnie odbywały się spotkania Klubu Podróżnika, Wieczory z Poezją, konwersacje z języka hiszpańskiego, zajęcia logopedyczne. Mieszkańcy podczas spotkań mieli okazję do wymiany doświadczeń, umiejętności i wiedzy.
- W siedzibie PAL „Zestawice i Kantorowice” odbywały się zajęcia z gimnastyki słowiańskiej, spotkania z logopedą dla dzieci, Dzień Dziecka, pikniki osiedlowe, indywidualne spotkania z animatorami lokalnymi, wycieczka integracyjna do Tarnowskich Gór, prowadzony był także ogród sąsiedzki przez aktywnych mieszkańców Zestawic.
- OdPALamy kino letnie na Bieńczykach. Po raz kolejny zostało zorganizowane kino plenerowe w PAL Mistrzejowice. Projekcja odbyła się 25 sierpnia 2022 r. na Plantach Bieńczyckich obok MDK na os. Kalinowym. Uczestnicy wydarzenia obejrzeli film „C'mon C'mon”. Odbiór po seansie filmowym był bardzo pozytywny, osoby uczestniczące zgłaszały potrzebę powtórzenia tego rodzaju inicjatywy.
- PAL „Rybitwy i Przewóz” we współpracy z Klubem Przewóz Centrum Kultury Podgórze, OSP Przewóz i Radą Dzielnicy XIII Podgórze zorganizował wydarzenie lokalne „Mobilny Orszak Świętego Mikołaja”. Zaplanowano i zorganizowano przejazd Orszaku Świętego Mikołaja ulicami os. Przewóz i Rybitwy, podczas którego wręczane były drobne upominki dla dzieci. Do akcji włączyli się lokalni liderzy i przedstawiciele instytucji działających na rzecz społeczności lokalnej. Było to kolejne wspólne partnerskie działanie lokalnych instytucji dla budowania sieci wsparcia i zacieśniania więzi sąsiedzkich.
- Prowadzenie zajęć w ramach Akademii Młodego Krakowianina dla uczniów klas I–III krakowskich szkół podstawowych z tematów: „Uchodźcy/ uchodźczynie”, „Nie przemocy”. Odbyło się 9 spotkań warsztatowych, w których uczestniczyło 198 osób.

4.1.2 Dodatkowe działania na rzecz rodzin

W ramach Programów Aktywności Lokalnej podejmowano szereg dodatkowych aktywności na rzecz rodzin:

- we współpracy ze Stowarzyszeniem Piękne Anioły oraz dzięki anonimowemu sponsorowi przeprowadzono w siedzibie PAL Na Skarpie remont pomieszczeń wraz z piwnicą, pozyskano oraz doposażono Klub Rodziców w meble, elementy wystroju, dekoracji, wyposażenia niezbędnego do prowadzenia zajęć,
- w ramach przedsięwzięcia „Trzy Kolory” (we współpracy z Zespołem Szkół Zawodowych na os. Złotej Jesieni oraz z anonimowym przedsiębiorcą) przeprowadzono remont mający na celu poprawę warunków mieszkaniowych dwóch niepełnosprawnych uczestniczek PAL (m.in. poprzez zakup oraz wstawienie okien, remont toalety, instalację grzejników),
- zrealizowano przedsięwzięcie „Wszystkiego Dobrego”, dzięki któremu 25 rodzin wielodzietnych otrzymało paczki żywnościowe przed świętami Wielkanocnymi oraz Bożego Narodzenia,
- dzięki współpracy z prezesem Towarzystwa Krzewienia Kultury i Tradycji Romskiej odbyły się spotkania muzyczne w siedzibie PAL, koncerty muzyki romskiej w Nowohuckim Centrum Kultury oraz w Teatrze Ludowym,
- prowadzono cykliczną współpracę z grupą wsparcia osób z niepełnosprawnościami „Przyjaciele”, organizowano spotkania integracyjne, Wigilię, przygotowanie oprawy wokально-instrumentalnej dzięki współpracy z Państwową Szkołą Muzyczną przy ul. Basztowej,
- dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Piękne Anioły zorganizowano spotkanie mikołajkowe dla 25 dzieci; wspólnie wykonano ozdoby świąteczne, odbyła się zabawa, poczęstunek oraz przekazanie prezentów.

4.1.3 Wybrane Programy Aktywności Lokalnej

Szczególne miejsce wśród przedsięwzięć realizowanych w ramach rewitalizacji społecznej zajmują Programy „Streetwork – odkryj potencjał osiedla” dla młodzieży do 25 roku życia, zagrożonej wykluczeniem społecznym z terenu Dzielnic III, IV i XVIII Gminy Miejskiej Kraków oraz „Znaczenie Rodziny” dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin, a także Program Aktywności Lokalnej skierowany do rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

Praca socjalna na ulicy – streetworking

W 2022 r. ze wsparcia streetworkerów skorzystało 74 uczestników; udzielano wsparcia indywidualnego (w tym konsultacje psychologiczne) i grupowego (m.in. warsztaty na temat stresu). Młodzież uczestnicząca w PAL w ramach środków z inicjatywy lokalnej zaplanowała i zrealizowała w sierpniu turniej sportowy „Huta Champions League 2022”, w którym wzięło udział około 200 osób.

Program Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny”

PAL „Znaczenie Rodziny”, z siedzibą przy ul. Ugorek 1 w Krakowie, jest programem skierowanym do osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. Jego głównym celem jest podniesienie aktywności społecznej i wzrost integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin i opiekunów. W 2022 r. z oferty PAL skorzystało 61 osób. Wzięły one udział w różnorodnych zajęciach umożliwiających rozwój osobisty, podnoszenie własnych kompetencji, poprawę funkcjonowania psychospołecznego (m.in. treningi pamięci, komunikacji, warsztaty ceramiczne, plastyczne). Zorganizowane zostały również spotkania grupowe o charakterze edukacyjnym, podczas których specjaliści z różnych dziedzin prowadzili zajęcia z zakresu profilaktyki i promocji zdrowego trybu życia. Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy powstała grupa wsparcia. Organizowane indywidualne spotkania z psychologiem, w formie

konsultacji, skierowano do osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i wymagają wsparcia krótkoterminowego.

Program Aktywności Lokalnej skierowany do rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka z terenu Gminy Miejskiej Kraków.

Program realizowany był przez organizację pozarządową w dwóch lokalizacjach – przy ul. Basztowej 15 oraz na os. Słonecznym 14. Zlecone w ramach PAL działania miały na celu wyrównywanie szans rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka poprzez:

- zwiększenie kompetencji rodzin zastępczych,
- integrację rodzin zastępczych z terenu Gminy Miejskiej Kraków,
- rozwój pasji i zainteresowań dziecięcych,
- pomoc w nauce,
- poprawę warunków funkcjonowania społeczności rodzin w Krakowie,
- zaoferowanie rodzinom możliwości dostępu do usług specjalistycznych.

W zajęciach organizowanych przez PAL w 2022 r. uczestniczyło 168 osób (105 rodzin). W sumie przeprowadzono 2 002 godziny zajęć. Łączna kwota środków Gminy Miejskiej Kraków wydatkowanych na realizację zadania w 2022 r. wyniosła 200 000 zł.

W ramach PAL dla rodzin zastępczych realizowane były:

- konsultacje logopedyczne,
- konsultacje dietetyczne,
- konsultacje psychiatryczne,
- pomoc w nauce i odrabianiu zadań domowych, realizowana w pierwszej kolejności dla dzieci, w przypadku których brak jest możliwości zapewnienia pomocy wolontaryjnej,
- jazda konna,
- nauka pływania,
- zajęcia rozwijające talenty (taneczne, językowe, plastyczne, karate),
- cykl przedsięwzięć o charakterze ogólnorozwojowym realizowanych w okresie wakacji i ferii zimowych.

W ramach zajęć rodziny wychodziły między innymi do kina, teatru, Muzeum Lotnictwa Polskiego, ZOO, Centrum Edukacji Przyrodniczej, parku trampolin. Rodziny brały również udział w wyjeździe integracyjno – edukacyjnym do Korzkwi oraz pikniku zorganizowanym z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

4.2 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS

W 2022 r. MOPS kontynuował prowadzenie organizacji wolontariatu na rzecz podopiecznych Ośrodka. Współpracę podjęto z 62 wolontariuszami. Podobnie jak w latach ubiegłych podtrzymywana była współpraca ze środowiskami studenckimi i szkolnymi (w szczególności z liceami). Wolontariat podejmowali uczniowie liceów, techników, studenci oraz osoby pracujące i emeryci.

W obszarze pomocy osobom z niepełnosprawnością, starszym i samotnym, korzystającym ze wsparcia angażowało się 18 wolontariuszy, którzy pomagali 84 osobom. Działania obejmowały m.in. wsparcie emocjonalne, towarzyszenie, zakupy, wspólne spacer, czytanie prasy i książek, pomoc w drobnych czynnościach domowych, których ze względu na schorzenie lub wiek osoby objęte wolontariatem nie mogły wykonać samodzielnie.

W obszarze pomocy dzieciom w nauce (również prowadzonej zdalnie) angażowało się 20 wolontariuszy, którzy objęli wsparciem 66 dzieci i młodzieży.

W ramach działań środowiskowych 19 wolontariuszy angażowało się w pomoc animatorom lokalnym PAL poprzez prowadzenie zajęć językowych dla młodzieży i dorosłych, zajęć taneczno-ruchowych, plastycznych, rękodzieła, współprowadzenie zajęć w grupach wsparcia i warsztatach. Swym wsparciem objęli 78 uczestników.

Wolontariusze byli pomocni w pracy z uchodźcami z Ukrainy ubiegającymi się o wsparcie, 4 osoby udzielały wskazówek na temat praw i uprawnień, tłumaczyły z języka ukraińskiego na język polski i z języka polskiego na ukraiński.

W Klubie Integracji Społecznej wolontariusz pomagał przy realizacji Warsztatów Integracji Społecznej, z których skorzystało 18 osób. W 2022 r. nadal prowadzono współpracę ze Stowarzyszeniem Mali Bracia Ubogich, które realizowało wolontariat towarzyszący, dedykowany 33 osobom powyżej 60 roku życia, stanowiący wsparcie dla osób samotnych.

Łączna liczba objętych pomocą wolontaryjną to 266 osób.

4.3 Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych

W ramach wsparcia osób i rodzin, obok pracy socjalnej prowadzonej metodą indywidualnego przypadku, w MOPS realizowane są projekty socjalne oparte na oddziaływaniach grupowych.

Pracownicy socjalni na podstawie zdiagnozowanych potrzeb osób objętych pomocą społeczną opracowywali i wdrażali działania mające na celu integrację, reintegrację społeczną i tworzenie sieci współpracy. Projekty służyły przełamywaniu stereotypu osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, a poprzez angażowanie grup odbiorców niebędących klientami Ośrodka, także poprawę wizerunku instytucji pomocy społecznej i zwiększenie wiedzy na temat jej roli i zadań. Projekty socjalne tworzone były z myślą o poszczególnych grupach odbiorców i kierowane do dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych, rodzin (w tym niepełnych i wielodzietnych), a także lokalnych społeczności. Celem podejmowanych działań było zaktywizowanie osób i rodzin oraz zachęcanie ich do udziału w życiu społecznym.

Projekty socjalne realizowane w celu reintegracji społecznej dotyczyły w szczególności kształtowania i wzmacniania kompetencji społecznych, osobistych i komunikacyjnych osób korzystających z pomocy. Realizacja niektórych projektów w latach ubiegłych odbywała się w formie spotkań okolicznościowych, wycieczek oraz udziału w wydarzeniach o charakterze kulturalnym lub społecznym.

Rady Dzielnic, zgodnie z podjętymi uchwałami, przeznaczyły na realizację zadań przez MOPS w 2022 r., w tym na dofinansowanie realizacji projektów socjalnych oraz przyznanie pomocy finansowej na wypłatę zasiłków celowych i celowych specjalnych, łączną kwotę 339 967 zł, z czego wydatkowano kwotę 339 935,04 zł.

W 2022 r. zrealizowano łącznie 28 projektów socjalnych, które miały na celu reintegrację społeczną klientów MOPS i ich rodzin, tworzenie sieci współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, specjalistami innych instytucji, integrację ze środowiskiem oraz tworzenie grupy wsparcia. Wsparciem w ramach projektów socjalnych zostało objętych 704 osoby.

4.3.1 Wybrane projekty socjalne zrealizowane w 2022 roku

Projekt socjalny "Rozruch"

Projekt skierowany do osób z niepełnosprawnościami, zamieszkujących na terenie dzielnicy XVII. Uczestnicy mieli możliwość skorzystania z zabiegów ogólnousprawniających, z porad dietetyka na temat zdrowego odżywiania, treningu kompetencji społecznych. Szósta edycja projektu trwała od lipca do grudnia 2022 r. Projekt finansowany był ze środków Rady Dzielnicy XVII Wzgórza Krzesławickie. Z oferty skorzystało 13 osób.

Projekt socjalny „Międzypokoleniowa Integracja Być Aniołem...każdy może 2022”

Celem głównym projektu było zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami, poprzez pobudzenie do aktywności w uczestniczeniu w życiu społecznym.

W ramach realizacji projektu zostały zorganizowane następujące warsztaty:

- rodzinne warsztaty ceramiczne,
- „Aniołki przytulanki”,
- choinka z drewna,
- stroik świąteczny.

W projekcie wzięło udział 148 osób, w tym osoby z niepełnosprawnością.

Projekt socjalny „Nakręcamy Mistrzejowice”

W ramach projektu zorganizowano wycieczkę dla uczestników PAL Mistrzejowice, która odbyła się 25 czerwca. Uczestnicy zwiedzili Pustynię Błędowską, ruiny zamku w Bydlinie, zamek w Rabsztynie oraz Jaskinię Nietoperzową. W wycieczce wzięło udział 30 osób. W drugim półroczu w ramach projektu socjalnego odbyły się zajęcia logopedyczne dla dzieci oraz indywidualne konsultacje diagnostyczne dla rodziców. Od lipca do października 2022 r. wzięło w nich udział 25 uczestników PAL Mistrzejowice.

Dzień Dziecka dla dzieci z os. Złotej Jesieni

Zorganizowano Dzień Dziecka pn. „Smocze historie” w formie gry miejskiej pod murami Wawelu. Odbyły się również warsztaty ceramiczne „Lepienie smoków”. Motywem przewodnim zajęć była opowieść o smokach z różnych kultur i rejonów świata, ze szczególnym uwzględnieniem naszego rodzimego smoka z Grodu Kraka, później osoby uczestniczące szukały skarbu pod murami Wawelu. W Dniu Dziecka wzięło udział 20 osób.

„Zapaleni do aktywności 2022”

W ramach dofinansowania z dzielnicy IV PAL „Siemaszki” zrealizował projekt „Zapaleni do aktywności 2022”. W jego ramach odbył się cykl warsztatów dla dzieci o tematyce ekologicznej oraz zero-waste. Dzieci uczyły się jak dbać o środowisko, a także bawić się nie produkując niepotrzebnych śmieci i odpadów. W ramach projektu odświeżono zniszczony mural przy ul. Siemaszki oraz zakupiono materiały na świąteczne warsztaty plastyczne dla dzieci. Na przełomie listopada i grudnia odbyło się 6 spotkań warsztatowych dla dzieci z robotyki lego. Zakupiono także 14 biletów do Multikina.

„Dzielnicowe pośrednictwo w pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym”

W ramach PAL „Na Olszy” i PAL „Ugorek” zrealizowano projekt socjalny „Dzielnicowe pośrednictwo w pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym” (współfinansowany ze środków Rady Dzielnicy III), którego głównym celem było wspieranie i aktywizacja mieszkańców Dzielnicy III, w szczególności osób niepełnosprawnych i starszych. W ramach projektu zrealizowano wyjścia do instytucji kultury – teatru i kina; warsztaty zapamiętywania, zajęcia ruchowe, taniec w kręgu i liniowy. Odbyło się Spotkanie Wigilijne. Ponadto zakupiono materiały plastyczne, które zostały wykorzystane do realizacji warsztatów rękodzieła. Łączna ilość osób, która wzięła udział w projekcie wyniosła 112. Projekt był realizowany od lutego do grudnia 2022.

Projekt socjalny „Czuję, rozumiem, nie krzywdzę II”

Działanie było kontynuacją współpracy Zespołu Działań Lokalnych nr 3 (MOPS Filia nr 3) z Działem Rewitalizacji Społecznej MOPS Kraków, z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Projekt dedykowany był rodzinom objętym wsparciem MOPS Kraków. W ramach projektu odbyły się zajęcia integracyjne, spotkania ze specjalistami, spotkanie warsztatowo-wykładowe dotyczące problematyki m.in. zapobiegania i zmniejszania szkód występujących w życiu dzieci i młodzieży, związanych z sięganiem po substancje uzależniające oraz alternatywnych i zdrowych sposobów spędzania czasu wolnego, budowania relacji i więzi poprzez wspólne twórcze spędzanie czasu wolnego, wyjścia do instytucji kultury (Ogród Świąteł). W projekcie wzięły udział 24 osoby.

„Wigilijny czas”

W dniu 20 grudnia 2022 r., w ramach projektu socjalnego pt. „Wigilijny czas” została zorganizowana wigilia dla 59 osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych oraz rodzin niepełnych i wielodzietnych. Podczas spotkania, które odbyło się w Pensjonacie i Restauracji u Pana Cogito prowadzonym przez Stowarzyszenie Rodzin Zdrowie Psychiczne przy ul. Bałuckiego 6, uczestnicy mieli zorganizowany poczęstunek.

Wigilia dla grupy wsparcia osób niepełnosprawnych z dzielnic Miasta Krakowa

W ramach projektu, w dniu 10 grudnia 2022 r., zorganizowano spotkanie wigilijne w restauracji Hotelu Centrum dla 30 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie wraz z opiekunami. Dla uczestników został przygotowany poczęstunek oraz upominki. Oprawę muzyczną wydarzenia zapewnili i wykonali uczniowie Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. M. Karłowicza w Krakowie. W spotkaniu uczestniczył Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, przedstawiciel Rady Miasta Krakowa oraz radni Dzielnic XVII i XVIII.

„Nowa Huta dawniej i dziś – Mogiła FEST”

Na Błoniach Mogiłskich, 10 września 2022 r., zrealizowano wydarzenie pn. „Nowa Huta dawniej i dziś – Mogiła FEST”. Imprezę zorganizowała Rada Dzielnic XVIII oraz jednostki miejskie. W ramach wydarzenia zrealizowano projekt socjalny, którego celem było przedstawienie mieszkańcom Dzielnic XVIII oferty pomocowej MOPS oraz informacji na temat sposobów przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie, a także wytypowanie spośród mieszkańców osób, które byłyby zainteresowane skorzystaniem z pomocy Ośrodka. Nie zabrakło atrakcji dla każdego, dzieci mogły wziąć udział w licznych grach i zabawach, popisać się znajomością historii dzielnicy, zdobywały nagrody. Osobom zainteresowanym rozdano ulotki i broszury informacyjne. Na powyższy cel przeznaczono 3 902,36 zł.

„STOP Przemocy – Dom to bezpieczeństwo”

Zespół Interdyscyplinarny ds. Działań Lokalnych nr 4, działający w ramach Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, realizował przy współpracy z Radą Dzielnic XVIII Miasta Krakowa konkurs dla dzieci i młodzieży o tematyce przeciwdziałania przemocy i promowania wartości rodzinnych. Pierwsza edycja konkursu odbyła się w 2015 r. Na przestrzeni lat zmieniała się forma konkursu oraz przedział wiekowy uczestników. W 2022 r. odbyła się jego szósta edycja. Tym razem konkurs został skierowany do uczniów klas V–VIII szkół podstawowych z terenu objętego działaniami Rady Dzielnic XVIII. Tematem konkursu było hasło „STOP Przemocy – Dom to bezpieczeństwo”. W dniu 7 listopada Jury oceniło prace, które zostały przekazane przez pedagogów z 6 szkół. Nagrodą w konkursie było wykonanie rodzinnej sesji zdjęciowej.

5. Kluby Rodziców

W 2022 r. w ramach Działu Rewitalizacji Społecznej funkcjonowały dwa Kluby Rodziców – przy ul. Dąbrówki 7/4 oraz na os. Na Skarpie 35. Celem działań klubów było wzmocnienie więzi i kształtowanie pozytywnych relacji rodziców i dzieci oraz podnoszenie kompetencji rodzicielskich. Kluby tworzyły otwartą i przyjazną przestrzeń dla rodziców, którzy szukali możliwości wymiany doświadczeń i zdobycia nowych umiejętności, bazując na wiedzy innych rodziców bądź specjalistów działających w ramach klubu.

W Klubach Rodziców można było skorzystać z takich zajęć jak: „Etno-bobo” czyli warsztaty logorytmiki z wykorzystaniem elementów folkloru podhalańskiego, „Terapia dźwiękiem” – warsztaty przy użyciu mis tybetańskich, „ABC współpracy rodzica i dziecka”, „Czego potrzebuję? – warsztat dla mam” o zasadach komunikacji bez przemocy, „Bądźcie dla siebie dobrzy – warsztaty regulowania emocji”. Mamy mogły skorzystać z warsztatów wizażu czy spotkań „Chwila dla siebie”. Oprócz tego w 2022 r. odbyła się kolejna edycja online’owych „Spotkań z położną”. 11 spotkań obejmowało cały przekrój zagadnień związanych z ciążą i porodem.

W 2022 r. zrealizowano 107 godzin zajęć, w których wzięło udział 32 dzieci oraz 69 rodziców. Na realizację zadania wydatkowano 19 998,39 zł.

6. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”, a także w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027 został przyjęty uchwałą nr LX/1778/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 30 czerwca 2021 r. W realizację Programu zaangażowani byli członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz przedstawiciele instytucji reprezentowanych w Zespole.

Funkcjonujący od 2011 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zajmuje się realizacją działań zarówno na poziomie ogólnomiejskim – Zespół Strategiczny, jak i na poziomie dzielnic – dziewięć Zespołów ds. działań lokalnych, których obszar działania pokrywa się z rejonami poszczególnych Filii MOPS.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2022 r. odbywała się poprzez:

- zapewnienie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- prowadzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- udzielanie poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- organizację szkoleń oraz superwizji dla pracowników instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kraków.

W przypadku podejrzenia, że osoba doświadcza przemocy w rodzinie, przedstawiciel jednej z pięciu instytucji (tj. policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia lub komisji rozwiązywania problemów alkoholowych) zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”. Jest to początek bezpośredniej pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą, która ma na celu przerwanie przemocy w rodzinie oraz udzielenie stosownej pomocy członkom

danej rodziny. Działania te realizują członkowie grup roboczych, w skład których wchodzi przedstawiciele instytucji będący w bezpośrednim kontakcie z rodziną, m.in. przedstawiciele MOPS, policji, oświaty, ochrony zdrowia, a także kuratorzy i psycholodzy.

W 2022 r. powołano 832 nowe grupy robocze. Łączna liczba grup roboczych realizujących działania w 2022 r. wyniosła 1 238, w tym 406 grup roboczych powołanych w latach poprzednich. Członkowie grup roboczych spotykali się 3 482 razy na posiedzeniach w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W 2022 r. pracownicy socjalni wszczęli 304 procedury „Niebieskie Karty”, z pozostałych instytucji do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło 537 wszczętych procedur, w tym 450 z policji, 56 z oświaty, 26 z ochrony zdrowia, 5 z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co łącznie stanowi liczbę 841 procedur „Niebieskie Karty”.

W 2022 r. realizowano 1 194 procedury „Niebieskie Karty”, obejmujące procedury wszczęte w 2022 r. oraz kontynuowane z lat poprzednich. Zakończono 853 procedury „Niebieskie Karty”. Pomocą zostało objętych 1 076 rodzin (3 188 osób).

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie miały możliwość korzystania z dostępnych na terenie Krakowa form wsparcia, terapii i poradnictwa.

W stosunku do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie podejmowane działania polegały m.in. na wizytach pracowników socjalnych w miejscu zamieszkania rodziny, motywowaniu osób stosujących przemoc w rodzinie do zmiany zachowania wobec najbliższych oraz do uczestnictwa w spotkaniach grupy korekcyjno-edukacyjnej. W sytuacjach przemocy w rodzinie, gdzie dochodziło do zachowań noszących znamiona przestępstwa, składane były zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Rodzinom, w których wystąpił problem przemocy, udzielono również pomocy finansowej i rzeczowej. W 2022 r. na podstawie decyzji administracyjnych przyznano pomoc dla 280 rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” (*Interwencja kryzysowa zob. rozdział nr 7*).

6.1 Działania w ramach kampanii społecznych

W 2022 r. kontynuowano kampanię społeczną „Bądźmy wrażliwi!” oraz realizowano nową kampanię „Przemoc wobec dzieci – zapobiegamy, chronimy, pomagamy”. W ramach kampanii realizowane były działania mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, osłabienie stereotypów jej dotyczących, a przede wszystkim podkreślenie obowiązku reagowania na przemoc przez każdego, kto jest jej świadkiem. Działania prowadzone były przez pracowników MOPS, z zaangażowaniem współpracujących instytucji, m.in. policji. W 2022 r. przygotowano wkładkę tematyczną, która została opublikowana 31 sierpnia 2022 r. w dwutygodniku KRAKÓW.PL (dostępna również online). Do współpracy przy tworzeniu treści zaproszono przedstawicieli instytucji współpracujących w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego. 4 artykuły opracowane w ramach wkładki tematycznej zostały poświęcone zjawisku przemocy w rodzinach różnokulturowych ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci.

W ramach kampanii społecznych zrealizowano zdjęcia do 3 filmów informacyjno-edukacyjnych dotyczących osób doświadczających przemocy, osób stosujących przemoc oraz świadków przemocy. Filmy zostały przetłumaczone na polski język migowy.

Zakupiono 3 zestawy materiałów profilaktycznych z zakresu przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej oraz uzależnień behawioralnych. Każdy zestaw składał się m.in. z ulotek (w wersji papierowej oraz elektronicznej), karty aktywności, bajek profilaktycznych, scenariuszy zajęć lekcyjnych, e-booków skierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Zakupione materiały mogą być dowolnie dystrybuowane na terenie gminy przez wszystkie współpracujące podmioty, co z uwagi na interdyscyplinarną współpracę z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy jest szczególnie istotne. Materiały zostaną również opublikowane na stronie internetowej.

W odniesieniu do realizowanych bezpośrednich form kontaktu z mieszkańcami Krakowa, przeprowadzono 133 spotkania informacyjno – edukacyjne dotyczące problematyki

przeciwdziałania przemocy w rodzinie, skierowane m.in. do społeczności lokalnej, seniorów, grup zawodowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Spotkania obejmowały tematykę zjawiska przemocy w rodzinie, podstawy prawne przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sygnały mogące świadczyć o doświadczaniu przez dzieci przemocy. Podobnie, jak w latach ubiegłych, podkreślano istotne czynniki sprzyjające szybkiemu udzielaniu pomocy osobom krzywdzonym, tj. konieczność reagowania na akty przemocy dostrzegane w środowisku lokalnym, podejmowania przez służby stosownych działań w przypadku otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu przemocy w rodzinie i współpraca interdyscyplinarna na rzecz osób uwikłanych w przemoc w rodzinie. Prowadzący spotkania prezentowali system przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Krakowie, instytucje i organizacje udzielające pomocy w sytuacji doświadczania przemocy, zakres udzielanej pomocy i sposób zgłaszania sytuacji wymagających pomocy. Ponadto przybliżone zostały zasady realizacji procedury „Niebieskie Karty” i jej wpływ na przerwanie przemocy w rodzinie, udzielanie stosownej pomocy osobom krzywdzonym. W trakcie spotkań prezentowane były również formy oddziaływań prowadzonych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym program korekcyjno – edukacyjny, poradnictwo i konsultacje indywidualne udzielane przez prowadzących program.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, będący członkami Zespołu oraz grup roboczych kontynuowali rozpoczętą w 2020 r. realizację warsztatów dla uczniów krakowskich szkół. Spotkania obejmowały zagadnienia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Uczestnicy dowiadywali się czym jest przemoc w rodzinie, gdzie dziecko może szukać pomocy w Krakowie, jak korzystać ze wsparcia telefonicznego, wówczas, gdy doświadcza przemocy lub jest jej świadkiem. Od 2021 roku tematyka spotkań została rozszerzona o zagadnienia związane z przemocą rówieśniczą oraz cyberprzemocą.

6.2 Mieszkanie chronione dla kobiet i kobiet z dziećmi

W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie kontynuował zadanie prowadzenia mieszkań chronionych treningowych dla kobiet i kobiet z dziećmi, w tym osób, które opuściły specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. 4 mieszkania chronione łącznie zapewniają 29 miejsc. W 2022 r. wydatkowano na ten cel 154 073 zł. Z pomocy w tej formie w roku 2022 skorzystało 46 osób (w tym 21 osób dorosłych i 25 dzieci).

6.3 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW)

Ośrodek jest całodobową placówką udzielającą specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym zapewnia 25 miejsc schronienia na okres do 3 miesięcy, z możliwością przedłużenia w uzasadnionych przypadkach. W Ośrodku zapewniona jest pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna oraz pomoc pracownika socjalnego. Prowadzone są grupy wsparcia, grupy terapeutyczne, wsparcie grupowe dla dzieci, a także terapia indywidualna ukierunkowana na wsparcie osoby doświadczającej przemocy w rodzinie oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc w rodzinie.

Do SOW mogą zgłaszać się osoby doświadczające przemocy z terenu całego kraju. Nie jest wymagane skierowanie ani nie są w tym zakresie wymagane decyzje administracyjne. Pomoc jest udzielana bezpłatnie. W 2022 r. z całodobowej pomocy w SOW skorzystały 74 osoby (37 osób dorosłych oraz 37 dzieci), natomiast z pomocy ambulatoryjnej skorzystało 616 osób.

Prowadzenie Ośrodka zostało zlecone przez Gminę Miejską Kraków podmiotowi niepublicznemu wyłonionemu w trybie otwartego konkursu ofert. Zadanie jest finansowane z budżetu państwa, w 2022 r. na realizację zadania wydatkowano 555 000 zł.

7. Interwencja kryzysowa

7.1 Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)

Wśród instytucji tworzących w Krakowie system pomocy osobom dotkniętym przemocą działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Od 2014 r. krakowski OIK, w ramach porozumienia zawartego między powiatem krakowskim i Gminą Miejską Kraków, realizuje zadanie interwencji kryzysowej również dla mieszkańców powiatu krakowskiego.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizuje również projekt pn.: „Rozszerzenie zakresu pomocy psychologicznej dla osób zagrożonych przemocą i doświadczających przemocy” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Z bezpłatnego wsparcia mogą korzystać osoby zagrożone przemocą oraz osoby doświadczające przemocy w bliskich relacjach rodzinnych i partnerskich, mieszkające, pracujące lub uczące się na terenie Krakowa. Pomoc skierowana jest do osób dorosłych, młodzieży i dzieci. Beneficjenci, w zależności od potrzeb, mogą skorzystać ze wsparcia terapeutycznego indywidualnego, terapii par lub rodzin, wsparcia grupowego dla dorosłych, psychoedukacyjnego dla dzieci lub konsultacji psychiatrycznych.

W 2022 r. ze schronienia w OIK, ze względu na przemoc w rodzinie, skorzystało 20 osób. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2022 r. udzielił pomocy 605 osobom dotkniętym problemem przemocy. Osoby te mają możliwość szybkiego uzyskania dostępu do usług poradnictwa i terapii rodzin (*szerzej zob. rozdział nr 12.5.2*).

Ponadto, w związku z koniecznością zapewnienia wsparcia psychologicznego dla uchodźców z Ukrainy, Ośrodek realizował pomoc przez kontakt osobisty, telefoniczny lub przez komunikatory internetowe. Pomocą objęto 305 osób. Na realizację zadania wydatkowano kwotę 128 213,70 zł. Zadanie finansowane było z Funduszu Pomocy Ukrainie.

7.2 Miejsca interwencyjnego schronienia

W okresach niskich temperatur, w ramach zadań z zakresu interwencji kryzysowej, w lokalizacji na os. Krakowiaków 46 prowadzonych jest 10 miejsc interwencyjnego schronienia dla kobiet. W 2022 r. zadanie zostało zlecone przez Gminę Miejską Kraków podmiotowi niepublicznemu, wyłonionemu w trybie otwartego konkursu ofert. W 2022 r. łącznie z tej formy pomocy skorzystały 32 osoby. Na realizację zadania wydatkowano 31 300 zł.

8. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia podopiecznych, ich sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska. W ramach usług opiekuńczych wyróżniamy także usługi specjalistyczne, świadczone w sytuacji, gdy osoba chora lub niepełnosprawna wymaga specjalistycznego wsparcia, aby lepiej funkcjonować w swoim środowisku.

Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług opiekuńczych jest decyzja administracyjna określająca miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określana indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby/rodziny.

W 2022 r. w Gminie Miejskiej Kraków usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowały podmioty niepubliczne wyłonione w wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert. W celu podwyższenia jakości świadczonych usług opiekuńczych oraz

w związku ze wzrostem kosztów pracy osób świadczących usługi opiekuńcze, podwyższone zostały stawki za godzinę usług opiekuńczych.

8.1 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Wsparcie w formie usług opiekuńczych przeznaczone jest dla tych mieszkańców Krakowa, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawieni. Usługi opiekuńcze obejmują czynności o charakterze gospodarczym i pielęgnacyjnym. Zasady przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych, zakresy czynności wchodzących w skład usług opiekuńczych oraz szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze reguluje uchwała Nr XXI/272/07 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2007 r. (tj. Dz. Urz. Woj. Małop. z 2021 r. poz. 4957).

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach stosuje się tabele odpłatności zamieszczone w uchwale. Maksymalna odpłatność za godzinę (100% odpłatności) w 2022 r. wynosiła 29 zł.

W 2022 r. nastąpił wzrost stawki za 1 godzinę usług opiekuńczych, co spowodowało wzrost kosztu realizacji zadania. Wzrost stawki związany był ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz podniesieniem minimalnej stawki godzinowej dla osób świadczących pracę w oparciu o umowy zlecenia.

Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w 2022 r. świadczone były przez trzy podmioty niepubliczne oraz pilotażowo przez jeden z domów pomocy społecznej. Od 1 września 2022 r. na mocy porozumienia pomiędzy MOPS, a DPS Radziwiłłowska rozpoczęto pilotażowo realizację usług opiekuńczych przez DPS dla osób niebędących mieszkańcami DPS, a wymagających opieki w miejscu ich zamieszkania na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Przyznanie usług opiekuńczych poprzedza diagnoza sytuacji osoby ubiegającej się o wsparcie, przeprowadzona przez pracownika socjalnego przy udziale przedstawiciela podmiotu realizującego usługi. Spotkanie diagnostyczne odbywa się u osoby obejmowanej usługami i ma na celu właściwe określenie jej potrzeb i barier, a także szczegółowe zaplanowanie wymiaru i zakresu wsparcia.

W pierwszym półroczu 2022 r. na realizację usług opiekuńczych wpływ miał utrzymujący się stan epidemii. Część usług opiekuńczych została ograniczona, w szczególności czynności takie jak załatwianie spraw urzędowych czy wyjścia związane z utrzymywaniem kontaktów z otoczeniem. Również podmioty realizujące zadanie napotykały znaczne trudności związane z dostępnością opiekunów, wynikające m.in. z absencji spowodowanej kwarantanną czy izolacją. W okresach największych ograniczeń zrezygnowano również z przeprowadzania spotkań diagnostycznych w miejscu zamieszkania osoby obejmowanej usługami, aby nie narażać podopiecznego na zakażenie. Pomimo ograniczeń pomoc usługowa dla osób jej wymagających została zapewniona.

W jednym przypadku uruchomione zostały usługi opiekuńcze dla osoby przebywającej w izolacji. Zadanie to realizowane było przez osobę zatrudnioną bezpośrednio przez MOPS.

W 2022 r. wykonano łącznie 682 458 godzin usług opiekuńczych. Nakłady finansowe na realizację usług opiekuńczych wyniosły 19 529 303,42 zł. Pomocą w formie usług opiekuńczych objęto 1 922 osoby.

8.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością przeznaczona jest dla rodzin zamieszkających w Krakowie, wychowujących przynajmniej jedno dziecko z niepełnosprawnością, które w związku z niepełnosprawnością tego dziecka wymagają specjalistycznego wsparcia. Celem przyznania tej formy pomocy jest ograniczenie negatywnego wpływu niepełnosprawności dziecka

na kształtowanie wzajemnych relacji pomiędzy członkami rodziny oraz na funkcjonowanie rodziny w otoczeniu społecznym.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością mogą być świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, posiadające wykształcenie psychologa, pedagoga, logopedy, asystenta osoby niepełnosprawnej, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, pracownika socjalnego, i których stan zdrowia umożliwia ich świadczenie. W uzasadnionych przypadkach specjalistyczne usługi mogą być świadczone przez osoby, które zdobywają wymagane kwalifikacje zawodowe i posiadają co najmniej roczny staż w pracy w placówce terapii lub placówce oświatowej, do której uczęszczają dzieci z zaburzeniami rozwoju lub upośledzeniem umysłowym, ośrodku terapeutyczno-edukacyjno-wychowawczym, zakładzie rehabilitacji, szpitalu psychiatrycznym, jednostce organizacyjnej pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi i innej jednostce świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze polegają w szczególności na:

- wspieraniu rodziny w uczeniu i rozwijaniu u dziecka niepełnosprawnego umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania; motywowanie do aktywności, leczenia, rehabilitacji; prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych; wspieranie w codziennych czynnościach życiowych),
- interwencji i pomocy w życiu w środowisku i rodzinie (pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych; ułatwianie rodzinie dostępu do edukacji i kultury; doradztwo w zakresie możliwości uzyskania pomocy ze strony innych instytucji; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; kształtowanie pozytywnych relacji w rodzinie oraz odpowiednich postaw wobec dziecka niepełnosprawnego),
- wspieraniu i treningu rodziny w zakresie wspomagania procesu leczenia (treningi dotyczące pielęgnacji dziecka, podawania leków, zachowania terminów badań; pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia oraz placówek rehabilitacyjnych).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością mogą być również świadczone poprzez przejęcie czasowej opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością w celu umożliwienia rodzicom załatwienia spraw związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, spraw urzędowych, dbania o własne zdrowie, a także umożliwienia rodzicom dzieci z niepełnosprawnością odpoczynku. Osoba świadcząca specjalistyczne usługi opiekuńcze może również przejąć czasową opiekę nad dzieckiem z niepełnosprawnością, aby odprowadzić bądź przyprowadzić dziecko do/z przedszkola lub szkoły.

Szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz tryb ich pobierania, a także zasady częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat określa „Załącznik Nr 2” do Uchwały Nr LXXIV/941/09 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 czerwca 2009 r.

W przypadku rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, gdy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach stosuje się tabelę odpłatności zamieszczoną w uchwale.

W 2022 r. zadanie realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Łącznie zrealizowano 1 864,50 godzin usług. Na ten cel wydatkowano 63 796,78 zł. Pomocą objęto 4 rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością (również zob. rozdział nr 14).

8.3 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym są dostosowane do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi te obejmują czynności polegające na:

- uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych, wspieranie w codziennych czynnościach życiowych; interwencje i pomoc w życiu w rodzinie; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi);
- pielęgnacji, jako wspierania procesu leczenia (pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych; pilnowanie wizyt lekarskich, badań diagnostycznych, przyjmowania leków; pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia i placówek rehabilitacyjnych).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze mają charakter wspierająco – aktywizujący, w związku z czym czynności, które obejmują, winny być organizowane i realizowane w sposób zapewniający możliwie jak najszersze uczestnictwo w nich osoby objętej wsparciem (przy uwzględnieniu jej aktualnej kondycji zdrowotnej) oraz ścisłej współpracy w realizacji usług z najbliższym otoczeniem osoby.

Szczegółowe zasady realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym również zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi, określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (z późn. zm.). W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach wysokość odpłatności ustalana jest na podstawie tabeli zawartej w rozporządzeniu. Odpłatność maksymalna (100% odpłatności) w 2022 r. wynosiła 34 zł. Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były w 2022 r. przez podmiot niepubliczny wyłoniony w otwartym konkursie ofert.

W 2022 r. wykonano 86 007,5 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na ten cel wydatkowano środki w wysokości 2 874 304,09 zł. Pomocą objęto łącznie 281 osób.

9. Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością

9.1 Asystent w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością

Usługa asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością adresowana jest do rodzin zamieszkujących na terenie Krakowa, w których wychowywane jest dziecko/dzieci z niepełnosprawnością (legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności).

Świadczenie usługi asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością polega m. in. na sprawowaniu opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością na czas nieobecności rodzica, który w tym czasie realizuje własne potrzeby zdrowotne, zawodowe, edukacyjne lub podejmuje sprawy urzędowe. Asystenci wykonują wówczas czynności opiekuńcze tj. pomoc dziecku w skorzystaniu z posiłku, toalecie, przemieszczaniu się w obrębie miejsca zamieszkania, pomoc dziecku w dotarciu do podmiotów realizujących na jego rzecz działania w zakresie zdrowotnym, rehabilitacyjnym, edukacyjnym, opiekuńczym, aktywizującym. W zastępstwie rodzica asystent może również towarzyszyć dziecku w kontaktach z rówieśnikami, w trakcie zajęć edukacyjnych czy rehabilitacyjnych.

W przypadku, gdy stan dziecka wymaga pomocy rodzica i drugiej osoby, lub rodzic jest w sytuacji zdrowotnej uzasadniającej konieczność pomocy osoby trzeciej, asystenci mogą towarzyszyć rodzicowi w czynnościach opiekuńczych, w kontaktach ze służbą zdrowia czy innymi podmiotami istotnymi dla rozwoju dziecka.

W ramach realizowanej usługi, asystenci przekazują rodzicom informacje w zakresie pozyskiwania wiedzy o formach i podmiotach mogących udzielić pomocy dziecku, oraz możliwości samopomocy. Asystenci pomagają dziecku z niepełnosprawnością w nauce i przyswojeniu podstawowych umiejętności życiowych i społecznych. Reprezentują interesy rodziny w instytucjach oraz podejmują działania związane z uzyskaniem dostępu do usług, z których rodziny mogłyby dodatkowo skorzystać.

W 2022 r. usługa asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością była świadczona przez podmiot niepubliczny wyłoniony w otwartym konkursie ofert, w ramach środków własnych Gminy Miejskiej Kraków. W 2022 r. ze wsparcia asystentów skorzystało 45 rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością. Na realizację zadania łącznie wydatkowano w 2022 roku 180 739,30 zł.

9.2 Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej

W 2022 r. po raz kolejny Gmina Miejska Kraków przystąpiła do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2022”. Program, finansowany ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych zapewniał usługę asystenta osobistego, mającą na celu pomoc pełnoletnim osobom niepełnosprawnym ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz dzieciom w wieku do 16 r. ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności. Wsparcie obejmowało również wskazania określone w Programie w zakresie wykonywania codziennych czynności oraz funkcjonowania w życiu społecznym. Asystowanie w codziennych czynnościach życiowych, pomaganie przy załatwianiu spraw urzędowych, kształtowanie właściwych relacji interpersonalnych efektywnie przyczynia się do przywrócenia możliwości funkcjonowania społecznego osoby z niepełnosprawnością. Asystenci towarzyszyli osobom niepełnosprawnym w działaniach wspierających proces leczenia i rehabilitacji, pomagali w dotarciu do placówek ochrony zdrowia oraz placówek rehabilitacyjnych, zakupie leków, wspierali w uzyskaniu zatrudnienia. Osoby z niepełnosprawnością nie ponosiły żadnych kosztów w związku z realizacją usługi.

W 2022 r. zawarto umowę z firmą zewnętrzną, która realizowała usługi asystenckie. Firma ta do realizacji zadania skierowała 179 asystentów. Asystenturą osobistą objęto 266 osób z orzeczoną niepełnosprawnością w stopniu przynajmniej umiarkowanym oraz dzieci w wieku do 16 r.ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności. Zrealizowano łącznie 63 591,75 godz. usług asystenckich. Koszty realizacji usługi, poza środkami finansowymi przeznaczonymi na wynagrodzenie asystentów, obejmowały wydatki związane z zakupem środków ochrony osobistej, wydatki poniesione na dojazdy własnym lub innym środkiem transportu w związku z wykonywaniem usług oraz wydatki poniesione na zakup biletów wstępu na wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, sportowe lub społeczne dla asystenta towarzyszącego uczestnikowi Programu. Na realizację zadania w 2022 r. wydatkowano łączną kwotę w wysokości 2 173 183,92 zł.

9.3 Indywidualny trening kompetencji i umiejętności społecznych dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością.

Usługa indywidualnego treningu kompetencji i umiejętności społecznych skierowana jest do osób z orzeczoną niepełnosprawnością, znajdujących się w wieku aktywności zawodowej. Realizacja zadania polega na świadczeniu przez trenerów usług w formie bezpośrednich, osobistych spotkań trenerów z odbiorcami zadania, obejmujących w szczególności:

- uczenie i rozwijanie u beneficjentów umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- towarzyszenie w czynnościach wspierających proces leczenia,
- wspomaganie kształtowania i utrzymywania właściwych relacji osoby z orzeczoną niepełnosprawnością z otoczeniem,
- wspomaganie procesu nawiązywania i utrzymywania kontaktu usługobiorców z instytucjami i organizacjami społecznymi, w celu zapewnienia optymalnych warunków do jej samodzielnej rehabilitacji;
- doradzanie w zakresie uzyskania specjalistycznej pomocy dotyczącej przekwalifikowania zawodowego, kontaktów społecznych, usług medycznych, rehabilitacyjnych, usług kulturalnych, rekreacji i integracji ze środowiskiem,
- wspomaganie beneficjentów w zrozumieniu i radzeniu sobie ze zmieniającymi się realiami życia społeczno-zawodowego.

Zadanie realizowane było przez podmioty niepubliczne wyłonione w otwartym konkursie ofert, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 kwietnia 2022 r. w ramach projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”, a od 1 września 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. finansowane ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków. W 2022 r. z usługi skorzystało 111 osób.

Na realizację zadania wydatkowano łącznie 282 326,83 zł.

10. Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego

MOPS realizuje zadania z zakresu integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym, w ramach klubów integracji społecznej oraz centrów integracji społecznej.

10.1 Kluby Integracji Społecznej (KIS)

W klubach integracji społecznej organizowane są w szczególności indywidualne działania na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej, grupowe działania na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej, roboty publiczne oraz prace społecznie użyteczne.

10.1.1 Klub Integracji Społecznej MOPS

W 2022 r. ze wsparcia Klubu Integracji Społecznej skorzystało 547 uczestników, w tym 229 osób rozpoczęło uczestnictwo w 2021 r. W 2022 r. 365 osób zakończyło udział w KIS. W wyniku udzielonego wsparcia zatrudnienie podjęto łącznie 113 osób, tj. 21% ogółu osób uczestniczących w KIS. Realizowano następujące zadania:

- Reintegracja społeczna, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS umiejętności udziału w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu. Reintegracja społeczna realizowana była poprzez:
 - wsparcie i poradnictwo indywidualne – warunkiem uczestnictwa w KIS jest realizacja zawartego kontraktu socjalnego. Wszyscy uczestnicy byli objęci wsparciem indywidualnym pracowników socjalnych KIS oraz poradnictwem specjalistycznym, w ramach którego psycholog, prawnik i terapeuta uzależnień udzielili 1 281 porad,
 - wsparcie grupowe, z którego skorzystało 235 uczestników KIS, zajęcia prowadzone były w formie grup wsparcia i samopomocy oraz warsztatów.

Łączna liczba spotkań w ramach wyżej wymienionych działań wyniosła 120. Każde spotkanie trwało od 2 do 3 godzin.

- Reintegracja zawodowa, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS zdolności do świadczenia pracy na rynku pracy. Reintegracja zawodowa realizowana była poprzez:
 - doradztwo zawodowe – ze wsparcia doradcy zawodowego skorzystało 471 osób (udzielono łącznie 1 135 porad)
 - organizację działań o charakterze zatrudnieniowym – prace społecznie użyteczne – w 49 podmiotach pracę realizowało 376 osób (wykonywano m.in. prace gospodarcze, biurowe, opiekuńcze, porządkowe).

10.1.1.1 Program reintegracji społecznej i zawodowej osób zadłużonych z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych

Program Oddłużenie, realizowany od 2013 roku w oparciu o porozumienie zawarte w dniu 6 lutego 2013 r. pomiędzy ZBK, MOPS i GUP dotyczące „Programu reintegracji społecznej i zawodowej osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych, mające na celu pomoc w spłacie zadłużenia”.

Program realizowany był poprzez wsparcie udzielane uczestnikom przez pracowników KIS ukierunkowane na reintegrację społeczną i zawodową. Uczestnicy otrzymują możliwość wykonywania prostych prac na terenie nieruchomości fortecznych, dzięki którym z zarobionych pieniędzy, pozyskanych świadczeń spłacają istniejące zobowiązania wobec ZBK.

Kwota spłaconego na rzecz gminy zadłużenia wyniosła 46 358,30 zł, w tym 10 933,30 zł spłacone przez 21 osób wykonujących prace społecznie użyteczne oraz 35 425,00 zł spłacone przez 7 osób, które pracowały w ramach umowy o pracę.

Dla Gminy Miejskiej Kraków realizacja Programu poza efektami ekonomicznymi, przynosi efekty społeczne w postaci zmian postaw osób zadłużonych, które stają się aktywne w dążeniu do poprawy swojej sytuacji. Osobom kończącym udział w Programie przekazywane są oferty pracy na wolnym rynku.

10.1.1.2 Realizacja projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie poczynając od 1 maja 2019 r. do 28 lipca 2022 r. realizował projekt pn.: „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Projekt pn.: „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”, kierowany był do mieszkańców Krakowa, którzy zamieszkują na terenie Gminy Miejskiej Kraków, ukończyli 15 lat, a ich wiodącymi problemami są bezdomność, niepełnosprawność, bezrobocie, trudności wychowawcze, zaburzenia psychiczne lub uzależnienia.

W ramach projektu KIS realizuje usługi o charakterze zawodowym: tj. poradnictwo zawodowe – pomoc w odnalezieniu właściwej ścieżki zawodowej, kursy kompetencyjne, opieka trenera zatrudnienia wspieranego w aktywizacji zawodowej, adaptacji na stanowisku pracy oraz w kontaktach z pracodawcą, zatrudnienie subsydiowane.

W 2022 r. w ramach zatrudnienia subsydiowanego pracę realizowało 12 osób na stanowisku robotnik (szerzej zob. rozdział nr 10.1.1).

10.1.1.3 Prace realizowane na terenie cmentarza Prądnik Czerwony

Uczestnicy KIS dbają o utrzymanie, w należytej estetyce i porządku, około 1 500 grobów osób pochowanych na koszt Gminy Miejskiej Kraków na terenie cmentarza Prądnik Czerwony (tzw. cmentarz Batowice). Gmina nie tylko organizuje i finansuje pochówki, ale potem, przez co najmniej 20 lat opiekuje się tymi grobami. W 2022 r. pracami naprawczymi obejmującymi regularne nadsypywanie ziemi, odchwaszczanie i odtwarzanie pierwotnych kształtów mogił ziemnych objęto 400 grobów. Dokonano naprawy 95 sztuk drewnianych krzyży. Na bieżąco sprzątano wszystkie mogiły, zbierając z nich nawiewane liście i śmieci. Przez cały rok, przy wsparciu pracownika KIS, pracę w ramach prac społecznie użytecznych realizowały 22 osoby.

10.1.1.4 Wsparcie Seniora

W ramach działań z obszaru wspierania seniorów, zapoczątkowanych w październiku 2020 r., w związku z epidemią, a następnie kontynuowanych poprzez realizację rządowego programu „Wspieraj Seniora”, w roku 2022 uczestnicy KIS dostarczali ciepłe posiłki potrzebującym seniorom.

Pomocy udzielono 28 seniorom, do realizacji zadania zaangażowanych było 2 pracowników KIS oraz 50 uczestników.

10.1.2 Klub Integracji Społecznej dla osób z niepełnosprawnościami

W 2022 r. Klub Integracji Społecznej dla osób niepracujących z orzeczoną niepełnosprawnością prowadzony był na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez podmiot niepubliczny wyłoniony w otwartym konkursie ofert. Zadanie realizowane było ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

Oferta KIS zapewniała uczestnikom możliwość skorzystania z następujących form wsparcia: pracy socjalnej, doradztwa zawodowego, poradnictwa specjalistycznego, treningów umiejętności psychospołecznych i zawodowych, szkoleń zawodowych i budujących kompetencje zawodowe uczestnika, staży zawodowych. W ramach staży organizowanych przez KIS pokrywane są koszty dojazdów, ubezpieczenia, badań lekarskich i stypendium stażowego.

W 2022 r. ze wsparcia KIS skorzystały 54 osoby z orzeczoną niepełnosprawnością, spośród których 8 podjęło zatrudnienie. Na realizację zadania w 2022 r. organizacja pozarządowa wykorzystała 424 475,63 zł dotacji z Gminy Miejskiej Kraków.

10.2 Centra Integracji Społecznej (CIS)

Centra Integracji Społecznej realizują zadania związane z reintegracją zawodową i społeczną poprzez następujące usługi:

- kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych, dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu,
- nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych,
- naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą,
- uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

10.2.1 Centrum Integracji Społecznej – zadanie realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków

W 2022 r. zadanie polegające na prowadzeniu Centrum Integracji Społecznej realizowane było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez podmiot niepubliczny wyłoniony w otwartym konkursie ofert. Uczestnicy Centrum otrzymali wsparcie z zakresu:

- reintegracji społecznej obejmującej zajęcia indywidualne i grupowe (prowadzone przede wszystkim przez pracownika socjalnego, psychologa i doradcę zawodowego),
- reintegracji zawodowej mającej charakter zajęć praktycznych, realizowanych na terenie zakładów pracy, które zadeklarowały chęć współpracy z CIS – podczas zajęć uczestnicy, w ramach Indywidualnych Planów Zatrudnienia Socjalnego, mieli możliwość wykonywania pracy na stanowiskach takich, jak np.: pracownik porządkowy, pracownik gospodarczy, portier, pomoc kuchenna, pracownik administracyjno-biurowy.

W 2022 r. uczestnikami CIS było 98 osób, spośród których 13 podjęło pracę na otwartym rynku pracy. Na realizację zadania w 2022 r. organizacja pozarządowa wykorzystała 548 506,08 zł dotacji z Gminy Miejskiej Kraków.

10.2.2 Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych

Centrum Integracji Społecznej zapewniające 10 miejsc dla osób bez pracy, bezdomnych lub osób zagrożonych bezdomnością, było zlecone do realizacji organizacji pozarządowej. W ramach zadania realizowane były usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej. Celem podejmowanych działań było odbudowanie i podtrzymanie u uczestników CIS zdolności do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy m.in. poprzez przyuczenie do wykonywania zawodu, podwyższanie kwalifikacji oraz prowadzenie zajęć praktycznych u pracodawców.

W 2022 r. z oferty CIS skorzystało 19 osób, z których 9 podjęło zatrudnienie. Na realizację zadania w 2022 r. ze środków Gminy Miejskiej Kraków wydatkowano kwotę w wysokości 89 600 zł.

11. Program „Złota Rączka”

Program „Złota Rączka” jest realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie oraz Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia od 18 czerwca 2018 r. Celem programu jest zapewnienie nieodpłatnej pomocy seniorom w drobnych domowych naprawach. Program dedykowany jest osobom w wieku powyżej 60 r.ż., w pierwszej kolejności samotnym i niepełnosprawnym, prowadzącym jednoosobowe gospodarstwo domowe, zamieszkującym na terenie Krakowa.

Zakres pomocy obejmuje drobne naprawy, niewymagające natychmiastowej interwencji, specjalistycznej wiedzy i uprawnień. Prace realizowane są wyłącznie w lokalu zamieszkiwanym przez osobę ubiegającą się o pomoc. Materiały potrzebne do wykonania prac np. uszczelki, nowy zawias/zamek, farbę, gniazdko zapewnia osoba ubiegająca się o pomoc. Narzędzia do wykonania prac zapewnia MOPS. W szczególnych przypadkach osoby skierowane do wykonania rzeczonych usług towarzyszą seniorom w zakupie niezbędnych materiałów.

W 2022 r. z usług skorzystało 249 seniorów, wykonano łącznie 1 410 usług w tym 206 elektrycznych (m.in. wymiana żarówek, gniazdek, wyłączników, naprawa lamp, kinkietów), 370 hydraulicznych (m.in. wymiana uszczelki w przeciekających kranach, udrożnienie odpływów), 154 ślusarskich (m.in. montaż i wymiana zamków, zawiasów), 231 stolarskich (m.in. naprawa zepsutych krzeseł), 13 malarskich (m.in. podmalowanie małych powierzchni oraz zaszpachlowanie drobnych ubytków), 436 innych (m.in. wymiana karniszy, powieszenie obrazów, uszczelnianie okien i drzwi, wieszanie pótek.)

Prace wykonywały dwie osoby w ramach umowy zlecenia, wykonano łącznie 2 359 godzin.

12. Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2022–2024 został przyjęty Uchwałą CI/2744/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 grudnia 2022 r. Realizuje cele nadrzędnego programu strategicznego – „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030” wyznaczając kierunki dalszego rozwoju strukturalnej sieci oparcia społecznego dla krakowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży poprzez:

- specjalistyczną pomoc i wsparcie w przezwyciężaniu trudności i kryzysów życia rodzinnego, z uwzględnieniem specyfiki potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami i ich rodzin,
- zapewnienie możliwie pełnego dostępu do świadczeń i usług wspierających socjoekonomiczne funkcjonowanie rodzin z dziećmi,
- kreowanie przestrzeni do rozwijania kompetencji osobistych, społecznych dzieci i młodzieży,
- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny z dziećmi.

Wśród odbiorców programu szczególne miejsce zajmują rodziny przeżywające różnorodne trudności w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, kobiety w ciąży, rodziny dzieci, u których zdiagnozowano nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę powstałą w prenatalnym okresie rozwoju lub podczas porodu, rodzice wychowujący dzieci z niepełnosprawnościami. Realizacja zadań zaplanowanych w ramach Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2022–2024 opiera się na interdyscyplinarnej współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa, Krakowskiego Centrum Świadczeń, Zarządu Infrastruktury Sportowej, Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Krakowa, Miejskich Jednostek Kultury, Wydziału Profilaktyki Straży Miejskiej Miasta Krakowa, Zarządu Zieleni Miejskiej, Grodzkiego Urzędu Pracy, Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień i organizacji pozarządowych. Takie podejście umożliwia uzupełnianie się poszczególnych ofert, zarówno tych o wyraźnym charakterze pomocowym, jak i mających przede wszystkim wymiar profilaktyczny, akcentując tym samym indywidualny charakter potrzeb każdej rodziny.

W 2022 r. 642 rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze zostały objęte asystenturą rodzinną (zob. szerzej pkt 12.1). Ustanowiono 2 rodziny wspierające (zob.

szerzej pkt.12.2), a 74 rodziny skorzystały z pomocy w formie specjalistycznych usług wspierania rodzin, w przypadku których u rodziców występują zaburzenia psychiczne, upośledzenie umysłowe, uzależnienie od alkoholu (zob. szerzej rozdział 12.5.4). Ponadto zrealizowano 1 705,17 godzin usług wzmacniających lub odbudowujących naturalny system wsparcia - rodzinę (zob. szerzej rozdział 12.5.3).

W celu wzmacniania zdolności rodzin do przewyższania trudności i kryzysów życia rodzinnego zrealizowano 11 881 usług poradnictwa i terapii – zadanie było realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków w 4 ośrodkach prowadzonych przez 2 organizacje pozarządowe (zob. szerzej rozdział 12.5.2).

W ramach zapewnienia rodzinom wychowującym dziecko z niepełnosprawnością specjalistycznej pomocy usługowej uwzględniającej możliwość przejęcia czasowej opieki nad dzieckiem zrealizowano 27 042,13 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością oraz 5 146,35 godzin usługi asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością (zob. szerzej rozdział 9.1). Ponadto zorganizowano i świadczone specjalistyczne usługi opiekuńcze, z których skorzystały 4 rodziny wychowujące dziecko z niepełnosprawnością (zob. szerzej rozdział 8.2).

Celem wsparcia rodziny w procesie wychowawczym i kreowania przestrzeni do rozwijania kompetencji osobistych, społecznych dzieci i młodzieży w 2022 r. prowadzono 32 placówki wsparcia dziennego (zob. szerzej pkt. 12.4). Tworzeniu warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przemocy rówieśniczej służyła również specjalistyczna praca socjalna prowadzona w formule streetworkingu, z której skorzystało 74 dzieci i młodzieży (zob. szerzej rozdział 4.1.1.2).

Przegląd wszystkich przedsięwzięć zrealizowanych w 2022 roku stanowi suplement do niniejszego sprawozdania

12.1 Usługa asystenta rodziny

Asystentura rodziny stanowi cenną pomoc w procesie przewyższania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych. Asystenci rodziny realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Pomagają także tym rodzicom, którzy dążą do powrotu swoich dzieci pod ich bezpośrednią opiekę. Wspierają i koordynują różnorodne usługi dedykowane kobietom w ciąży, szczególnie w przypadku ciąży powikłanej, rodzinom dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie, nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich zdrowiu i życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka albo w czasie porodu.

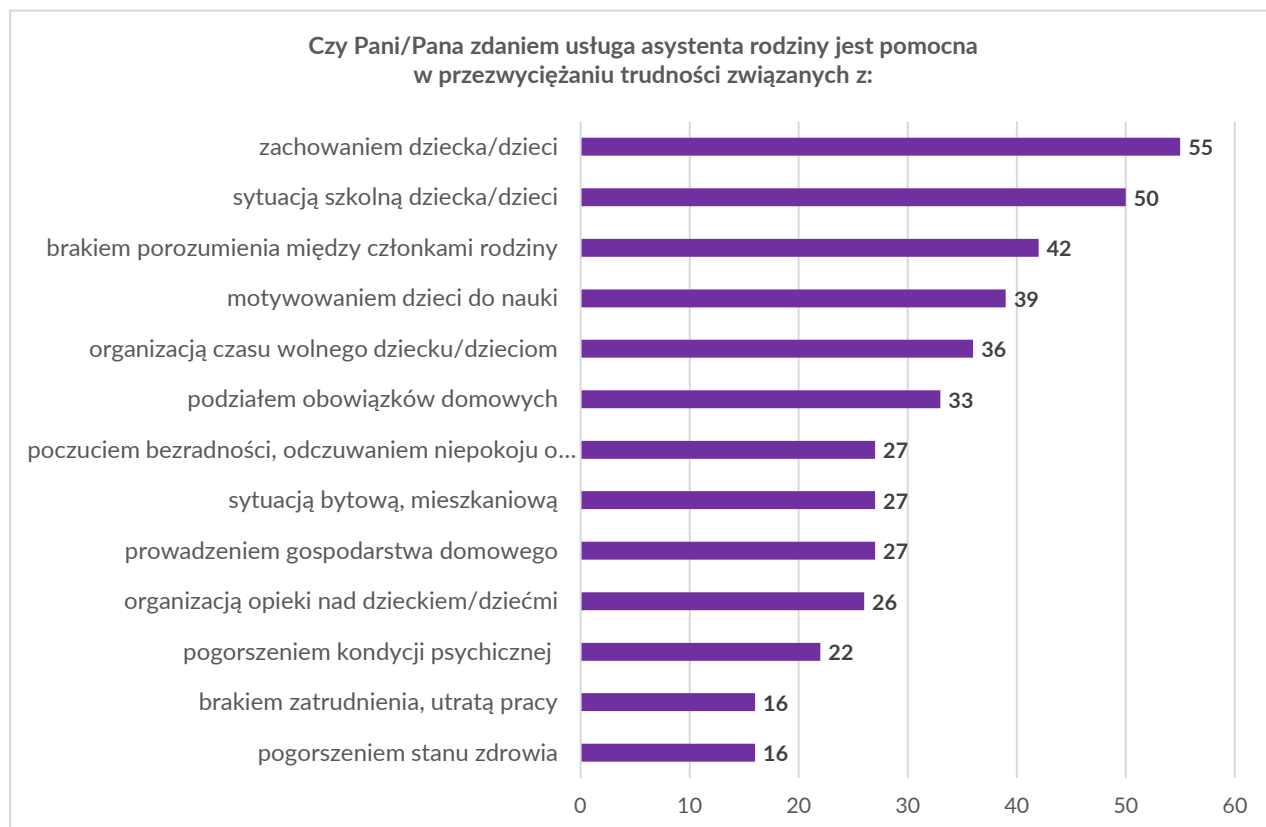
W 2022 r. asystenturą rodzinną zostały objęte 642 rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze i różnorodne kryzysy życia rodzinnego, w tym 8 rodzin skorzystało z tej formy pomocy w ramach ustawy „Za Życiem”. W przypadku 144 rodzin usługa została zakończona ze względu na osiągnięcie zakładanych celów. W 2022 r. zainicjowano badanie ankietowe, którego wyniki będą wykorzystane w celu doskonalenia jakości usług poprzez poznanie opinii odbiorców asystentury rodziny. W badaniu ankietowym wzięło udział 97 osób, które korzystały z usługi asystenta rodziny przez okres minimum 12 miesięcy. Najbardziej liczną grupę respondentów stanowiły kobiety wychowujące dwoje dzieci. Udział osób deklarujących samotne rodzicielstwo kształtował się na poziomie zbliżonym do reprezentacji rodziców wspólnie sprawujących opiekę nad dziećmi.

Podobnie jak w roku ubiegłym najliczniejszą grupę osób, które wzięły udział w badaniu stanowili rodzice w wieku 31-40 lat (2021: 48,3%, 2022: 40,2%). Obserwowalny jest jednocześnie większy odsetek młodszych rodziców, w przedziale wiekowym 18-30 lat (2021- 17%, 2022 - 23%).

Na pytanie o stopień zadowolenia z asystentury rodziny 1 osoba wyraziła swoje niezadowolenie, natomiast 6 respondentów nie określiło jednoznacznie poziomu satysfakcji

z usługi. Przeszło 60% ankietowanych stwierdziło, że są bardzo zadowoleni ze współpracy z asystentem rodziny.

Uzyskane wyniki wskazują, że usługa asystenta rodziny była w ocenie respondentów najbardziej przydatna w przewyżnianiu trudności związanych z obszarem relacji domowych (64 % ankietowanych) oraz rozwojem dzieci (63 % osób, które wzięły udział w badaniu). Poniższy wykres prezentuje pozostałe kategorie odpowiedzi wybranych przez respondentów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Wśród wypowiedzi swobodnych powtarzały się opinie wskazujące na przydatność asystentury rodziny w „ogarnięciu” spraw urzędowych, rozwiązywaniu bardzo trudnych sytuacji życiowych. Usługa była pomocna m.in. w zaspokajaniu potrzeby rozmowy oraz dostarczaniu wiedzy o tym, w jaki sposób rozmawiać z dzieckiem.

Korzystne oddziaływanie asystentury na relacje rodziców z dziećmi zaobserwowało 70% badanych, przy czym 29 osób udzieliło odpowiedzi „zdecydowanie tak”, a 31 respondentów wybrało opcję „raczej tak”. 60% ankietowanych oceniło, że wsparcie asystenta dało im poczucie, że jest ktoś na kogo mogą liczyć, w razie potrzeby zwrócić się o pomoc. Respondenci w większości dostrzegali wpływ asystentury rodziny na wzrost wiedzy i rozwój umiejętności w zakresie opieki i wychowania dzieci (55 % badanych udzieliło odpowiedzi „zdecydowanie tak”, a 31% „raczej tak”). Zauważali również, że lepiej radzą sobie z pokonywaniem różnych trudności i czują się pewniej w roli rodziców (57%), przy czym jedynie 8% procent odpowiedzi było negatywnych. 62% ankietowanych zdecydowanie zgodziło się ze stwierdzeniem, że dzięki współpracy z asystentem dowiedzieli się o różnych formach pomocy dla rodzin z dziećmi i asystent pomaga im z nich skorzystać. W mniejszym stopniu odczuwalne było oddziaływanie usługi na poprawę w radzeniu sobie z obowiązkami domowymi - 17% respondentów nie dostrzegło żadnego wpływu asystentury w tym obszarze, a 22 % nie określiło jednoznacznie swojego stanowiska. Zdaniem 50% respondentów usługa była zdecydowanie pomocna w załatwianiu ważnych spraw np. urzędowych, natomiast 9% zdecydowanie nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. 15% nie dostrzegło również wpływu usługi na lepsze postępy w nauce szkolnej dzieci.

Ankietowani w większości nie wskazywali potrzeby dokonania zmian w sposobie wykonywania asystentury, jednakże uwagę zwracają powtarzające się wypowiedzi na temat częstotliwości spotkań oraz czasu, jaki asystent poświęca rodzinie: „częstsze wizyty”, „częściej przychodzić”, „częstsze wizyty w miejscu zamieszkania, dłuższe rozmowy”, „mało czasu dla mojej rodziny”, „spotkania co 2 tygodnie ponieważ spotkania co tydzień są zbędne w tak krótkim okresie czasu niewiele się zmienia i nie ma o czym rozmawiać, a w ważniejszych sprawach ja i tak dzwonię do asystenta aby poinformować”. Kilka postulatów odnosiło się wprost do rodzaju oraz intensywności działań podejmowanych przez asystentów, poruszając również istotny aspekt uwzględniania pracy zarówno z matką, jak i ojcem: „większa praca z drugim rodzicem”, „większy wpływ na drugiego rodzica, który czuje się bezkarny”, „więcej działań motywacyjnych dzieci do chodzenia do szkoły”, „więcej działań by dzieci były ze mną”, „pomoc w znalezieniu pracy i posprzątać dom”, „poszerzenie zakresu obowiązków asystenta rodziny”. Wymieniano również cechy, zdaniem respondentów, niezbędne u osób wykonujących zawód asystenta rodziny, wśród których m.in. wskazano na „bycie” sympatycznym, empatycznym, budzącym zaufanie, lojalnym, o wysokiej kulturze osobistej, pomocnym w procesie decyzyjnym. Wpływ prezentowanych przez asystentów rodziny postaw i umiejętności interpersonalnych na skuteczność usługi oraz stopień satysfakcji jej odbiorców dobrze odzwierciedlają wypowiedzi swobodne respondentów takie jak: „Asystent pomógł mi podjąć dla mnie bardzo ważną decyzję, z którą borykałam się i wahałam od jakiegoś czasu. Cieszę się ze wsparcia jakie dał mi asystent rodziny”, „Mój Asystent rodziny posiada wszelkie predyspozycje i kwalifikacje zawodowe, aby pełnić rolę opiekuna rodziny. Ponadto wysoka kultura osobista i lojalność czyni go wyjątkowym”. Biorąc pod uwagę materiał z badań przeprowadzonych w latach 2020-2021 można zaobserwować utrzymywanie się wysokiego poziomu satysfakcji odbiorców z otrzymywanego wsparcia. Zdecydowana większość respondentów dostrzegała wpływ asystentury na funkcjonowanie rodziny w obszarach ważnych z perspektywy prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przy czym, na szczególną uwagę zwraca przydatność usługi w przewyżnianiu trudności związanych z relacjami pomiędzy członkami rodziny. Wysoko oceniono również pomocną rolę asystentury w rozwiązywaniu problemów z zachowaniem dzieci oraz brakiem porozumienia pomiędzy członkami rodziny, co odzwierciedlając zapotrzebowanie na wsparcie o charakterze relacyjnym, kształtującym prawidłową komunikację w rodzinie, wskazuje kierunki doskonalenia zawodowego asystentów rodziny oraz rozwijania oferty pomocowej dedykowanej rodzinom z dziećmi.

W celu zachowania ciągłości realizacji usługi, asystenci rodziny zatrudniani są wyłącznie na podstawie umowy o pracę. W 2022 r. usługę świadczyło 36 asystentów, a jej realizacja była współfinansowana w ramach projektu dofinansowanego ze środków europejskich pn. „Zawsze Rodzina” oraz programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Program asystent rodziny na rok 2022”. Łącznie wydatkowano na ten cel 2 687 622,33 zł.

12.2 Rodziny wspierające

Pomoc ze strony rodzin wspierających stanowi jedną z form wsparcia na rzecz rodzin przeżywających trudności związane z opieką i wychowaniem. Realizowana jest również w przypadku rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością. Do zadań rodziny wspierającej należy pomaganie dzieciom w nauce, wsparcie w organizowaniu czasu wolnego, a także dzielenie się umiejętnościami z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego. Rodziny wspierające wyłaniane są z bezpośredniego otoczenia dziecka z rodziny wspieranej. W 2022 r. ustanowiono dwie rodziny wspierające. Kwota wydatkowana na realizację zadania w 2022 r. wyniosła 1 827,20 zł.

12.3 Usługa „Pomoc w domu”

Usługa „Pomoc w domu” dedykowana jest opiekunom osób z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności oraz rodzinom, w których wychowywane jest dziecko

z niepełnosprawnością charakteryzującą się wskazaniami dotyczącymi konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Realizacja usługi wynika z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, a jej celem obok udzielania wsparcia rodzicom i opiekunom osób z niepełnosprawnością w realizacji codziennych obowiązków domowych, jest aktywizacja osób bezrobotnych wykonujących usługę w ramach prac społecznie użytecznych. W 2022 r. usługa została zrealizowana w łącznym wymiarze 468 godzin. Z pomocy skorzystały 3 rodziny, w tym 2 to rodzice z dziećmi do lat 18 oraz 1 to opiekun dorosłych osób z niepełnosprawnościami. Usługę wykonywały 3 uczestniczki Klubu Integracji Społecznej w ramach prac społecznie użytecznych. Zrealizowano 468 godzin usług. Koszt realizacji zadania wyniósł 4 252,50 zł.

12.4 Placówki wsparcia dziennego

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jedną z form wsparcia rodziny jest objęcie dziecka opieką w placówce wsparcia dziennego. Placówki prowadzone są w formie opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej. Placówki wsparcia dziennego zapewniają opiekę i wychowanie, a także pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego, w formie zapewniającej rozwój dzieci i młodzieży, między innymi poprzez zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówki prowadzone w formie specjalistycznej organizują również zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, a także terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. Z kolei placówki prowadzone w formie pracy podwórkowej realizują działania animacyjne i socjoterapeutyczne. Placówki wsparcia dziennego współpracują z rodzicami i opiekunami dziecka oraz placówkami oświatowymi.

Pobyt w placówkach wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, poza sytuacjami, gdy dziecko zostanie skierowane do placówki przez sąd rodzinny. Placówki funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze, a w okresie wakacyjnym i ferii zimowych organizują dla swoich wychowanków również wypoczynek, bardzo często w formie wyjazdów kolonijnych oraz obozów sportowych. W 2022 r. funkcjonowały łącznie 32 placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków.

Charakterystyka placówek wsparcia dziennego prowadzonych na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Środki finansowe wydatkowane na realizację zadania
1.	Placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej	24	957	1 616	3 817 397,37 zł
2.	Placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej	5	950	1 502	5 727 728,74 zł
3.	Placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej	3	120	851	649 095,56 zł
Suma		32	2 027	3 969	10 194 221,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Ponadto w 2022 r., zgodnie z art. 19 i art. 20 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w oparciu o decyzję wydaną przez Prezydenta Miasta Krakowa prowadzonych było 19 placówek wsparcia dziennego. Jedna organizacja prowadziła 18 placówek wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej, zapewniających 270 miejsc (15 miejsc każda placówka). Również jedna organizacja prowadziła placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczo – specjalistycznej, zapewniającą 30 miejsc.

W 2022 r. na mocy porozumienia pomiędzy Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF), a Gminą Miejską Kraków 6 organizacji pozarządowych otrzymało środki na rozszerzenie działalności już istniejących placówek wsparcia dziennego. Łącznie swoją

działalność rozszerzyło 18 placówek wsparcia dziennego w tym: 5 w formie specjalistycznej, 10 w formie opiekuńczej oraz 3 w formie pracy podwórkowej. Z pomocy skorzystało łącznie 772 dzieci obywateli Ukrainy. Przeznaczone środki finansowe na rozszerzenie działalności placówek w 2022 r. w związku z powyższym porozumieniem wyniosły łącznie 3 000 000,00 zł, z czego wykorzystano 2 989 385,79 zł (patrz rozdział nr 2).

12.5 Poradnictwo

12.5.1 Poradnictwo psychologiczne realizowane przez MOPS

Poradnictwo psychologiczne dla mieszkańców Krakowa realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w Filiach Ośrodka. Poradnictwo jest ogólnodostępne, świadczone bez względu na dochód oraz bez rejonizacji. Poradnictwo świadczone jest dla osób, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

W 2022 r. poradnictwem specjalistycznym objęto w sumie 101 osób. Udzielono łącznie 1 552 porady.

Najwięcej porad udzielono z zakresu:

- zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych – 517 porad, w tym 514 porad dotyczące dorosłych oraz 3 dotyczących dzieci,
- rozwiązywania problemów rodzinnych – 384 porady,
- funkcjonowania społecznego poza rodziną – 385 porad,
- rozwiązywania problemów wychowawczych – 92 porady,
- problemów dotyczących przemocy w rodzinie – 75 porad,
- uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych – 16 porad.

12.5.2 Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków

Ośrodki poradnictwa i terapii realizują działania diagnostyczne, terapeutyczne oraz z zakresu poradnictwa specjalistycznego, w szczególności pomocy psychologicznej dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków. Usługi są świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Działania prowadzone przez ośrodki służą przede wszystkim wzmocnieniu samodzielności oraz kompetencji rodzin i osób.

W 2022 r. zadanie poradnictwa i terapii było realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków w 4 ośrodkach znajdujących się w 5 lokalizacjach. Ośrodki prowadzone były przez 2 organizacje pozarządowe.

Działania Ośrodków skoncentrowane były na rozwiązywaniu problemów, z jakimi zmagają się osoby i rodziny. Należą do nich: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, zaburzenia zachowania i trudności adaptacyjne osób nieletnich. Zakres świadczonych usług w ośrodkach poradnictwa i terapii obejmował: diagnozę i jej weryfikację, świadczenie terapii indywidualnej, terapii rodzinnej i terapii grupowej oraz poradnictwa. Działania te prowadziły do wzmocnienia samodzielności i kompetencji rodzin oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym tak, aby były w stanie adekwatnie i skutecznie pełnić swoje role społeczne.

W 2022 r. z pomocy ośrodków skorzystało 969 osób. W ośrodkach przeprowadzono 1 044 diagnozy, 8 480 spotkań terapeutycznych (indywidualne, rodzinne, grupowe) oraz 2 357 usług poradnictwa. W 2022 r. na realizację zadania ze środków Gminy Miejskiej Kraków wydatkowano 1 962 000 zł.

12.5.3 Usługi wzmacniające lub odbudowujące naturalny system wsparcia - rodzinę

Poradnictwo i terapia prowadzone są również w ramach usług wzmacniających lub odbudowujących naturalny system wsparcia, tj. rodzinę. Usługi te skierowane są do osób i rodzin, które utraciły lub są zagrożone utratą dziecka, przeżywających trudności życiowe, wychowawcze i opiekuńcze, usamodzielnianych wychowanków. Realizacja zadania obejmuje:

- sporządzenie pisemnej diagnozy przed przystąpieniem osoby / rodziny do usług,
- indywidualne poradnictwo psychologiczne,
- grupowe poradnictwo psychologiczne,
- poradnictwo rodzinne,
- terapię indywidualną, rodzinną i grupową,
- mediacje.

W 2022 r. usługi wzmacniające lub odbudowujące naturalny system wsparcia, tj. rodzinę zlecone zostały przez Gminę Miejską Kraków podmiotowi niepublicznemu wyłonionemu w otwartym konkursie ofert. Zadanie realizowane było zarówno w siedzibie organizacji, jak i w miejscu zamieszkania uczestników.

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 29 lipca 2022 r. zadanie realizowane było w ramach projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, natomiast od 1 września 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. zadanie finansowane było ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków. W 2022 r. z usługi skorzystały 153 rodziny. Na realizację zadania wydatkowano dotację w wysokości 294 604,39 zł.

12.5.4 Specjalistyczne usługi wspierania rodziny

Specjalistyczne usługi wspierania rodziny skierowane są do rodzin z dziećmi do 18 roku życia, które wymagają wsparcia z uwagi na to, że co najmniej jeden z rodziców jest osobą dotkniętą problemem zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej lub uzależnienia. Realizacja zadania obejmuje indywidualne oraz grupowe formy wsparcia, takie jak poradnictwo psychospołeczne, poradnictwo rodzinne, trening umiejętności społecznych i grupy edukacyjno-wspierające. Usługi świadczone są w postaci bezpośrednich, osobistych spotkań specjalistów z członkami rodzin objętych wsparciem i uwzględniają realizację usług w następującym zakresie:

- rozwój umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem domowym,
- rozwój umiejętności opiekuńczo – wychowawczych,
- wsparcie rodziny w budowaniu i utrzymywaniu więzi społecznych,
- rozwijanie kompetencji członków rodziny (np. w zakresie komunikacji interpersonalnej, kontrolowania emocji, wzajemnego rozumienia i respektowania tożsamości, potrzeb i uczuć drugiej osoby),
- kształtowanie i wzmacnianie więzi pomiędzy członkami rodziny,
- wsparcie rodziny w kontaktach z instytucjami,
- poradnictwo rodzinne poszerzające wiedzę rodziców o procesach zachodzących w systemie rodzinnym,
- inne, jak np. motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, pomoc w zrozumieniu istoty choroby (ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej i uzależnienia) i jej wpływu na funkcjonowanie członków rodziny.

W 2022 r. specjalistyczne usługi wspierania rodziny świadczone były na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez podmiot niepubliczny wyłoniony w otwartym konkursie ofert. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 29 lipca 2022 r. zadanie realizowane było w ramach projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, natomiast od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. zadanie finansowane było ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków. W 2022 r. z usługi skorzystały 74 rodziny. Na realizację zadania organizacja pozarządowa wydała 192 815,65 zł z dotacji.

13. Projekt „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020 MOPS realizował w terminie od 1 maja 2019 r. do 29 lipca 2022 r. projekt pn. „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wartość dotacji ze środków Unii Europejskiej w latach 2019–2022 wyniosła 8 672 255,98 zł, co stanowi 85% wartości całego projektu. Całkowita wartość projektu to 10 235 335,96 zł.

Projekt był skierowany do osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz do ich otoczenia, zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, które ukończyły 15 lat, a ich wiodącymi problemami były bezdomność, niepełnosprawność, bezrobocie, utrudnienia w pełnieniu roli rodzica ze względu na zaburzenia psychiczne, niepełnosprawność intelektualną lub uzależnienia, niewystarczające kompetencje społeczne i/lub wychowawcze osób/rodzin, w tym rodzin biologicznych, zastępczych, wychowanków pieczy zastępczej.

Celem projektu była poprawa funkcjonowania społecznego i przybliżenie do rynku pracy osób ze szczególnymi deficytami psychicznymi, społecznymi, zawodowymi, zamieszkałych w Krakowie. Wsparcie w ramach projektu udzielane było na podstawie zindywidualizowanej diagnozy także w przypadku uczestników, których sytuacja wskazywała na bardzo ograniczone szanse na powrót na otwarty rynek pracy i uzyskanie zatrudnienia.

Realizowane w ramach projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie” usługi zlecono w trybie otwartych konkursów ofert na realizację następujących zadań publicznych:

- Świadczenie usługi asystenta osoby bezdomnej – zadanie realizowane przez organizację pozarządową od 1 maja 2019 r. do 30 kwietnia 2022 r. W ramach zadania w 2022 r. pomocą objęto 11 uczestników projektu. Na realizację zadania wydatkowano 20 570,98 zł.
- Świadczenie usługi indywidualnego treningu kompetencji i umiejętności społecznych dla osób niepełnosprawnych – zadanie realizowane przez organizację pozarządową od 1 maja 2019 r. do 30 kwietnia 2022 r. Na realizację zadania z dotacji w 2022 r. wydatkowano 145 864,41 zł. W ramach zadania pomocą objęto 54 uczestników projektu.
- Świadczenie specjalistycznych usług wspierania rodziny, w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – zadanie realizowane przez organizację pozarządową w ramach trzech odrębnych umów. Na realizację zadania w 2022 r. z dotacji wydatkowano 143 510,98 zł. W ramach zadania w 2022 r. pomocą objęto 54 uczestników projektu.
- Świadczenie usług wzmacniających lub odbudowujących naturalny system wsparcia, tj. rodzinę, w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – zadanie zlecone organizacji pozarządowej. Na realizację zadania w 2022 r. z dotacji wydatkowano 226 819,86 zł. W ramach zadania w 2022 r. pomocą objęto 121 uczestników projektu.

Ponadto realizowano usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym, wdrażane z wykorzystaniem podmiotu wyspecjalizowanego w zakresie aktywizacji zawodowej – Klubu Integracji Społecznej będącego w strukturach MOPS. W 2022 r. zrealizowano usługi: doradztwa zawodowego dla 14 uczestników, trenera zatrudnienia wspieranego dla 13 uczestników oraz zatrudnienie subsydiowane realizowane przez 12 uczestników. W ramach zadania usługami o charakterze zawodowym w 2022 r. objęto łącznie 14 uczestników projektu. Na realizację zadania w 2022 r. z dotacji wydatkowano 247 521,77 zł.

W okresie od 1 stycznia do 29 lipca 2022 r. wsparciem objęto łącznie 263 uczestników z 5 grup:

- osoby bezdomne – 11 uczestników,
- osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej, ze względu na stan zdrowia doświadczające ograniczeń w codziennej aktywności i samodzielności – 55 uczestników,
- osoby bez pracy – 13 uczestników,

- rodziny z dziećmi do 18 roku życia wymagające wsparcia w związku z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną lub uzależnieniami rodzica/ów – 56 uczestników,
- osoby/rodziny, w tym rodziny biologiczne i zastępcze, wychowankowie korzystający z pieczy zastępczej lub ją opuszczający – 128 uczestników.

Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację projektu w 2022 r. wyniosła 1 406 013,44 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS wydatkowano 869 247,21 zł oraz na zadania zlecone podmiotom niepublicznym wydatkowano 536 766,23 zł.

14. Projekt „Zawsze rodzina”

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020 MOPS realizuje w terminie od 1 października 2020 r. do 30 czerwca 2023 r. projekt pn. „Zawsze rodzina”, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt kierowany jest do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, zamieszkujących województwo małopolskie, dotkniętych kryzysem, zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

Głównym założeniem projektu jest zwiększenie na obszarze Gminy Miejskiej Kraków dostępności do usług społecznych, które zapewniają specjalistyczne wsparcie dla powyższej grupy docelowej, a także wsparcie systemu pieczy zastępczej poprzez kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka, jak również doskonalenie osób już sprawujących pieczę zastępczą.

W ramach zadania w 2022 r. dla uczestników projektu realizowano usługi:

- asystenta rodziny, z którego wsparcia skorzystało 260 rodzin,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z niepełnosprawnością oraz ich rodzin, z których skorzystało 120 rodzin. Zadanie realizuje organizacja pozarządowa od 14 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 958 379,29 zł (również zob. rozdział nr 8.2),
- doskonalenie osób pełniących funkcję rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, tj. szkolenia stacjonarne, z których skorzystało 145 osób, warsztaty wyjazdowe, w których uczestniczyło 128 osób, superwizja, którą objęto 13 osób, konsultacje psychologiczne, których udzielono 45 osobom, konsultacje logopedyczne które uzyskało 10 uczestników,
- szkolenia dla kandydatów chcących sprawować rodzinną pieczę, w których uczestniczyło 27 kandydatów. Spośród osób, które w 2022 r. ukończyły szkolenie 15 osób uzyskało wpis do Rejestru osób zakwalifikowanych do pełnienia lub pełniących pieczę zastępczą, jedna rodzina sprawuje pieczę zastępczą nad powierzonym jej dzieckiem.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. wsparciem zostało objętych łącznie 1 526 uczestników z 5 podgrup:

- dzieci i młodzież do 18 roku życia oraz ich rodziny przeżywające trudności opiekuńczo – wychowawcze – 862 uczestników,
- dzieci i młodzież do 18 roku życia z niepełnosprawnością oraz ich rodziny – 394 uczestników,
- osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych i prowadzące rodzinne domy dziecka – 222 osoby,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka – 42 osoby.
- wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych, którzy przybyli na terytorium RP z Ukrainy po 24 lutego 2022 r. – 6 osób (projekt rozszerzono o piątą podgrupę w lipcu 2022 r., w związku z działaniami pomocowymi prowadzonymi przez

MOPS na rzecz osób dotkniętych kryzysem uchodźczym, przybywających do Polski po ataku zbrojnym Rosji na Ukrainę).

Całkowita wartość projektu wynosi 8 237 142,99 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS w 2022 r. wydatkowano 1 976 629,74 zł oraz na zadania zlecone podmiotom niepublicznym wydatkowano 958 379,29 zł. Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację projektu w 2022 r. wyniosła 2 935 009,03 zł.

15. Projekt „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków Południe”

W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, oś priorytetowa IV Innowacje społeczne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje od 1 czerwca 2021 r. do 31 sierpnia 2023 roku projekt „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków Południe” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Liderem projektu jest Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie, a partnerami Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie oraz Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa.

Projekt kierowany jest do dzieci i młodzieży do 21 roku życia, doświadczających kryzysów psychicznych, zaburzeń i chorób psychicznych z dzielnic VIII – Dębniki, IX – Łagiewniki – Borek Fałęcki oraz X – Swoszowice w podziale na 3 kategorie:

- dzieci poniżej 7 roku życia,
- dzieci i młodzież objętą obowiązkiem szkolnym nauki (od 7 do 18 lat),
- uczniów szkół ponadpodstawowych (maksymalnie do ukończenia 21 roku życia).

Założono, że z Centrum skorzysta łącznie 1 052 osób.

W październiku 2021 r. w ramach projektu uruchomiono Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży (ŚCZP DiM) czynne od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 20. W Centrum świadczone są usługi medyczne, wsparcie terapeutyczne i psychologiczne, społeczne oraz działania profilaktyczne.

Zgłoszenie do Centrum następuje przez infolinię, którą prowadzi MOPS w Krakowie. Zespół Infolinii dokonuje kwalifikacji zgłaszających się osób pod kątem możliwości uczestnictwa w projekcie (wymogi formalne), zbiera informacje o trudnościach i problemach zgłaszającego i przekazuje komplet danych do Zespołu Pierwszego Kontakt (ZPK) w celu uruchomienia wsparcia. W ramach zadania w 2022 r. przeprowadzono 818 rozmów co w konsekwencji zaowocowało przyjęciem 415 zgłoszeń.

Całkowita wartość projektu wynosi 13 302 409,81 zł. Kwota przeznaczona na dofinansowanie działań MOPS w Krakowie na lata 2021–2023 wynosi 722 925 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS w 2022 r. wydatkowano 318 178,91 zł.

16. Świadczenia z pomocy społecznej

16.1 Podstawowe świadczenia finansowe: zasiłek stały, okresowy i celowy

Poniższe dane nie obejmują wsparcia na rzecz osób bezdomnych – dane dotyczące świadczeń pieniężnych przyznawanych osobom bezdomnym znajdują się w rozdziale nr 18.12 oraz świadczeń na rzecz uchodźców z Ukrainy, które znajdują się w rozdziale nr 2.

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin, MOPS udzielał wsparcia finansowego poprzez następujące świadczenia:

- 1) Zasiłek stały – wypłacono dla 2 711 osób, na łączną kwotę 15 577 728,51 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 5 746 zł; w 2022 roku zasiłki stałe były finansowane z budżetu państwa.

- 2) Zasiłek okresowy – wypłacono dla 4 672 gospodarstw domowych, w których funkcjonowało 7 906 osób, na łączną kwotę 12 010 656,92 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 2 570 zł; zasiłek w wysokości do 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny jest finansowany z budżetu państwa (część obligatoryjna) – wydatkowano kwotę 7 229 548,60 zł; pozostała część jest finansowana ze środków własnych gminy (część gminna) – wydatkowano kwotę 4 781 108,32 zł.
- 3) Składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 2 256 osób, na łączną kwotę 1 306 483,57 zł; średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 579 zł; w 2022 r. zadanie to było finansowane w 100% z budżetu państwa.
- 4) Zasiłki celowe i celowe specjalne – w łącznej kwocie 8 587 687,68 zł, zasiłki wypłacono dla 6 548 gospodarstw domowych; średnia wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 386 zł.
- a) Zasiłki celowe – dla osób i rodzin, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, wypłacono m.in. z przeznaczeniem na:
- zakup leków dla 1 659 gospodarstw domowych na łączną kwotę 747 015 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 450 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 1 584 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 046 234 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 661 zł,
 - opłaty czynszowe dla 1 127 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 150 734 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 021 zł,
 - zakup odzieży dla 1 198 gospodarstw domowych na łączną kwotę 239 668 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 200 zł,
 - zakup obuwia dla 1 119 gospodarstw domowych na łączną kwotę 189 140 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 169 zł,
 - ogrzewanie dla 246 gospodarstw domowych na łączną kwotę 265 647 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 080 zł,
 - zadłużenie czynszowe dla 8 gospodarstw domowych na łączną kwotę 8 750 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 094 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 2 606 gospodarstw domowych na łączną kwotę 826 633 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 305 zł.
- b) Zasiłki celowe specjalne – wypłacono m.in. z przeznaczeniem na:
- zakup leków dla 1 614 gospodarstw domowych na łączną kwotę 845 930 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 524 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 1 521 gospodarstw domowych na łączną kwotę 889 014 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 584 zł,
 - opłaty czynszowe dla 1 254 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 203 498 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 960 zł,
 - zakup odzieży dla 839 gospodarstw domowych na łączną kwotę 166 155 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 198 zł,
 - zakup obuwia dla 759 gospodarstw domowych na łączną kwotę 131 627 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 173 zł,
 - ogrzewanie dla 283 gospodarstw domowych na łączną kwotę 239 736 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 847 zł,
 - zadłużenie czynszowe dla 9 gospodarstw domowych na łączną kwotę 20 158 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 2 240 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 2 037 gospodarstw domowych na łączną kwotę 633 729 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 311 zł.

16.2 Pomoc w zakresie dożywiania

16.2.1 Program ośłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania

Ważnym elementem wsparcia finansowego osób i rodzin w środowisku lokalnym, z uwagi na skalę jego realizacji, jest Program ośłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania. Uchwała Nr XCV/1425/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu ośłonowego powstała w oparciu o uchwałę Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego Programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020. 15 października 2018 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, który od 1 stycznia 2019 r. zastąpił dotychczas obowiązujący program.

Uchwała Rady Ministrów dopuszcza udzielenie pomocy w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku, jeżeli dochód na osobę nie przekracza kwoty 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1 164 zł, a w przypadku rodziny 900 zł.

Gmina Miejska Kraków, na podstawie uchwały Rady Miasta Krakowa, zwiększyła dostęp do pomocy w formie posiłków poprzez podniesienie odpowiednio górnej granicy kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia. Osoby i rodziny, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie przekraczał 150%, a jednocześnie nie przekraczał 200% kryterium dochodowego, tj. odpowiednio kwoty 1 552 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1 200 zł dla osoby w rodzinie, otrzymywały pomoc w formie posiłku za odpłatnością w wysokości 25% kosztu posiłku. W przypadku dzieci i uczniów korzystających ze zbiorowego żywienia w placówkach edukacyjnych, kryterium dochodowe uprawniające do nieodpłatnych posiłków zostało podniesione do 200%. Natomiast uczniowie, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie był wyższy niż 200%, a nie przekroczył 250% kryterium, tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1 940 zł, a dla osoby w rodzinie 1 500 zł, mogli zostać objęci pomocą w formie posiłku pod warunkiem zwrotu 50% kosztów świadczenia.

Ponadto, na podstawie paragrafu 8 uchwały Rady Miasta Krakowa, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyrażało chęć zjedzenia posiłku, dyrektor szkoły lub przedszkola mógł udzielić pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o udzieleniu pomocy. Pomoc przyznawana była bez konieczności ustalania sytuacji materialnej rodziny ucznia. W oparciu o wskazany paragraf uchwały Rady Miasta Krakowa pomocy w formie posiłku udzielano w 168 placówkach. Skorzystało z niej 612 uczniów. Koszt posiłków przyznanych na podstawie decyzji dyrektorów szkół wyniósł 532 954,48 zł.

W 2022 r. pomocą w formie posiłku objęto ogółem 4 577 osób na kwotę 7 112 845,38 zł (z czego w planie finansowym Miejskiego Dziennego Domu Pomocy Społecznej ujęto 533 385,99 zł), natomiast pomocą w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku objęto 9 614 osób na kwotę 15 408 232,03 zł.

16.2.2 Współpraca z organizacjami dystrybuującymi żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 (FEAD)

W 2022 r. MOPS współpracował z Bankiem Żywności, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej oraz Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Organizacje dystrybuowały żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Zgodnie z wytycznymi Instytucji Zarządzającej ośrodek kwalifikował osoby i rodziny do uzyskania pomocy biorąc pod uwagę ich sytuację osobistą, a w szczególności posiadany dochód. Pomoc żywnościowa w ramach FEAD przyczyniła się do poszerzenia zakresu wsparcia dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Rodziny otrzymywały cyklicznie paczki żywnościowe.

Ponadto osoby uczestniczyły w różnego typu warsztatach kulinarno-żywnościowych dotyczących edukacji ekonomicznej i przeciwdziałaniu marnowania żywności. W 2022 r. od stycznia do października realizowany był „Podprogram 2021”, natomiast rozpoczęcie realizacji „Podprogramu 2021 Plus” zostało opóźnione i przesunięte na 2023 rok. Od listopada do grudnia 2022 podmioty dystrybuujące żywność przekazywały głównie artykuły spożywcze z krótkim terminem przydatności do spożycia oraz żywność pozyskaną od darczyńców.

W związku z koniecznością dostarczania żywności do miejsc zamieszkania, dodatkowo, na zlecenie GMK, Bank Żywności realizował zadanie publiczne polegające na dostarczaniu żywności potrzebującym mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków, w tym osobom przebywającym na kwarantannie, w izolacji oraz osobom niesamodzielnym. W okresie trwania pandemii i okresie zagrożenia epidemicznego Bank Żywności dowoził do osób przebywających na kwarantannie lub objętych izolacją domową, paczki z żywnością bezpośrednio do miejsc zamieszkania tych osób. Paczki były dostarczane przez pracowników i wolontariuszy Banku Żywności lub pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W związku z przebywającymi w Krakowie uchodźcami z Ukrainy, Bank Żywności we współpracy z MOPS i Stowarzyszeniem Pomocy Ludziom Starszym i Niepełnosprawnym im. Papieża Jana Pawła II w Krakowie zorganizował przy CH Plaza punkt, w którym wydawane były skierowania po pomoc żywnościową z PO PŻ, a następnie przekazywane uchodźcom z Ukrainy paczki z żywnością długoterminową.

Łącznie w 2022 r. organizacje dystrybuujące żywność przekazały 1 251 415,05 kg żywności dla blisko 24 947 osób. W 2022 r., na podstawie zawartych umów, na realizację zadania dotyczącego redystrybucji żywności wydatkowano łącznie 250 000 zł, dodatkowo przekazano do Banku Żywności kwotę 60 000 zł na realizację zadania polegającego na dostarczaniu żywności potrzebującym mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków, w tym osobom przebywającym na kwarantannie, w izolacji oraz osobom niesamodzielnym.

16.2.3 Uruchomienie sklepu socjalnego „Dobry sklep”

W ramach działań podejmowanych na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i ekonomicznej w 2022 r. został uruchomiony przy ul. Ks. Siemaszki 41 w Krakowie pierwszy sklep socjalny – „Dobry sklep”. Jest to miejsce przeznaczone dla osób wymagających edukacji w zakresie racjonalnego wykorzystywania posiadanych zasobów, planowania i przygotowywania posiłków z posiadanych produktów, zasad prawidłowego żywienia. „Dobry sklep” jest prowadzony przez Bank Żywności na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków. Zadanie umożliwia osobom skierowanym zdobycie umiejętności i nawyków racjonalnego gospodarowania zasobami pieniężnymi oraz rzeczowymi, zdrowego żywienia oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności. Edukowanie w tym zakresie w sklepie socjalnym pomoże na lepsze funkcjonowanie osób/rodzin we własnych środowiskach, gdzie wybór właściwych produktów żywnościowych i odpowiedni sposób żywienia jest ważnym elementem codziennego życia każdego człowieka.

W 2022 r. do sklepu zostało skierowanych 120 osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Każda z osób/rodzin otrzymała kartę, na której były zapisane przyznane na dany miesiąc punkty, za które można było pozyskiwać produkty żywnościowe. Pracownicy sklepu prowadzili doradztwo przy wyborze produktów, tak aby były one zróżnicowane, pełnowartościowe i ich wybór wiązał się z racjonalnym wykorzystywaniem przyznanych punktów. Bank Żywności na terenie sklepu socjalnego zorganizował w IV kwartale 2022 r. – 6 warsztatów żywieniowych z zakresu przygotowywania potraw oraz zapoznania z zasadami zdrowego żywienia, w których uczestniczyło 50 osób. Łącznie na uruchomienie, wyposażenie i prowadzenie sklepu socjalnego wydatkowano dotację w wysokości 300 000 zł.

16.2.4 Pomoc w zakresie dożywiania poza programem ośtonowym

Gospodarstwom domowym nieobjętym programem ośtonowym w ramach dożywiania z powodu przekroczenia kryterium dochodowego oraz gospodarstwom objętym programem a wymagającym dodatkowego wsparcia, MOPS udzielał pomocy finansowej w formie zasiłku na zakup żywności lub posiłku poza programem ośtonowym. Pomocą objęto 1 839 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 051 891,57 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 572 zł.

16.2.5 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej

W ramach wsparcia realizacji zadania z zakresu działalności charytatywnej, polegającego na prowadzeniu kuchni w zasobach lokalowych oferenta na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w 2022 r. Gmina dofinansowywała 4 kuchnie, wydające około 700 posiłków dziennie.

W 2022 r. liczba osób, które skorzystały z tego typu pomocy wyniosła około 3 800, przy czym liczba ta jest zaniżona, ponieważ kuchnie, funkcjonowały w reżimie sanitarnym i w celu ograniczenia czasu kontaktu z klientami, a co za tym idzie zminimalizowania ryzyka zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2, czasowo nie prowadziły ewidencji osób korzystających z posiłku. Wszystkie kuchnie ewidencjonowały liczbę wydawanych porcji. Łączna liczba wydanych posiłków w 2022 r. wyniosła 229 916. Łączna kwota dotacji wydatkowana na realizację zadania wyniosła 157 600 zł

16.3 Lokalny Program Ośtonowy dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych

W 2022 r. MOPS kontynuował realizację Lokalnego Programu Ośtonowego dla osób, które ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych. Pomoc w ramach Programu przyznawana jest począwszy od 1 stycznia 2014 r., początkowo w oparciu o przepisy uchwały Nr XC/1354/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 listopada 2013 r., a następnie od dnia 14 sierpnia 2015 r. na podstawie uchwały Nr XVIII/317/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r. przyjmującej Lokalny Program Ośtonowy w nowym brzmieniu. Realizacja Programu stanowi także wypełnienie zadań wynikających z uchwały w sprawie kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w celu poprawy stanu jakości powietrza (uchwała Nr LXXXIII/1274/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2013 r., która przewiduje m.in. przygotowanie i realizację socjalnego pakietu ośtonowego dla osób, które zakaz palenia węglem może dotknąć finansowo). Realizacja Lokalnego Programu Ośtonowego, zgodnie z treścią uchwały Nr XVIII/317/15 została przewidziana do 2022 r. Z końcem 2022 r. podjęto działania celem jego kontynuowania w kolejnych latach, przygotowując odpowiedni projekt uchwały, który został poddany pod głosowanie Rady Miasta Krakowa na początku 2023 r.

W ramach Lokalnego Programu Ośtonowego na podstawie decyzji administracyjnej przyznaje się świadczenie pieniężne w postaci zasiłku celowego, określające wysokość pomocy i sposób jej realizacji. Pomoc przyznawana jest na dany rok kalendarzowy. W trakcie postępowania administracyjnego ustala się sytuację osoby i rodziny na podstawie wniosku i załączanych do niego, bądź pozyskiwanych w toku postępowania, dokumentów. Dopuszczalna jest kontrola w lokalu, dokonywana przez Wydział ds. Jakości Powietrza UMK, celem ustalenia braku czynnych kotłowni i palenisk węglowych. Jedną z przesłanek do uzyskania pomocy w ramach Programu jest kryterium dochodowe, które w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak również w przypadku rodziny nie może przekroczyć 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

O pomoc mogą ubiegać się osoby i rodziny, które nie wcześniej niż przed dniem 14 września 2011 r. i nie później niż 10 października 2019 r. (w okresie obowiązywania Programu Ograniczania Niskiej Emisji dla Miasta Krakowa) dokonały trwałej zmiany systemu ogrzewania z ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie gazowe, elektryczne, olejowe (lekki olej opałowy), bądź polegające na podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej. Beneficjenci Programu muszą wykazać zobowiązanie do regulowania opłat na rzecz dostawcy energii cieplnej służącej ogrzaniu lokalu oraz faktycznie zamieszkiwać w lokalu przed i po dokonaniu trwałej zmiany systemu ogrzewania.

W 2022 r. świadczenie wypłacono 638 rodzinom na łączną kwotę 1 459 515 zł. Średnia wysokość rocznej pomocy dla jednego gospodarstwa domowego wyniosła 2 288 zł.

Za cały okres realizacji programu dane przedstawiają się następująco:

Rok	Koszt programu	Liczba osób/rodzin	Średnia wysokość świadczenia
2014	46 901 zł	80	586 zł
2015	282 924 zł	312	907 zł
2016	887 239 zł	953	931 zł
2017	1 914 941 zł	1973	971 zł
2018	3 635 404 zł	2730	1 332 zł
2019	4 245 929 zł	3127	1 358 zł
2020	3 144 500 zł	2088	1 506 zł
2021	1 645 880 zł	735	2 239 zł
2022	1 459 515 zł	638	2 288 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Zapewnianie możliwości otrzymania wsparcia finansowego w ponoszeniu zwiększonych kosztów grzewczych związanych z trwałą zmianą systemu ogrzewania wpisuje się w działania mające na celu poprawę stanu jakości powietrza na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

16.4 Wsparcie rodzin romskich w ramach realizowanego zadania „Edukacja przedszkolna krakowskich dzieci romskich w 2022 roku”

W 2022 r. objęto pomocą 11 dzieci pochodzących z rodzin romskich, zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Podejmowane przez MOPS działania polegały na wspieraniu i promowaniu edukacji wczesnoszkolnej dzieci romskich poprzez udzielenie tym rodzinom pomocy na dofinansowanie zajęć edukacji przedszkolnej, w tym pokrywanie wydatków związanych z opłatami jednorazowymi, mediami i posiłkami. Rodziny romskie, ubiegające się o pomoc w MOPS, otrzymały wsparcie finansowe na pokrycie wydatków związanych z uczęszczaniem dzieci do przedszkoli i do klas „0” szkół podstawowych. Na realizację zadania w 2022 r. przeznaczono kwotę w wysokości 7 500,00 zł.

17. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. W 2021 r., na podstawie ustawy o systemie oświaty oraz uchwały nr LVIII/1238/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, MOPS realizował zadania polegające na przyznawaniu uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

17.1 Stypendia szkolne

O stypendium szkolne w Gminie Miejskiej Kraków może ubiegać się uczeń spełniający łącznie poniższe warunki:

- miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia nie jest większa niż kwota, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- miejscem zamieszkania ucznia jest Gmina Miejska Kraków.
- Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:
 - całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą,
 - pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym m.in. zakupu podręczników,
 - całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania,
- świadczenia pieniężnego, jeżeli organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w formach wymienionych powyżej nie jest możliwe lub celowe.

Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia, wynikająca z art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne w 2022 r. nie mogła być wyższa niż 600 zł.

Stypendium szkolne wypłacane było do dnia 30 czerwca – za okres od stycznia do czerwca 2022 r. oraz do dnia 31 grudnia – za okres od września do grudnia 2022 r.

W roku szkolnym 2021/2022 rozpatrzono 686 wniosków o przyznanie świadczenia. Na ich podstawie, w okresie od stycznia do czerwca 2022 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 426 uczniów, w tym:

- 268 uczniów szkół podstawowych,
- 156 uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 2 uczniów szkoły innego typu.

W roku szkolnym 2022/2023 rozpatrzono 487 wniosków o przyznanie świadczenia. W okresie od września do grudnia 2022 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 427 uczniów, w tym:

- 269 uczniów szkół podstawowych,
- 154 uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 4 uczeń szkoły innego typu.

Na wypłatę stypendiów szkolnych w 2022 r. przeznaczono kwotę 669 039,78 zł, w tym 115 430 zł ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

17.2 Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego, niezależnego od wnioskodawcy, które wywoła przynajmniej przejściową trudną sytuację materialną rodziny ucznia. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie świadczenia. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

W 2022 r. przyznano i wypłacono 40 zasiłków szkolnych, w tym:

- 27 zasiłków dla uczniów szkół podstawowych,
- 12 zasiłków dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 1 zasiłek dla ucznia szkoły innego typu.

W 2022 r. na wypłatę zasiłków szkolnych przeznaczono kwotę 24 800 zł, w całości ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

17.3 Rządowy Program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020–2022 (W latach ubiegłych program funkcjonował pod nazwą „Wyprawka szkolna”)

W ramach Rządowego Programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w 2022 r. udzielano pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych do kształcenia ogólnego, w tym do kształcenia specjalnego lub do kształcenia w zawodach, wyłącznie dla uczniów niepełnosprawnych, którzy posiadali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i uczęszczali w roku szkolnym 2022/2023 do szkół ponadpodstawowych.

Wnioski o przyznanie pomocy na zakup podręczników i materiałów składane były w szkołach przez rodziców, opiekunów prawnych ucznia lub pełnoletnich uczniów. Po weryfikacji wniosków dyrektorzy szkół przekazywali do MOPS listy uczniów zakwalifikowanych do objęcia pomocą w ramach programu. Na podstawie tych list MOPS przekazał szkołom środki finansowe z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń. W przypadku szkół prowadzonych przez podmioty inne niż Gmina Miejska Kraków wypłaty pomocy dokonywał bezpośrednio MOPS, na podstawie posiadanego pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Krakowa. W ramach programu uczniowie mogli ubiegać się o dofinansowanie wahające się, w zależności od typu szkoły i rodzaju niepełnosprawności, pomiędzy 225 zł a 445 zł. Ostateczna kwota dofinansowania była uzależniona od przedłożonych dokumentów potwierdzających wydatki poniesione na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych.

Pomoc finansową w ramach programu przyznano łącznie dla 817 uczniów uczęszczających do 69 szkół na terenie Krakowa, w łącznej wysokości 264 751,92 zł.

18. Pomoc na rzecz osób bezdomnych

Szacuje się, że w ciągu roku w Krakowie przebywa około 2,3 tysiąca osób bezdomnych. W roku 2022 MOPS objął pomocą 1 744 gospodarstwa domowe osób bezdomnych (1 806 osób), w tym ze świadczeń skorzystało 1 582 rodziny (1 641 osób w rodzinach), natomiast 162 rodziny (165 osób) skorzystało z pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej lub innych zadań pracownika socjalnego, określonych w art. 119 ustawy o pomocy społecznej.

18.1 Zapewnienie usług związanych z zabezpieczaniem schronienia i noclegu osobom bezdomnym

18.1.1 Pomoc w formie schronienia realizowana jako zadanie z zakresu pomocy społecznej

Gmina Miejska Kraków w 2022 r. zlecała podmiotom niepublicznym prowadzenie 2 placówek zapewniających tymczasowe schronienie dla osób bezdomnych:

- 1) **Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13c w Krakowie** – przeznaczone dla pełnoletnich bezdomnych kobiet oraz dzieci. Schronisko dysponuje 50 miejscami, w tym 44 miejscami schroniskowymi i 6 miejscami z usługami opiekuńczymi. W 2022 r. z placówki przy ul. Sołtysowskiej skorzystało 100 osób, w tym z usługami opiekuńczymi 12 osób. Na funkcjonowanie placówki w 2022 r. wydatkowano dotację w wysokości 1 012 943,97 zł.
- 2) **Noclegownia i Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19a w Krakowie** – przeznaczone dla pełnoletnich mężczyzn, bezdomnych lub czasowo pozbawionych schronienia, zapewniające 180 miejsc, w tym 100 miejsc w części noclegowej i 80 miejsc w części schroniskowej. W 2022 r. z pomocy schroniska z usługami opiekuńczymi skorzystało łącznie 179 osób, w tym z miejsc z usługami opiekuńczymi 79 osób. Z noclegowni skorzystało 450 osób. W sytuacjach kryzysowych, w szczególności w okresie występowania niskich temperatur lub całorocznie w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia osoby bezdomnej, placówka przyjmuje osoby bezdomne ponad

ustalony limit miejsc. W 2022 r. placówka udzieliła 5 269 dodatkowych osobonoclegów w ramach schroniska oraz 2 238 w ramach noclegowni. W placówce realizowany jest Program wspierania osób uzależnionych, finansowany w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach Programu w 2022 r. pomocą objęto 353 osoby bezdomne z problemem alkoholowym. Na bieżącą działalność placówki w 2022 r. wydatkowano dotację w wysokości 2 302 093,50 zł.

Dodatkowo Gmina Miejska Kraków wykupiła miejsca dla osób bezdomnych, dla których właściwą do udzielenia pomocy jest GMK, a przebywają poza terenem Krakowa:

- miejsca w Schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi „Betsaida”, Jankowice 38b w gminie Ożarów;
- miejsca w Schronisku dla osób bezdomnych Przemienienia Pańskiego, Jankowice w gminie Ożarów.

W 2022 r. z miejsc w w/w schroniskach skorzystały 3 osoby, w tym 2 osoby z miejsc ze schroniska z usługami opiekuńczymi. Łączne koszty pobytu osób w w/w schroniskach wyniosły 74 400 zł.

Ponadto MOPS prowadził w 2022 r. dwie Ogrzewalnie dla Bezdomnych Mężczyzn (budynek A i budynek B) przy ul. Księcia Józefa 52 w Krakowie, zapewniające łącznie 78 miejsc. W okresie występowania niskich temperatur uruchamiano również dodatkowe miejsca interwencyjne. W 2022 r. z obu ogrzewalni skorzystały łącznie 454 osoby. Koszty prowadzenia placówek w 2022 r. wyniosły 659 385,29 zł.

18.1.2 Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

Gmina Miejska Kraków wspiera organizacje pozarządowe, które w ramach działalności charytatywnej prowadzą placówki zapewniające noclegi osobom bezdomnym oraz miejsca dziennego pobytu. W ramach tej działalności w 2022 r. funkcjonowało 6 placówek (5 zadań zleconych) wspierających osoby bezdomne, które udzieliły schronienia lub dziennego pobytu 563 osobom. Wsparcie w łącznej wysokości 634 160 zł otrzymały:

- 1) **Chrześcijański Ośrodek Pomocy Bezdomnym „Dom Łazarza” przy ul. Nowogródzkiej 8 w Krakowie** – ośrodek całodobowego pobytu, zapewniający 30 miejsc noclegowych. W 2022 r. placówka udzieliła schronienia 106 osobom bezdomnym. *Dodatkowo przy Ośrodku od 1 kwietnia 2022 r. działała Świetlica dla osób bezdomnych* zapewniająca 10 miejsc dziennego schronienia. W okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2022 r. z pomocy świetlicy korzystało średnio 20 osób w miesiącu. Na funkcjonowanie obu typów placówek w 2022 r. wydatkowano dotację w wysokości 106 260 zł.
- 2) **Dom Św. Brata Alberta przy ul. Saskiej 9 a w Krakowie** – placówka w formie mieszkania wspomagane, zapewniająca schronienie dla 47 mężczyzn wychodzących z bezdomności. W 2022 r. placówka udzieliła schronienia 56 osobom bezdomnym. Na funkcjonowanie placówki w 2022 r. wydatkowano dotację w wysokości 54 400 zł.
- 3) **Przytulisko Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Malborskiej 64 b, w Krakowie** – placówka zapewnia 62 miejsca noclegowe. W 2022 r. placówka udzieliła schronienia 143 bezdomnym kobietom. Na funkcjonowanie placówki w 2022 r. wydatkowano dotację w wysokości 201 000 zł.
- 4) **Przytulisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Skawińskiej 6 w Krakowie** – placówka zapewnia 80 miejsc noclegowych, w tym 10 miejsc dla osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych, niewymagających opieki oraz 6 miejsc dla przyjęć prewencyjnych – do dyspozycji dyżuru nocnego policji, straży miejskiej i pogotowia ratunkowego. W 2022 r. placówka udzieliła schronienia 211 bezdomnym mężczyznom. Na funkcjonowanie placówki w 2022 r. wydatkowano dotację w wysokości 262 500 zł.

Ponadto, na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Krakowska Fundacja Pomocy Potrzebującym „Nasz Dom” im. Św. Brata Alberta realizowała w okresie od 1 grudnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. program pod tytułem **„W Naszym Domu wspieramy osoby bezdomne w okresie chłódów jesienno-zimowych”**. W ramach zadania Fundacja zapewniła całodobowe schronienie dla 20 mężczyzn dotkniętych bezdomnością oraz zabezpieczyła podstawowe potrzeby socjalno-bytowe, w tym wyżywienie, możliwość zabiegów higienicznych, a w razie potrzeby pomoc pielęgniarstwa. W okresie świątecznym została zorganizowana wieczerza wigilijna. Z programu skorzystało 25 osób, a na jego realizację w 2022 r. wydatkowano dotację w wysokości 10 000 zł.

18.2 Mieszkania chronione dla osób bezdomnych

W 2022 r. w Krakowie funkcjonowało 6 mieszkań chronionych treningowych zapewniających 27 miejsc dla bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością mężczyzn oraz 5 miejsc dla bezdomnych kobiet, posiadających ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Krakowa. 3 mieszkania chronione (dla 16 bezdomnych mężczyzn) prowadzone były przez organizację pozarządową, a 3 kolejne (w tym 2 dla bezdomnych mężczyzn z łączną liczbą 11 miejsc oraz 1 dla 5 bezdomnych kobiet) prowadzone były przez MOPS.

W 2022 r. z miejsc w mieszkaniach chronionych treningowych skorzystały łącznie 44 osoby bezdomne. Na realizację zadania w 2022 r. Gmina Miejska Kraków wydatkowała środki własne w wysokości 125 895,12 zł, natomiast organizacja pozarządowa wydatkowała z dotacji przekazanej przez Gminę Miejską Kraków kwotę 135 560 zł.

18.3 Zapewnienie pomocy medycznej i zaopatrzenia w leki realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

18.3.1 Przychodnia dla Osób Bezdomnych oraz Punkt Wydawania Leków i Darów

W ramach zadania udzielana jest doraźna pomoc przedmedyczna, pomoc lekarska i wydawanie leków osobom bezdomnym i skrajnie ubogim, a także organizacjom pozarządowym. W 2022 r. udzielono 2 567 konsultacji lekarskich, wykonano 2 961 opatrunków i drobnych zabiegów pielęgniarstwa oraz wydano 21 505 opakowań leków i materiałów opatrunkowych. Lekarze w przychodni przyjmowali pacjentów z objawami chorób ostrych, przewlekłych, w tym również zakaźnych. Poprzez udzielenie pomocy przedmedycznej i lekarskiej udało się zapobiec niebezpiecznym powikłaniom, szczególnie w przypadku przewlekłych schorzeń dermatologicznych. Prowadzono również działania edukacyjne mające na celu wzrost poziomu wiedzy na temat zasad profilaktyki i higieny osobistej. Zadanie realizowane przez organizację pozarządową na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków. Na realizację zadania w 2022 r. wydatkowano łącznie dotację w wysokości 370 000 zł.

18.3.2 Doraźna pomoc medyczna i doraźna pomoc przedmedyczna w przestrzeni publicznej Gminy Miejskiej Kraków oraz na terenie noclegowni i schronisk

W ramach zadania udzielane są konsultacje lekarskie i wykonywane są drobne zabiegi pielęgniarstwa. Dyżury realizowane są w przestrzeni publicznej Krakowa, w Ogrzewalni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Księcia Józefa 52 oraz na terenie Noclegowni i Schroniska z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19a oraz Schroniska z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtyśowskiej 13c. W 2022 r. udzielono 2 320 konsultacji lekarskich oraz wykonano 2 662 zabiegów pielęgniarstwa. Zadanie realizowane jest przez organizację pozarządową na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków. Na realizację zadania w 2022 r. łącznie wydatkowano kwotę 140 000 zł.

18.4 Zapewnienie możliwości dokonywania zabiegów higienicznych realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

Działania obejmowały możliwość wykąpania się, wyprania ubrań lub zmiany odzieży, a także strzyżenie, golenie, opatrywanie drobnych ran, a w razie konieczności także odwszawianie i wspomaganie leczenia przeciwświerzbowego. Zrealizowano 11 557 zabiegów higienicznych, z pralni skorzystano 5 721 razy, z magazynu odzieży skorzystano 11 397 razy. W 2022 r. zadanie realizowane było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez 2 organizacje pozarządowe. Na realizację zadań w 2022 r. wydatkowano łącznie kwotę 117 600 zł.

18.5 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej

W ramach wsparcia realizacji zadania z zakresu działalności charytatywnej, polegającego na prowadzeniu kuchni w zasobach lokalowych oferenta na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w 2022 r. Gmina dofinansowywała 4 kuchnie, wydające około 700 posiłków dziennie.

W 2022 r. liczba osób, które skorzystały z tego typu pomocy wyniosła około 3 800. Łączna liczba wydanych posiłków w 2022 r. wyniosła 229 916. Łączna kwota dotacji wydatkowanej na realizację zadania wyniosła 157 600 zł (szerzej w rozdziale nr 16.2.5).

18.6 Wigilia dla osób bezdomnych i samotnych

W 2022 r. po raz kolejny Caritas Archidiecezji Krakowskiej zorganizował Wigilię Świąt Bożego Narodzenia dla osób bezdomnych i samotnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków. W ramach uroczystości została przygotowana wieczerza wigilijna dla 700 osób w Starej Zajezdni Kraków by DeSilva oraz 700 paczek świątecznych zawierających produkty żywnościowe, w tym konserwy, pieczywo, słodczyce, kawę, herbatę, kakao oraz owoce. Na realizację zadania wydatkowano dotację w wysokości 30 000 zł.

18.7 Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu

W Dziale Pomocy Bezdomnym MOPS zatrudnionych jest 4 pracowników socjalnych pracujących metodą streetwork, którzy obejmują pomocą osoby bezdomne przebywające w przestrzeni publicznej, niekorzystające ze wsparcia instytucjonalnego lub korzystające z niego w sposób nieregularny, z uwagi na swoje wykluczenie społeczne lub brak motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej. W 2022 r. pracownicy socjalni przeprowadzili 311 dyżurów w terenie, których celem było prowadzenie indywidualnej pracy socjalnej z osobami bezdomnymi, diagnozowanie nowych miejsc pobytu i nawiązywanie kontaktów z osobami bezdomnymi, które nie zostały jeszcze objęte pracą socjalną i udzielenie im informacji lub poradnictwa (nawiązano kontakt ze 198 osobami bezdomnymi – osoby zidentyfikowane). W trakcie wszystkich dyżurów nawiązano 1 560 kontaktów.

Istotnym elementem pracy pracowników socjalnych, pracujących metodą streetwork, były interwencje w sprawie przebywających na terenie Gminy Miejskiej Kraków osób bezdomnych, podejmowane w odpowiedzi na zgłoszenia osób prywatnych, firm i instytucji. W 2022 roku pracownicy socjalni podjęli 170 interwencji. Streetworkerzy współpracowali z różnymi podmiotami, instytucjami działającymi w obszarze pomocy osobom bezdomnym, m.in. ze Strażą Miejską, Policją oraz Strażą Ochrony Kolei. W okresie zimowym podejmowano działania, których celem było zmniejszenie ryzyka zamarznięcia osób bezdomnych, a w okresie letnim przeciwdziałające zjawisku żebractwa. Łącznie zrealizowano 43 wspólne dyżury terenowe.

W 2022 r. osoby bezdomne miały możliwość skorzystania z konsultacji w 2 punktach konsultacyjnych – w siedzibie streetwork przy ul. Rakowickiej 21 oraz w jednej z ogrzewalni przy ul. Księcia Józefa 52. Z konsultacji skorzystało 129 osób.

Ponadto w okresie od 1 grudnia 2021 r. do 30 września 2022 r. zrealizowano projekt socjalny „Czas na działanie”, którym objęto 65 osób bezdomnych, w tym 26 osób nieznanych z imienia i nazwiska. Celem projektu była reintegracja społeczna osób bezdomnych. W ramach projektu zrealizowano działania indywidualne i grupowe. Działania indywidualne polegały na prowadzeniu indywidualnych konsultacji socjalnych, z których skorzystały 32 osoby i konsultacji psychologicznych, z których skorzystało 7 osób. W ramach działań grupowych prowadzono bibliotekę– skorzystało z niej 7 osób, podprojekt zagrajmy– skorzystało 12 osób, warsztat malarski, w którym udział wzięły 3 osoby, ogród, w którym udział wzięło 9 osób, warsztat wiedzy o świecie, w którym udział wzięło 5 osób. Projekt rozpoczął się w grudniu 2021 r. działaniami indywidualnymi oraz informacyjnymi o planowanych zajęciach grupowych, a następnie od stycznia do września 2022 r. przeprowadzono zajęcia grupowe.

18.8 Streetbus dla osób bezdomnych

W okresie zimowym na terenie Gminy Miejskiej Kraków realizowana jest usługa skierowana do osób bezdomnych, przebywających w przestrzeni publicznej, mająca na celu zapewnienie doraźnej pomocy żywieniowej oraz możliwości ogrzania się. W okresie od stycznia do marca oraz w grudniu 2022 r. każdego dnia, w godzinach wieczornych, autobus poruszający się po Krakowie zatrzymywał się na 3 ustalonych przystankach, na których osoby bezdomne i ubogie mogły otrzymać suchy prowiant w postaci kanapek, ciepłą kawę lub herbatę oraz odzież, koce i inne przedmioty pomocne w przetrwaniu okresu zimowego, jak np. termosy. Podczas postoju możliwe również było ogrzanie się wewnątrz autobusu. W 2022 r. w ramach usługi wydano 5 050 pakietów żywnościowych. Od października 2022 r. zapewniono poranny i popołudniowy przewóz z i do ogrzewalni. W godzinach popołudniowych zapewniono również pracowników– streetworkerów, motywujących osoby bezdomne do skorzystania z ogrzewalni. Na realizację zadania w 2022 r. przeznaczono środki w wysokości 432 505,34 zł.

18.9 Usługa asystenta osoby bezdomnej

Usługa asystenta osoby bezdomnej polega na indywidualnym, dostosowanym do zdiagnozowanych potrzeb, wsparciu osoby bezdomnej w procesie pokonywania kryzysu bezdomności. Asystent towarzyszy osobie w jej codziennym życiu, motywuje do zmiany, wspiera. Współpraca osoby w kryzysie bezdomności oraz wspierającego ją asystenta prowadzić ma do podjęcia przez osobę bezdomną samodzielnego życia.

Usługa była realizowana na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową do 30 kwietnia 2022 r., a przez MOPS do 29 lipca 2022 r. w ramach projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”. W 2022 r. z usługi skorzystało 9 osób bezdomnych. Na realizację zadania z dotacji w ramach projektu wydatkowano kwotę 20 570,98 zł.

18.10 Zapewnienie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego

W 2022 r. do MOPS wpłynęło 48 wniosków (dotyczące łącznie 84 osób) w sprawie wskazania noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsce noclegowe dla dłużników, wobec których została orzeczona eksmisja bez prawa do lokalu socjalnego. W 2022 r. z miejsc w proponowanych placówkach spośród osób eksmitowanych skorzystały 4 osoby.

18.11 Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych – Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych

Centrum Integracji Społecznej zapewniające 10 miejsc dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością, bez pracy, jest prowadzone przez organizację pozarządową. W ramach zadania realizowane są usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej (szerzej zob. rozdział nr 10.2.2).

18.12 Świadczenia pieniężne na rzecz osób bezdomnych

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb, MOPS wspierał osoby bezdomne poprzez następujące świadczenia finansowe:

- 1) Zasiłek stały – wypłacono dla 311 osób, na łączną kwotę 1 823 499,57 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 5 863 zł.
- 2) Zasiłek okresowy – wypłacono dla 718 gospodarstw domowych, w których funkcjonowały 752 osoby, na łączną kwotę 1 586 421,46 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 2 209 zł. Zasiłek w wysokości do 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny jest finansowany z budżetu państwa (część obligatoryjna) – wydatkowano kwotę 1 214 063,09 zł. Pozostała część jest finansowana ze środków własnych gminy (część gminna) – wydatkowano kwotę 372 358,37 zł.
- 3) Składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 305 osób, na łączną kwotę 160 901,30 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 528 zł.
- 4) Zasiłki celowe i celowe specjalne – wypłacono dla 708 gospodarstw domowych, w łącznej kwocie 487 428,63 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 688 zł.
 - a) Zasiłki celowe – dla osób, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, z przeznaczeniem na:
 - zakup leków dla 169 gospodarstw domowych na łączną kwotę 44 718 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 450 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 70 gospodarstw domowych na łączną kwotę 42 168 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 716 zł,
 - zakup odzieży dla 355 gospodarstw domowych na łączną kwotę 67 000 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 200 zł,
 - zakup obuwia dla 218 gospodarstw domowych na łączną kwotę 31 100 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 169 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 616 gospodarstw domowych na łączną kwotę 194 164 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 317 zł.
 - b) Zasiłki celowe specjalne – przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom, których dochód przekracza kryterium ustawowe, z przeznaczeniem na:
 - zakup leków dla 60 gospodarstw domowych na łączną kwotę 13 750 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 524 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 13 gospodarstw domowych na łączną kwotę 8 057 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 626 zł,
 - zakup odzieży dla 57 gospodarstw domowych na łączną kwotę 9 630 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 198 zł,
 - zakup obuwia dla 36 gospodarstw domowych na łączną kwotę 4 625 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 173 zł,
 - ogrzewanie dla 7 gospodarstw domowych na łączną kwotę 3 170 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 425 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 135 gospodarstw domowych na łączną kwotę 40 942 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 311 zł.

19. Pomoc dla cudzoziemców

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2022 r. objął pomocą 70 osób w związku z realizacją indywidualnych programów integracji dla cudzoziemców posiadających status

uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. W ramach programu przyznawano wsparcie w postaci świadczenia pieniężnego przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej, opłaty mieszkaniowe oraz pokrycie ewentualnych wydatków związanych z nauką języka polskiego oraz pomoc o charakterze niepieniężnym polegającą na pracy socjalnej, poradnictwie, udzielaniu informacji czy wsparciu w kontaktach z innymi instytucjami, środowiskiem lokalnym oraz organizacjami pozarządowymi. Kwota udzielonej pomocy wyniosła 596 825,70 zł.

Ponadto dla dwóch cudzoziemców opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób realizujących indywidualny program integracji w łącznej wysokości 841,23 zł.

Zadania finansowane były z dotacji otrzymanej budżetu państwa.

20. Prowadzenie na oddziałach ginekologiczno-położniczych oraz w szkołach rodzenia usługi „przewodniczki” dla kobiet w ciąży i rodziców nowonarodzonych dzieci mieszkających w Krakowie

Usługa „przewodniczki” dedykowana jest kobietom w ciąży, rodzicom przygotowującym się na narodziny dziecka oraz rodzicom dzieci w wieku do 12 miesięcy zamieszkujących w Krakowie. W ramach usługi specjaliści udzielali bezpośredniego wsparcia, w szczególności poprzez:

- załatwianie formalności związanych z narodzinami dziecka;
- informowanie o przysługujących uprawnieniach, formach pomocy finansowej i pozafinansowej, usługach społecznych i zdrowotnych;
- udzielanie indywidualnego poradnictwa dostosowanego do potrzeb.

Zadanie realizowane było w oparciu o założenia zawarte w publikacji pn. „Rodzicu, nie jesteś sam – wdrażanie programu wsparcia dla kobiet w ciąży i rodziców dzieci w wieku do 12 miesięcy” oraz publikacji pn. „Instrukcja wdrożenia modelu wsparcia kobiet w ciąży i rodziców dzieci w wieku do 12 miesięcy dla jednostek administracji publicznej, organizacji pozarządowych, szpitali z oddziałami ginekologiczno-położniczymi”, opracowanych w ramach projektu pn. „Rodzicu, nie jesteś sam”, który był realizowany w okresie od 1 października 2017 r. do 30 września 2020 r. ze środków Unii Europejskiej.

W 2022 r. zadanie polegające na prowadzeniu usługi „przewodniczki” dla kobiet w ciąży i rodziców nowo narodzonych dzieci realizowane było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową. Usługa realizowana była przez wykwalifikowaną kadrę na oddziałach szpitali, w szkołach rodzenia, w miejscu zamieszkania uczestników oraz telefonicznie. W 2022 r. z usługi skorzystało 466 uczestników. Na realizację zadania wydatkowano środki w wysokości 172 141,14 zł.

21. Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody

Na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie kieruje do sądu wnioski o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których zachowanie wskazuje, że brak leczenia szpitalnego spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego, lub które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia.

Wszczęcie postępowań sądowych poprzedzone jest działaniami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie polegającymi na ustaleniu sytuacji osoby, która ma zostać umieszczona w szpitalu psychiatrycznym bez zgody oraz uzyskaniu stosownego zaświadczenia lekarza psychiatry.

W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie skierował do sądu opiekuńczego 43 wnioski o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osób chorujących psychicznie bez ich zgody. Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Małopolskiego

przekazano do realizacji 21 postanowień o skierowaniu uczestnika na leczenie psychiatryczne bez zgody.

22. Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej

Wobec osób, które nie były objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej, MOPS w 2022 r. przeprowadził 1 870 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej. Uprawnienie do tego świadczenia obejmowało osoby, które uzyskały dochód poniżej kryterium dochodowego, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej. W związku z powyższym, dla 1 812 osób wydano decyzję przyznającą prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej. Na realizację zadania wydatkowano z otrzymanej dotacji środki w wysokości 226 500 zł.

23. Zadania dzielnic

W 2022 r. Filie MOPS współpracowały z Radami Dzielnic Krakowa realizując zadania odpowiadające na potrzeby ich mieszkańców. Działania podejmowane w ramach tych zadań, oprócz realizowanych projektów socjalnych, dotyczyły:

- dofinansowania kosztów ogrzewania dla osób potrzebujących,
- dofinansowania zakupu leków dla osób starszych i niepełnosprawnych.

W 2022 r. MOPS, realizując zadania dzielnic, polegające na przyznawaniu świadczeń finansowych w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych dla mieszkańców poszczególnych dzielnic Krakowa oraz realizację projektów socjalnych wykorzystał łącznie 339 935,04 zł.

W ramach realizacji zadań dzielnic MOPS w Krakowie przeprowadził również postępowania konkursowe, na wsparcie realizacji zadań skierowanych do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji oraz starszych i niepełnosprawnych z terenu Dzielnicy II, V, VIII, IX, X, XI, XII, XIII i XV na łączną kwotę 92 928 zł. W wyniku przeprowadzonych otwartych konkursów ofert Gmina Miejska Kraków zleciła realizację następujących zadań:

- 1) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy II Grzegórzki – konkurs ofert (II półrocze 2022 r.)”;
- 2) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Otwarty konkurs ofert – Pomoc rzeczowa dla inwalidów, rencistów i emerytów zrzeszonych w kołach na terenie Dzielnicy VIII Dębniki – II półrocze 2022 r.”;
- 3) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy IX – otwarty konkurs ofert – II półrocze”;
- 4) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Zakup bonów lub paczek żywnościowych dla emerytów i rencistów (otwarty konkurs ofert w ramach „Rocznego programu współpracy samorządu Miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego” w II półroczu 2022 r.)”;
- 5) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy XI – otwarty konkurs ofert, IV kwartał 2022 r.”;
- 6) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa (paczki świąteczne) dla

- najbiedniejszych i niepełnosprawnych osób zrzeszonych w Kołach emerytów i rencistów na terenie Dzielnicy XII, otwarty konkurs ofert, IV kwartał 2022 r.”;
- 7) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy XIII – otwarty konkurs ofert”;
 - 8) Krakowskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych, Kraków, os. Tysiąclecia 82 – zadanie pn. „Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego i o wolontariacie: pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, II–IV kwartał”;
 - 9) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Oddziału Rejonowego Kraków – Krowodrza II – zadanie pn. „Organizacja czasu wolnego dla osób zrzeszonych w kołach emerytów, rencistów i inwalidów na terenie Dzielnicy V Krowodrza – otwarty konkurs ofert”.

24. Akcje socjalne, współpraca z firmami i innymi podmiotami

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, w celu rozszerzenia zakresu udzielanej pomocy dla rodzin korzystających ze wsparcia MOPS, podejmował następujące akcje:

Paczki mikołajkowe od pracowników Firmy APTIV

Wzorem poprzednich lat pracownicy firmy APTIV we współpracy z pracownikami MOPS zaangażowali się w przygotowanie i przekazanie mikołajowych prezentów dla 75 dzieci z rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W paczkach znalazły się między innymi zabawki, książki, gry, pomoce edukacyjne, kosmetyki i ubrania. Prezenty od Mikołaja przygotowano indywidualnie dla każdego dziecka, były one spełnieniem próśb skierowanych do Mikołaja.

Kolonie dla dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPS

W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wytypował 4 dzieci, które wzięły udział w wypoczynku letnim finansowanym przez Małopolskie Kuratorium Oświaty. Dzieci wyjechały na dwutygodniowe kolonie do Nawojowej.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Wiosna

MOPS informował osoby i rodziny korzystające z pomocy Ośrodka o realizacji przez Stowarzyszenie Wiosna projektu Szlachetna Paczka 2022, a następnie przyjął od 90 osób/rodzin formularze zgłoszeniowe i przekazał je do stowarzyszenia. O objęciu ich pomocą w ramach projektu Szlachetna Paczka decydowało ostatecznie stowarzyszenie.

Współpraca z PCK w ramach projektu „100 % korzyści”

Polski Czerwony Krzyż realizował Program odbioru i zagospodarowania tekstyliów pn. „100 % korzyści”. W ramach w/w programu, zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a Polskim Czerwonym Krzyżem, pozyskane rzeczy były nieodpłatnie przekazywane na rzecz osób objętych wsparciem MOPS. PCK przekazywał 564 osobom potrzebującym odzież na podstawie wydanych przez MOPS skierowań.

Przedświąteczny Karp dla Krakowa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, wraz z właścicielem gospodarstwa rybackiego Dolina Będkowska, współorganizował przedsięwzięcie pn. „Przedświąteczny Karp dla Krakowa”. Podczas tego wydarzenia, realizowanego już po raz kolejny, mieszkańcy Krakowa mieli możliwość skorzystania z nieodpłatnego poczęstunku składającego się z barszczu,

usmażonej ryby, kapusty z grochem i pieczywa. Podczas akcji wydano ponad 10 000 porcji ryby. Akcja spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem mieszkańców.

25. Kierowanie wniosków o podjęcie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie i prokuratur rejonowych

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, jeżeli uzależnione są od alkoholu, mogą być zobowiązane do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego. O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego orzeka sąd rejonowy właściwy według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy, w postępowaniu nieprocesowym. Sąd wszczyna postępowanie na wniosek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub prokuratora.

W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie skierował do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie oraz do prokuratur rejonowych 77 wniosków o podjęcie działań w celu wszczęcia w sądzie postępowań o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

26. Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych całkowicie

W 2022 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie wpłynęły 32 prośby sądów opiekuńczych o wskazanie kandydatów na opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych oraz kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych. Ponadto wpłynęła 1 prośba o wskazanie kandydata na kuratora dla dziecka nienarodzonego i 1 prośba o wskazanie kandydata na kuratora procesowego (dla strony nieznannej z miejsca pobytu). Obowiązek wskazania przez MOPS kandydatów na opiekunów prawnych i kuratorów wynika z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Wskazano 24 kandydatów na opiekunów prawnych, 4 kandydatów na kuratorów osób ubezwłasnowolnionych częściowo oraz 1 kandydata na kuratora procesowego.

Dodatkowo MOPS, na wniosek sądów opiekuńczych, wydawał opinie o osobach będących kandydatami na opiekunów prawnych lub kuratorów. W 2022 r. wydano 5 takich opinii.

26.1 Obsługa wypłat wynagrodzeń za sprawowanie opieki nad osobą ubezwłasnowolnioną

W 2022 r. MOPS wypłacił 39 opiekunom 593 świadczenia za sprawowanie opieki na kwotę ogółem 252 324,09 zł, w tym:

- wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane opiekunom osób całkowicie ubezwłasnowolnionych – 38 osób, liczba świadczeń – 555, kwota – 228 634,81 zł – finansowane z dotacji przekazanej przez Małopolski Urząd Wojewódzki,
- wynagrodzenia za sprawowanie opieki przyznane kuratorom osób częściowo ubezwłasnowolnionych – finansowane ze środków własnych Gminy – 3 osoby, liczba świadczeń – 38, kwota – 23 689,28 zł.

W przypadku dwóch osób wypłacane były jednocześnie wynagrodzenia dla opiekuna i kuratora.

Średni koszt świadczenia wyniósł 425,50 zł. Wysokość wynagrodzenia ustala sąd.

27. Kierowanie do prokuratury wniosków o wszczęcie w sądzie opiekuńczym postępowań o ubezwłasnowolnienie

Osoba, która ukończyła trzynaście lat, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem. Dla osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie ustanawia się opiekuna prawnego.

Osoba pełnoletnia może być ubezwłasnowolniona częściowo z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, jeżeli stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw. Dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo ustanawia się kuratora.

Postępowanie o ubezwłasnowolnienie prowadzone jest przez sąd okręgowy. Wniosek o ubezwłasnowolnienie może być złożony w sądzie przez krewnego w linii prostej, małżonka lub przedstawiciela ustawowego. Z wnioskiem o ubezwłasnowolnienie może także wystąpić prokurator.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w przypadku uzyskania informacji o osobie, co do której istnieje prawdopodobieństwo, że spełnia przesłanki ubezwłasnowolnienia, a brak jest osób uprawnionych do złożenia wniosku w sądzie, informuje o potrzebie wszczęcia postępowania o ubezwłasnowolnienie właściwą prokuraturę. W 2022 r. przesłano do prokuratur 15 takich wniosków.

28. Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody

W przypadku, gdy osoba wymaga skierowania do domu pomocy społecznej ze względu na swój stan zdrowia, ale nie jest zdolna do świadomego wyrażenia zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu lub zdrowiu – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, występuje do sądu opiekuńczego z wnioskiem o skierowanie do domu pomocy społecznej bez zgody strony.

W 2022 r. wniesiono do sądów opiekuńczych 190 takich wniosków.

29. Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków

MOPS organizuje sprawienie pogrzebu osoby zmarłej na terenie Gminy Miejskiej Kraków w sytuacji, gdy brak jest najbliższej rodziny osoby zmarłej lub jeżeli rodzina zmarłego nie ma możliwości zorganizowania pochówku we własnym zakresie.

W 2022 r. MOPS zrealizował 178 pogrzebów na kwotę 543 009 zł (bez świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy).

75 pogrzebów dotyczyło osób bezdomnych na łączną kwotę 226 088,60 zł, w tym:

- 67 pochówków dotyczyło osób znanych z imienia i nazwiska, na kwotę 199 046,60 zł.
- 8 pochówków dotyczyło osób nieznanymi z imienia i nazwiska lub szczątków ludzkich, na kwotę 26 994,00 zł.

Średni koszt świadczenia wyniósł 3 050, 21 zł.

Z tytułu zwrotów wydatków poniesionych na sprawienie pogrzebu MOPS pozyskał w 2022 r. dochody w kwocie 307 056,94 zł, które zostały przekazane na rachunek dochodów własnych gminy.

Rozdział IV: Pomoc specjalistyczna

30. Piecza zastępcza

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej”. Zgodnie z definicją zawartą w cytowanej ustawie „System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców”.

W zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej funkcjonującego na terenie Gminy Miejskiej Kraków w 2022 r. zostały wyznaczone następujące kierunki działań:

- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków poprzez zapewnienie warunków sprzyjających tworzeniu oraz funkcjonowaniu nowych rodzinnych form pieczy zastępczej i rodzin pomocowych,
- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków poprzez wzmacnianie kompetencji wychowawczych osób sprawujących pieczę,
- wzmacnianie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie opieki dzieciom w formach pieczy instytucjonalnej dostosowanych do ich potrzeb poprzez standaryzację placówek opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz dostosowanie placówek do potrzeb dzieci umieszczanych,
- życiowe usamodzielnienie osób opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz ich integracja ze środowiskiem.

Poniżej zostały zaprezentowane szczegółowe informacje na temat realizacji powyższych kierunków.

30.1 Rodzinna piecza zastępcza

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jest to forma opieki nad dziećmi, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Formy rodzinnej pieczy zastępczej to:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- zawodowe rodziny zastępcze w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz typu specjalistycznego,
- rodzinne domy dziecka.

W 2022 r. 35 pracowników MOPS realizowało zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, mające na celu zapewnienie warunków sprzyjających funkcjonowaniu istniejących i tworzeniu nowych rodzin zastępczych.

W roku 2022 w zakresie organizacji rodzinnej pieczy zastępczej zrealizowano następujące działania:

Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Informacje promujące rodzicielstwo zastępcze propagowane były za pośrednictwem mediów społecznościowych (Facebook) oraz strony internetowej MOPS, Referatu ds. Rodziny Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia UMK, żłobków, miejskich Instytucji Kultury, w tym Biblioteki Kraków oraz niektórych Rad Dzielnic Miasta Krakowa. Informacje zostały umieszczone również na stronie „Krakowska Karta Rodzinna” oraz w Informatorze Krakowskiej

Rodziny, a także za pośrednictwem mediów, takich jak – internet, prasa, radio, telewizja (TVP 3 Kraków – Kronika Krakowska, Głos – Tygodnik Nowohucki, Gość Niedzielny, Telewizja Polsat News, Telewizja Polsat Wydarzenia, Radio Kraków, Play Kraków News).

Podczas Świąta Rodziny Krakowskiej podejmowano działania informacyjno – promocyjne wraz z dystrybucją ulotek.

Podjęto współpracę z Archidiecezją Krakowską, poprzez umieszczenie na jej stronie internetowej artykułu na temat rodzicielstwa zastępczego, przeprowadzono rozmowy telefoniczne i osobiste z proboszczami krakowskich parafii, przełożonymi krakowskich zakonów z prośbą o rozpowszechnienie informacji na mszach i dystrybucję ulotek.

Podczas Małopolskiego Kongresu Rodzinnej Pieczy Zastępczej, na Gali Rodzicielstwa Zastępczego wręczono nagrody Polonia Minor trzem krakowskim zawodowym rodzinom zastępczym.

W listopadzie i grudniu przeprowadzono kampanię społeczną „Pomóż mi odnaleźć dom” wspartą przez UNICEF, realizowaną poprzez:

- ekspozycję billboardów i city-lightów,
- publikacje w social mediach,
- emisje filmu reklamowego na Facebooku, YouTube i w telewizji,
- emisje reklamy w środkach komunikacji publicznej (na monitorach w tramwajach) oraz na ekranach krakowskich kin.

Dodatkowo, informacja o kampanii społecznej była przekazywana przez media oraz strony internetowe: Kraków.pl, Kraków Nasze Miasto, Nasz Kraków Agencja Informacyjna, Portal Samorządowy, WNP Parlamentarny, Mój Powiat, TVP3 Kraków, Play News Kraków, Telewizję Polsat, Dziennik Polski, Gazetę Krakowską, RMF 24, Radio Kraków, Radio Plus, msn.com, onet.pl, Nasz Dziennik, Strefa Miast Kraków.

W ciągu całego roku dystrybuowane były ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze.

W 2022 r. pracownicy MOPS przeprowadzili 74 rozmowy osobiste i telefoniczne z osobami zainteresowanymi sprawowaniem rodzinnej pieczy zastępczej.

Pełny proces kwalifikacji został przeprowadzony dla 27 osób (16 rodzin). Osoby te uczestniczyły w szkoleniach dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej prowadzonych przez MOPS. Ostatecznie 23 osoby zakończyły pozytywnie proces kwalifikacji i otrzymały zaświadczenie kwalifikacyjne.

W 2022 r. zostało ustanowionych 15 rodzin zastępczych niezawodowych sprawujących opiekę nad 21 dziećmi, 28 rodzin zastępczych spokrewnionych sprawujących opiekę nad 41 dziećmi. Podpisano 2 umowy na prowadzenie rodzinnego domu dziecka, każda z nich na 8 dzieci (jedna umowa została rozwiązana).

Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych oraz prowadzenie szkoleń dla kandydatów

W 2022 r. przeprowadzano procesy kwalifikacyjne dla 75 kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej, w tym 54 postępowania zostały zakończone. W toku postępowań odbyły się 172 wizyty w miejscu zamieszkania kandydatów, 61 spotkań z osobami mającymi istotny wpływ na ocenę predyspozycji kandydatów do sprawowania pieczy i prognozę funkcjonowania rodziny zastępczej. Sporządzono 65 opinii psychologicznych o predyspozycjach i motywacji kandydatów do sprawowania pieczy.

Dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe przeprowadzono w 2022 r. 2 cykle szkoleń (120 godzin szkoleń); odbyło się 51 zespołów kwalifikacyjnych.

Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

W 2022 roku przeprowadzono 4 cykle szkoleń dla nowo ustanowionych rodzin zastępczych spokrewnionych (40 godzin szkolenia dla 47 uczestników). Szkolenia miały

różnorodny charakter dostosowany do przedstawianego tematu. Niektóre odbywały się w formie wykładów, inne warsztatów, pracy w małych grupach a czasem pracy indywidualnej.

Tematyka szkolenia obejmowała m.in. psychologiczne aspekty związane z funkcjonowaniem dziecka przebywającego w pieczy, zagadnienia prawne, zadania, obowiązki i funkcje rodziny zastępczej. Rodziny uzyskały szczegółowe informacje dotyczące możliwości korzystania z pomocy, poradnictwa, wsparcia.

Rodziny zastępcze uczestniczyły również w 4 warsztatach wyjazdowych doskonalących ich kompetencje, skierowanych odrębnie do zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych, rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz rodzeństw pełniących funkcje rodziców zastępczych.

W 2022 r. zorganizowano również dla rodzin zastępczych 3 szkolenia o charakterze stacjonarnym z zakresu udzielania pierwszej pomocy dzieciom, domowych zasad ekranowych, profilaktyki uzależnień behawioralnych i zachowań ryzykownych prezentowanych w sieci.

Ponadto zapewniono rodzinom zastępczym możliwość skorzystania z superwizji, mającej na celu wzrost kompetencji opiekunów, poprawę jakości ich pracy, przepracowanie sytuacji trudnych i kryzysowych, wzmocnienie motywacji do dalszej pracy. Zorganizowano 3 spotkania grupowe oraz 10 konsultacji indywidualnych. Łącznie zrealizowano 20,5 godzin superwizji.

Warsztaty wyjazdowe, szkolenia stacjonarne oraz superwizja były finansowane z projektu „Zawsze rodzina”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (szerzej zob. rozdział nr 14).

Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali w 2022 r. z 316 rodzinami zastępczymi, a wobec pozostałych 152 rodzin zadania koordynatora realizowali inni pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze uczestniczyły w 11 spotkaniach w ramach grup wsparcia dla spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych. Z tego rodzaju wsparcia skorzystało 40 rodzin.

W celu umożliwienia zawodowym rodzinom zastępczym skorzystania z wypoczynku, na czas niesprawowania przez nich opieki, piecza nad dziećmi została zapewniona przez 24 rodziny zastępcze pomocowe. Dodatkowo zatrudniono 8 osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Rodzinom zastępczym udzielano również pomocy przy organizacji kontaktów z rodziną biologiczną dziecka poprzez zapewnienie miejsca, zorganizowanie i koordynowanie 893 kontaktów dzieci z rodzicami. W 399 kontaktach towarzyszyli pracownicy MOPS.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS:

- uczestniczyli w 177 rozprawach sądowych dotyczących sytuacji dzieci,
- uczestniczyli w 54 przejęciach opieki nad dziećmi, które zostały umieszczone w zawodowych rodzinach zastępczych,
- skierowali 1 561 pism oraz opinii do sądów rodzinnych w sprawie dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej,
- przeprowadzili 2 764 konsultacje ze specjalistami (pedagodzy i wychowawcy szkolni, psychologowie, lekarze, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy sądowi),
- współpracowali z organizacjami pozarządowymi w celu zabezpieczenia dodatkowego wsparcia dla rodzin zastępczych.

W ramach współpracy z Wodociągami Miasta Krakowa dzieci z rodzin zastępczych otrzymały tornistry wraz z pełnym wyposażeniem szkolnym oraz paczki mikołajkowe.

Świąteczne prezenty zostały również przekazane przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rodziny.

Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zapewnianie badań psychologicznych rodzinom zastępczym oraz szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne rodziców dzieci objętych pieczą

Psychologowie objęli indywidualnym poradnictwem 363 rodziny zastępcze oraz 483 dzieci umieszczone w tych rodzinach. Łącznie rodzinom zastępczym udzielono 3 246 indywidualnych porad psychologicznych, w tym 1 752 porady dla dorosłych, 1 451 porad dla dzieci oraz 43 porady dla pełnoletnich wychowanków pozostających w rodzinach zastępczych. Do ośrodków poradnictwa i terapii skierowano 18 osób z rodzin zastępczych. Natomiast rodziny biologiczne dzieci przebywających w rodzinach zastępczych skorzystały z 476 indywidualnych porad psychologicznych. Przeprowadzono 59 testów psychologicznych dla osób sprawujących pieczę. W 2022 r. rozszerzono grono specjalistów o logopedę, z którego wsparcia skorzystało 13 dzieci oraz psychologa, który przeprowadził diagnozy dla 30 dzieci.

Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą

Poradnictwo prawne skierowane było do osób pełniących funkcję rodzin zastępczych, także do wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej. Porady prawne obejmowały w szczególności dokonywanie analizy sytuacji strony w oparciu o przedstawione dokumenty oraz dostępne w aktach organizatora, wskazywanie możliwych rozwiązań problemów prawnych, udzielanie informacji o prawach i obowiązkach, sporządzenie projektów pism procesowych. Powyższe porady udzielane były głównie w zakresie prawa rodzinnego, prawa cywilnego, tym lokalowego, prawa pracy, postępowania cywilnego (z uwzględnieniem postępowania egzekucyjnego). Udzielono w tym zakresie 167 porad prawnych, z których skorzystało 90 rodzin zastępczych.

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz przygotowanie planów pomocy dziecku

W 2022 r. zwołano 769 posiedzeń do spraw oceny sytuacji dziecka i sporządzono dla sądu rodzinnego 899 opinii o sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych. Opracowanych zostało 617 planów pomocy oraz modyfikacji planów pomocy dzieciom umieszczonym w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Ponadto dokonano 146 ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji i jakości wykonywanej pracy.

Ocenę funkcjonowania dzieci w rodzinach zastępczych opierano m.in. na informacjach zbieranych podczas wizyt w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych.

Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa mającego na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz zapewnienie dzieciom dostępu do pomocy reedukacyjnej i rehabilitacyjnej

Dla zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka realizowane były następujące działania mające na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego:

- szkolenia,
- superwizje,
- wyjazdy mające na celu integrację środowiska rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze (w tym zawodowe, niezawodowe i rodzinne domy dziecka) korzystały z zapewnionych w ramach Programu Aktywności Lokalnej (szerzej zob. rozdział nr 4.1.3) indywidualnych porad logopedy (70 godzin), dietetyka (52,5 godziny), konsultacji psychiatrycznych (50 godzin). Dzieciom z rodzin zastępczych udzielono indywidualnej pomocy

w nauce i odrabianiu prac domowych (710 godzin). Ponadto dzieci miały możliwość udziału w zajęciach rozwijających talenty oraz zainteresowania, m.in. jeździe konnej (232,5 godziny), nauce pływania (349 godzin), nauce tańca akrobatycznego, baletu, języka angielskiego i niemieckiego, zajęć plastycznych oraz karate (łącznie 437 godzin).

W okresie ferii i wakacji zrealizowano cykle zajęć o charakterze integracyjnym, rekreacyjnym, kulturalnym i sportowym. Rodziny uczestniczyły w 12 wyjściach do obiektów kulturalnych i sportowych znajdujących się na terenie Krakowa oraz w 7 spotkaniach o charakterze integracyjnym i środowiskowym. Rodziny brały również udział w wyjeździe integracyjno – edukacyjnym do Korzkwi oraz pikniku zorganizowanym z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

Organizowanie pomocy wolontariuszy dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka

Na podstawie indywidualnych porozumień o wolontariacie, zawieranych przez wolontariuszy z MOPS, objęto pomocą 12 dzieci ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych. W ramach wolontariatu organizowane było pogotowie lekcyjne, z którego korzystało 8 dzieci.

W 2022 r. kontynuowana była również współpraca z organizacją pożytku publicznego w sprawie realizacji pomocy wolontaryjnej na rzecz dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W ramach umowy z pomocy wolontariuszy skorzystało 40 dzieci.

Łącznie z pomocy wolontariuszy skorzystało 55 rodzin i 60 dzieci.

Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

W 2022 r. dokonano 50 zgłoszeń dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych do ośrodków adopcyjnych. W rezultacie podejmowanych działań przysposobionych zostało 29 dzieci.

Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej

Pracownicy MOPS współuczestniczyli w tworzeniu i realizacji 35 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia osób przygotowywanych do opuszczenia rodzin zastępczych, dokonali 63 modyfikacji Programów, odbyli 312 wizyt w miejscu zamieszkania pełnoletnich wychowanków, w 11 przypadkach towarzyszyli im w kontaktach z instytucjami, przeprowadzili 115 działań mających na celu motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki i zdobywania kwalifikacji zawodowych. W 41 przypadkach pracownicy udzielili pomocy mającej na celu poprawę sytuacji mieszkaniowej w zakresie uzyskania przez pełnoletnich wychowanków odpowiednich warunków mieszkaniowych – pomagali uzupełnić wnioski o otrzymanie lokalu z zasobów gminy, przygotowali pisma popierające ten wniosek, interweniowali osobiście lub pisemnie u zarządców lokali w sprawach lokalowych, w sprawach spłat zaległości w ratach i umorzenia zaległości. 8 wychowanków skorzystało z porad prawnych w kwestiach mieszkaniowych i rodzinnych. Ponadto osoby pełnoletnie skorzystały z 43 porad psychologicznych.

Pracownicy MOPS byli opiekunami usamodzielnienia dla 5 wychowanków.

Zapewnianie pracownikom MOPS realizującym zadania w ramach rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Pracownicy MOPS uczestniczyli w 18 szkoleniach, seminariach i konferencjach podnoszących ich kwalifikacje, w tym z zakresu:

- pracy z dzieckiem z doświadczeniami przemocy seksualnej,
- wspierania dzieci i młodzieży po okresie izolacji społeczno–rówieśniczej (COVID 19),
- dojrzałości i samodzielności wychowanków pieczy zastępczej,
- kryzysie dorastania,

- pracy z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- oddziaływań wychowawczych
- efektywnej komunikacji z dzieckiem w każdym wieku,
- FASD,
- radzenie sobie z traumą, stresem, kryzysem, dylematami młodych dorosłych w kontekście życia, pracy i miłości,
- psychologicznej interwencji kryzysowej,
- przemocy wobec dzieci.

30.1.1 Świadczenia pieniężne dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzenia dla osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka

W 2022 r. w ramach rodzinnej pieczy zastępczej pomocą pieniężną objęto 458 rodzin, w tym: 51 zawodowych, 302 spokrewnionych, 101 niezawodowych oraz 4 rodzinne domy dziecka. Łącznie przebywało w nich 671 dzieci. W sprawie przyznania świadczeń wydano 1 659 decyzji administracyjnych.

Rodzinom zostały wypłacone następujące świadczenia:

- na pokrycie kosztów utrzymania dziecka – 7 650 świadczeń na kwotę 6 291 950,28 zł,
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – 36 świadczeń na kwotę 25 587,70 zł,
- na utrzymanie lokalu mieszkalnego – 267 świadczeń na kwotę 672 939,30 zł,
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lokalu zajmowanego przez rodzinny zastępcze zawodowe i rodzinne domy dziecka 16 świadczeń na kwotę 39 765,30 zł,
- na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka oraz funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – 11 świadczeń na kwotę 35 967,70 zł,
- na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – 47 świadczeń na kwotę 38 971 zł,
- na dofinansowanie kosztów wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania – 96 świadczeń na kwotę 62 088,16 zł,
- dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego – 2 055 świadczeń na kwotę 1 002 480,53 zł.

30.2 Instytucjonalna piecza zastępcza

30.2.1 Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej, może zostać umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu:

- interwencyjnego,
- rodzinnego,
- socjalizacyjnego,
- specjalistyczno-terapeutycznego.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze zobowiązane są do zapewnienia dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. funkcjonowało łącznie 38 placówek opiekuńczo-wychowawczych, zapewniających 413 miejsc. 19 placówek prowadzonych było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe, a 19 placówek

funkcjonowało jako jednostki publiczne. Poniższa tabela obrazuje typy instytucjonalnych form pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Krakowa z wyszczególnieniem liczby miejsc.

Charakterystyka placówek opiekuńczo-wychowawczych

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	Typu socjalizacyjnego	15	160
2.	Typu interwencyjnego	3	43
3.	Typu specjalistyczno-terapeutycznego	14	164
4.	Typu rodzinnego	6	46
Suma		38	413

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

W 2022 r. MOPS wydał 478 skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Podstawą wydanych skierowań było 146 postanowień sądu. W sprawach kierowanych dzieci podjęto 520 kontaktów z instytucjami.

W 2022 r. pracownicy MOPS uczestniczyli w 952 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, podczas których specjaliści współpracujący z rodziną i dzieckiem (pedagog, psycholog, pracownik socjalny, kurator sądowy) dokonywali oceny efektów podejmowanych działań oraz opracowywali kierunki pracy z dzieckiem i rodziną. Sporządzono 811 informacji o dzieciach przebywających w placówkach.

W 2022 r. 21 wychowanków placówek powróciło do domu przed osiągnięciem pełnoletności oraz 28 osób opuściło pieczę instytucjonalną po osiągnięciu pełnoletności.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego pomocą w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty objęto 29 wychowanków. Wypłacono 149 świadczeń na kwotę 70 100,54 zł.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz socjalizacyjnego pomocą, w formie dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego, objęto 244 wychowanków. Przyznano 1 142 świadczenia na kwotę 542 380,89 zł.

Wydatki na funkcjonowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej wyniosły łącznie 33 115 356,30 zł, z czego 22 495 196,13 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych. Należy wskazać, iż w/w kwota uwzględnia finansowanie pobytu 41 małoletnich obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy.

30.3 Opłata za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości świadczeń i dodatków wypłacanych rodzinie zastępczej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczanych na utrzymanie dziecka w placówce. Sposób naliczania opłaty został określony w uchwale Nr L/921/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 14 lipca 2016 r.

W 2022 r. w sprawie umorzenia, odstąpienia od ustalenia i ustalenia odpłatności za pobyt dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej wydano 201 decyzji administracyjnych natomiast za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wydano 420 decyzji.

30.4 Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w sytuacji, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłyne rok, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie ma obowiązek dochodzenia na rzecz dziecka świadczeń alimentacyjnych.

W 2022 r. do sądów rodzinnych wystosowano 51 pozwów w sprawie zasądzenia świadczeń alimentacyjnych, z czego w 37 przypadkach sąd orzekł przyznanie świadczeń alimentacyjnych.

30.5 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów

Art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na powiaty obowiązek ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. W 2022 r. w rodzinach zastępczych w innym powiecie przebywało 85 dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków. Z kolei, w funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków rodzinnych formach pieczy zastępczej przebywało 76 dzieci spoza powiatu. Ponadto w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Krakowa przebywało 22 dzieci spoza powiatu, natomiast 2 dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków przebywało w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej w innym powiecie.

W 2022 r. były zawarte 162 porozumienia, w tym 83 porozumienia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych w innych powiatach, 75 porozumień na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych z innych powiatów oraz 4 porozumienia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z innych powiatów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Wydatki na utrzymanie dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w 2022 r. wyniosły 1 149 647,94 zł.

30.6 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w zakładach opiekuńczo-leczniczych

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, na powiecie spoczywa obowiązek ponoszenia opłaty za pobyt dziecka umieszczonego na podstawie postanowienia sądu w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub zakładzie rehabilitacji leczniczej.

W 2022 r. w zakładach opiekuńczo-leczniczych przebywało 6 dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków. Podpisano 6 porozumień regulujących kwestie ponoszenia wydatków związanych z ich pobytem.

Wydatki na utrzymanie dzieci z terenu Gminy w tego typu instytucjach w 2022 r. wyniosły 167 376,52 zł.

30.7 Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki

W 2022 r. udzielono pomocy finansowej i rzeczowej związanej z usamodzielnieniem dla 209 wychowanków rodzin zastępczych oraz osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, zakłady poprawcze oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Lp.	Podstawa przyznawania pomocy	Liczba osób usamodzielnianych objętych pomocą w 2022 r.
1.	Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	205
2.	Ustawa o pomocy społecznej (przepisy przejściowe z ustawy o wspieraniu rodziny)	0
3.	Ustawa o pomocy społecznej	4
Suma		209
Lp.	Miejsce pobytu osoby usamodzielnianej przed usamodzielnieniem	Liczba osób usamodzielnianych objętych pomocą w 2022 r.
1.	Rodziny zastępcze	97
2.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	108

3.	Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	4
4.	Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	0
5.	Schronisko dla nieletnich i zakład poprawczy	0
6.	Zakłady poprawcze	0
Suma		209

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem, poprzez następujące działania:

- sporządzenie i realizacja Indywidualnych Programów Usamodzielnienia oraz modyfikacji – 373,
- wspieranie wychowanków w zakresie:
 - uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych – podjęto 143 działania mające na celu poprawę sytuacji mieszkaniowej usamodzielnianych wychowanków,
 - uzyskania wykształcenia, zawodu i podjęcia zatrudnienia zgodnego z możliwościami i aspiracjami wychowanka poprzez współpracę ze szkołami oraz indywidualne rozmowy z wychowankami – 45 pism do szkół z zapytaniem o sytuację szkolną osób usamodzielnianych, 24 rozmowy z pracownikami szkół, 1 058 działań mających na celu motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki,
 - kontaktów z rodziną i środowiskiem.

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą finansową, przyznaną po wszczęciu postępowań administracyjnych. Udzielono 1 598 świadczeń na kwotę 1 176 502,71 zł, w tym:

- 1 514 świadczeń na kontynuowanie nauki (868 597,71 zł),
- 38 świadczeń na usamodzielnienie (224 371,00 zł),
- 46 świadczeń na zagospodarowanie (83 534,00 zł).

30.7.1 Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków

Wychowankowie usamodzielniający się, którzy nie mieli zabezpieczonych potrzeb mieszkaniowych, mogli otrzymać świadczenie w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym.

W 2022 r. na terenie Krakowa funkcjonowały 3 mieszkania prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe, które zapewniały 17 miejsc. Skorzystało z nich 16 osób. Na utrzymanie mieszkań chronionych w 2022 r. wydatkowano 183 326,49 zł.

31. Ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, placówki zapewniające opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku i z niepełnosprawnościami

Krakowski system pomocy społecznej dysponuje szeroką ofertą różnorodnych form pomocy specjalistycznej uwzględniających potrzeby osób w podeszłym wieku oraz osób z niepełnosprawnościami.

Osoby, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki, mogą zostać nią objęte w ośrodkach wsparcia.

Działania MOPS zmierzają do tego, by system wsparcia tych osób był na tyle zróżnicowany, aby zapewniał ofertę dostosowaną do stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i bytowej każdej osoby wymagającej pomocy.

Natomiast gdy pomoc w miejscu zamieszkania jest niewystarczająca, osoby przewlekłe chore, w podeszłym wieku oraz osoby z niepełnosprawnościami mogą skorzystać z instytucji stałego pobytu, do których należą domy pomocy społecznej i rodzinny dom pomocy.

31.1 Ośrodki wsparcia dla osób w podeszłym wieku, chorych i z niepełnosprawnościami

Wykaz ośrodków wsparcia dla osób w podeszłym wieku, chorych i z niepełnosprawnościami funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków (wg stanu na 31 grudnia 2022 r.)

Lp.	Nazwa i adres jednostki	Liczba miejsc
1.	Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej	385
2.	Niepubliczne Ośrodki Wsparcia – Kluby Samopomocy	125
3.	Kluby Samopomocy znajdujące się w strukturze MDDPS, w tym Klub Senior + oraz Kluby Samopomocy „W sile wieku” i „W sile wieku 2”	338
Suma		848

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

* funkcjonując w wybrane dni tygodnia

31.1.1 Ośrodki wsparcia dla osób w podeszłym wieku, chorych i z niepełnosprawnościami

Krakowskie ośrodki wsparcia dziennego pobytu oferują seniorom pomoc w codziennym życiu umożliwiającą jak najdłuższe, prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym, w tym organizację czasu wolnego. Uczestnicy mają możliwość korzystania m.in. z zajęć manualnych, komputerowych, nauki języka, zajęć muzycznych, wyjść do instytucji kulturalnych, zajęć usprawniających.

W 2022 r. funkcjonował Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej (MDDPS) będący jednostką budżetową, w skład którego wchodziło 6 domów i 12 klubów samopomocy, w tym: Klub „Senior+”, 4 Kluby Samopomocy - Aktywizacyjne oraz 1 Klub Samopomocy - Specjalistyczny, w ramach realizacji efektu trwałości Projektu „W sile wieku” zapewniający wsparcie dla osób z chorobą Alzheimera, zespołem otępiennym i po udarze.

Dodatkowo, Gmina Miejska Kraków zlecała organizacjom pozarządowym prowadzenie 3 ośrodków wsparcia – klubów samopomocy dla osób starszych oraz 1 ośrodka wsparcia – klubu samopomocy przeznaczonego dla 30 osób wymagających częściowej pomocy ze względu na chorobę.

Powyższe ośrodki wsparcia w 2022 r. dysponowały w sumie 830 miejscami. Z pomocy w tej formie skorzystały łącznie 1 302 osoby.

Wydatki na bieżącą działalność ośrodków wsparcia dla osób w podeszłym wieku, chorych i z niepełnosprawnościami w 2022 r. wyniosły 12 408 412,13 zł w tym 825 000 zł to wydatki na działalność ośrodków prowadzonych na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez podmioty niepubliczne. Ponadto na bieżącą działalność Klubu Senior+ przy ul. Krowoderskich Zuchów 6 przeznaczona została dotacja z budżetu państwa w wysokości 58 281,08 zł, wkład Gminy Miejskiej Kraków wyniósł 175 275 zł. Jednostka budżetowa pozyskała także dodatkowe środki z dzielnic w kwocie 266 779,62 zł. Dodatkowo z zarządzania kryzysowego MDDPS otrzymał środki w wysokości 42 000 zł na walkę z COVID-19.

31.1.2 Klub Samopomocy – Specjalistyczny uruchomiony w ramach projektu „W sile wieku 2”

W 2022 r. MOPS kontynuował realizację projektu „W sile wieku 2” poprzez prowadzenie w budynku przy ul. Naczelnej 12A, Specjalistycznego Klubu Samopomocy, zapewniającego 18 miejsc dla osób z chorobą Alzheimera, zespołami otępiennymi oraz po udarach.

W ramach projektu wsparciem objęto 3 grupy docelowe:

- mieszkańców Krakowa, którzy ze względu na podeszły wiek (60+), stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z trudnościami w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego,
- osoby niesamodzielne po przebytych udarach, cierpiące na chorobę Alzheimera oraz zespoły otępienne, które ze względu na podeszły wiek (60+), stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają specjalistycznej opieki, terapii lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego,

- opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych – osoby pełnoletnie opiekujące się osobą niesamodzielną, nie będące opiekunami zawodowymi i niepobierające wynagrodzenia z tytułu opieki nad osobą niesamodzielną, najczęściej członkowie rodziny.

W ramach realizowanego wsparcia, Beneficjentów objęto usługami opiekuńczo-pielęgnacyjnymi (dwa posiłki dziennie, pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, dowóz z miejsca zamieszkania do i z placówki), usługami aktywizująco-usprawniającymi (terapię zajęciową, organizacja czasu wolnego, udział w wyjściach rekreacyjno-turystycznych) oraz usługami wspomagającymi (edukacja, informacja, poradnictwo). Udział w projekcie był bezpłatny. Klub otwarty był od poniedziałku do piątku w godzinach od 7 do 17.

W 2022 r. wsparciem objęto 31 uczestników. Ponadto z usług wspomagających skorzystało 8 opiekunów faktycznych.

Łączna kwota środków wydatkowanych na realizację projektu w 2022 r. w ramach wydatków bieżących wyniosła 1 370 458,18 zł, w tym 1 274 473,85 zł ze środków pochodzących z otrzymanego dofinansowania oraz 95 984,33 zł w ramach środków własnych.

31.2 Środowiskowe domy samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ich zadaniem jest wsparcie osób chorujących psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie oraz wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, w tym cierpiących na chorobę Alzheimera.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w Gminie Miejskiej Kraków funkcjonowało 12 środowiskowych domów samopomocy, w tym 1 środowiskowy dom samopomocy będący miejską jednostką organizacyjną oraz 11 środowiskowych domów samopomocy (z 2 filiami) prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Placówki dysponowały łącznie 453 miejscami. W 2022 r. z pomocy środowiskowych domów samopomocy skorzystało 540 osób.

Od stycznia do września 2022 r. dotacja ze środków budżetu państwa na jednego uczestnika środowiskowego domu samopomocy wynosiła 1 940 zł, natomiast od października wzrosła do poziomu 2 056,40 zł. Oprócz kwoty podstawowej, w ramach Programu Kompleksowego Wsparcia dla Rodzin „Za życiem” dla 156 osób z niepełnosprawnością sprzężoną lub spektrum autyzmu zostały przekazane dodatkowe środki w łącznej wysokości 1 037 647,80 zł. Ogółem na funkcjonowanie środowiskowych domów samopomocy w 2022 r. wydatkowano z budżetu państwa kwotę 11 709 473,59 zł.

31.3 Klub Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W 2022 r. kontynuował działalność Klub Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Placówka prowadzona jest na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową i przeznaczona jest dla 20 osób. Klub działa w oparciu o aktywność własną uczestników, wspieranych przez pracowników. W klubie można skorzystać z warsztatów kulinarnych, tanecznych, plastycznych, kulturalnych oraz komputerowych. Świadczone jest także poradnictwo psychologiczne. Z pomocy mogą skorzystać osoby, które ukończyły 18 lat, mają problem ze zdrowiem psychicznym i pozostają w stałym leczeniu. Na funkcjonowanie klubu w 2022 r. wydatkowano 148 992 zł ze środków budżetu państwa. W 2022 r. z oferty klubu skorzystało 25 osób.

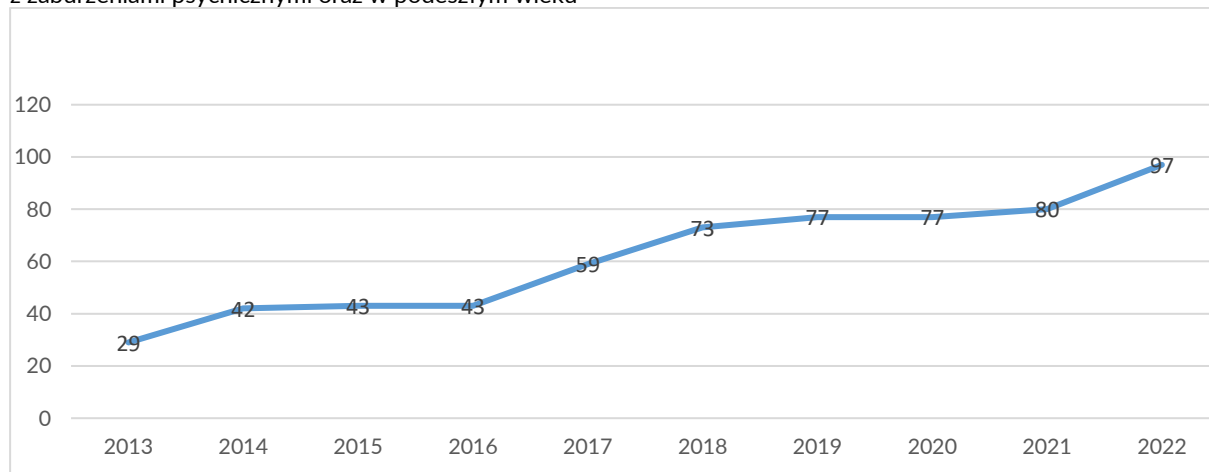
31.4 Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle chorych

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą, pod opieką specjalistów, osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia albo zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo

chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki.

Odpowiadając na potrzeby mieszkańców Krakowa gmina sukcesywnie uruchamia nowe mieszkania chronione wspierane oraz treningowe. Liczba miejsc na przestrzeni ostatnich 10 lat wzrosła ponad trzykrotnie. Dynamikę wzrostu przedstawia wykres poniżej.

Liczba miejsc w latach 2013–2022 w mieszkaniach chronionych wspieranych i treningowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w podeszłym wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

W 2022 r. przeprowadzono kilka zmian w obrębie mieszkań chronionych w celu dostosowania systemu do aktualnych potrzeb społeczności Krakowa oraz pozyskano środki na utworzenie nowego mieszkania chronionego. Zmiany obejmowały:

- oddanie nowo wyremontowanego budynku dwulokalowy przy ul. Ludwisarzy 6, w którym utworzono dwa mieszkania chronione – jedno przeznaczone dla 7 osób w podeszłym wieku (zmiana lokalizacji z lokalu przy pl. Gen. Sikorskiego 2/5) oraz drugie mieszkanie chronione przeznaczone dla 7 osób z zaburzeniami psychicznymi (zmiana lokalizacji z lokalu przy ul. Babińskiego 19/10–11). Obydwa mieszkania wchodzi w strukturę DPS ul. Nowaczyńskiego 1;
- uruchomienie nowego mieszkania chronionego treningowego przeznaczonego dla 6 osób uzależnionych od alkoholu. Mieszkanie funkcjonuje przy pl. Gen. Sikorskiego 2/5 (na miejscu MCH dla osób w podeszłym wieku), a prowadzone jest przez Dom Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka 1;
- powstanie jednego mieszkania dla 6 osób przewlekle chorych;
- uruchomienie, w grudniu 2022 r., nowego mieszkania chronionego wspieranego przy ul. Ludwisarzy 22/2 przeznaczonego dla 7 osób z zaburzeniami psychicznymi;
- pozyskanie z zasobów Gminy Miejskiej Kraków dodatkowego lokalu przy ul. Cieślowskiego, który w 2022 r. został wyremontowany i dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. W lokalu prowadzone będzie mieszkanie chronione wspierane dla 4 osób z zaburzeniami psychicznymi. Jednostką prowadzącą jest Dom Pomocy Społecznej Nowa Huta, os. Hutnicze 5 w Krakowie.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r., na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonowało 19 mieszkań dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w podeszłym wieku lub przewlekle chorych, w tym:

- 13 mieszkań przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które zapewniały 67 miejsc,
- 5 mieszkań przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, które zapewniały 24 miejsca;
- 1 mieszkanie przeznaczone dla 6 osób przewlekle chorych.

Prowadzenie 8 mieszkań Gmina Miejska Kraków zlecała organizacjom pozarządowym, natomiast pozostałych 11 mieszkań prowadzonych było przez jednostki budżetowe – domy pomocy społecznej.

Z pobytu w mieszkaniach chronionych skorzystały 94 osoby. Łączne wydatki na funkcjonowanie mieszkań chronionych w 2022 r. wyniosły 1 261 172,09 zł. W ramach tych środków jednostki poniosły wydatki w łącznej wysokości 404 038,89 na remont i zakup wyposażenia do nowotworzonych mieszkań oraz funkcjonujących od kilku lat w strukturach jednostek.

Dwa mieszkania finansowane były ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii – wydatki w 2022 r. wyniosły 86 400 zł.

Ponadto pozyskano środki w wysokości 121 600 zł w ramach programu „Za życiem” na dofinansowanie zakupu wyposażenia do lokalu przy ul. Ludwisarzy 22/2 oraz wydatkowano środki z budżetu Gminy Miejskiej Kraków jako wkład własny w wysokości 64 799 zł.

31.5 Mieszkania wspomagane w ramach projektu „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”

Od 2019 r. Gmina Miejska Kraków realizuje projekt pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Celem projektu jest opracowanie i przetestowanie jednego standardu funkcjonowania mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym: z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, głuchoniewidomych, niewidomych z niepełnosprawnością fizyczną, chorujących psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną, które ze względu na swoje ograniczenia wymagają pomocy w codziennym życiu oraz stworzenie warunków, które umożliwią im niezależne funkcjonowanie w społeczności lokalnej. W ramach projektu świadczone są usługi o charakterze społecznym, opiekuńczo – wspierającym, zawodowym oraz pomoc psychologiczna.

Usługi w ramach projektu w 2022 r. realizowane były w:

- mieszkaniu wspomaganiem treningowym przy ul. Ludwisarzy 12,
- mieszkaniu wspomaganiem – wspieranym przy ul. Tokarskiej 16,
- mieszkaniach własnych uczestników.

Pierwsi uczestnicy zostali objęci wsparciem w mieszkaniu przy ul. Ludwisarzy 12 w dniu 10 marca 2020 r., w mieszkaniu wspomaganiem – wspieranym przy ul. Tokarskiej 16 pierwsze osoby zamieszkały 21 lutego 2022 r. Ponadto w grudniu 2022 r. zakończono realizację inwestycji polegającej na dostosowaniu kolejnego lokalu na potrzeby mieszkania wspomagane – treningowego przy ul. Ludwisarzy 22, przeznaczonego dla 6 osób.

Czas udziału w projekcie wynosi od 3 tygodni do 6 miesięcy z możliwością jego przedłużenia. Wsparciem obejmowane są również rodziny i opiekunowie osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, a oferowane im usługi są dopasowane do indywidualnych potrzeb.

Od początku realizacji projektu objęto wsparciem 45 osób – 27 w ramach mieszkania wspomagane – treningowego, 8 w ramach mieszkania wspomagane – wspieranego oraz 25 w ramach mieszkań własnych. W 2022 r. z pomocy skorzystało 15 osób w mieszkaniu wspomaganiem – treningowym, 8 osób w mieszkaniu wspomaganiem – wspieranym i 13 osób w mieszkaniach własnych.

Wysokość środków zewnętrznych wydatkowanych na realizację projektu we wskazanym wyżej zakresie w 2022 r. wyniosła 1 651 225,27 zł, w tym 966 007,61 zł to kwota przeznaczona na inwestycje. Projekt będzie realizowany do 30 czerwca 2023 r. Wartość projektu wynosi 4 458 030,08 zł.

31.6 Rodzinny dom pomocy

Pobyt i opieka w rodzinnym domu pomocy skierowane są do osób wymagających, z powodu wieku lub niepełnosprawności, usług opiekuńczych, których nie można zapewnić im w miejscu ich zamieszkania, jednak niewymagających jeszcze usług świadczonych w warunkach domu pomocy społecznej.

Na terenie Krakowa w 2022 r. funkcjonował Rodzinny Dom Pomocy przy ul. Źródlanej 15, przeznaczony dla 8 osób starszych, prowadzony na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową. Z całodobowych usług opiekuńczych świadczonych w placówce skorzystało 7 osób. Na jej funkcjonowanie w 2022 r. wydatkowano kwotę 336 000 zł, w tym uzyskano dofinansowanie w kwocie 50 321 zł w ramach programu rozwoju rodzinnych domów pomocy edycja 2022, na realizację pomocy w formie usług opiekuńczych świadczonych w rodzinnym domu pomocy.

31.7 Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej są jedyną formą pomocy społecznej świadczącą całodobową opiekę nad osobami niezdolnymi do samodzielnego egzystowania z uwagi na schorzenia, wiek, niepełnosprawność. Są placówkami przeznaczonymi dla osób, które nie kwalifikują się do leczenia szpitalnego, lecz z uwagi na podeszły wiek, schorzenia, warunki rodzinne, niepełnosprawność oraz sytuację życiową wymagają stałej opieki. Aby sprawnie pełnić swoją funkcję, domy pomocy społecznej realizują zadania w oparciu o obowiązujące standardy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonowało 15 domów pomocy społecznej, które dysponowały 2 190 miejscami. W 2022 r. z usług świadczonych w domach pomocy społecznej skorzystało łącznie 2 470 osób.

Wykaz domów pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków (wg stanu na 31 grudnia 2022 r.)

Lp.	Typ DPS	Liczba DPS	Liczba miejsc
1.	dla osób w podeszłym wieku	1	67
2.	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	7	993*
3.	dla osób przewlekłe somatycznie chorych oraz osób w podeszłym wieku	1	90**
4.	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	3	693***
5.	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	127****
6.	dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	165*****
7.	dla osób uzależnionych od alkoholu	1	55
Suma		15	2 190

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

*w tym 45 miejsc dla osób przewlekłe somatycznie chorych w budynku na os. Sportowym 9, wchodzącym w strukturę DPS Nowa Huta

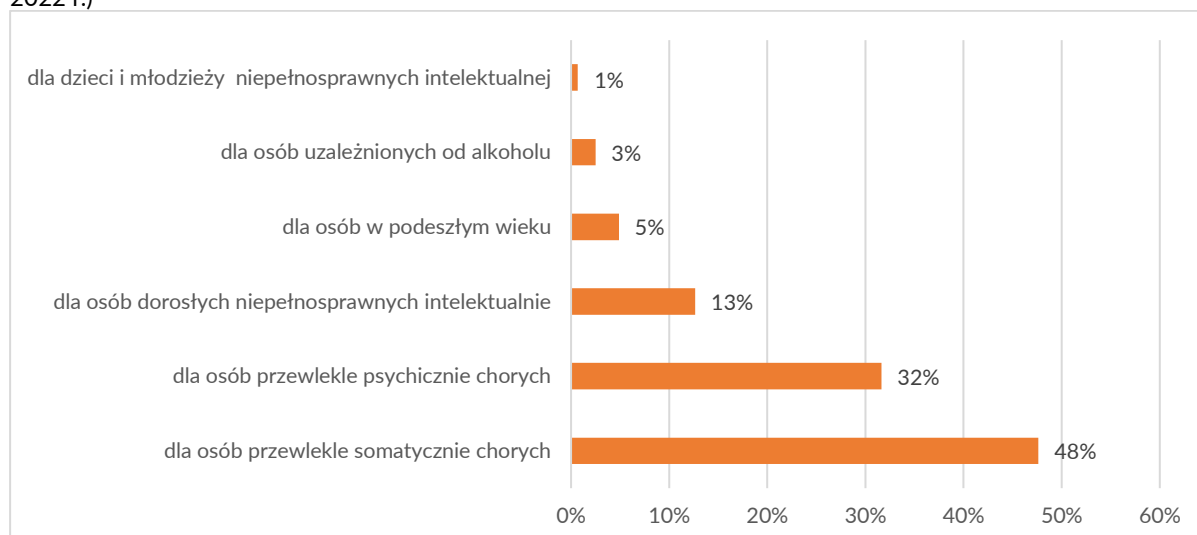
** w tym 50 miejsc dla osób przewlekłe somatycznie chorych, 40 miejsc dla osób w podeszłym wieku

*** w tym 55 miejsc dla osób przewlekłe psychicznie chorych w budynku na os. Hutniczym 5, wchodzącym w strukturę DPS Nowa Huta

****w tym 40 miejsc dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w budynku na os. Hutniczym 5, wchodzącym w strukturę DPS Nowa Huta

*****w tym 15 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, 150 miejsc dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie

Udział procentowy liczby miejsc w poszczególnych profilach domów pomocy społecznej (wg stanu na 31 grudnia 2022 r.)

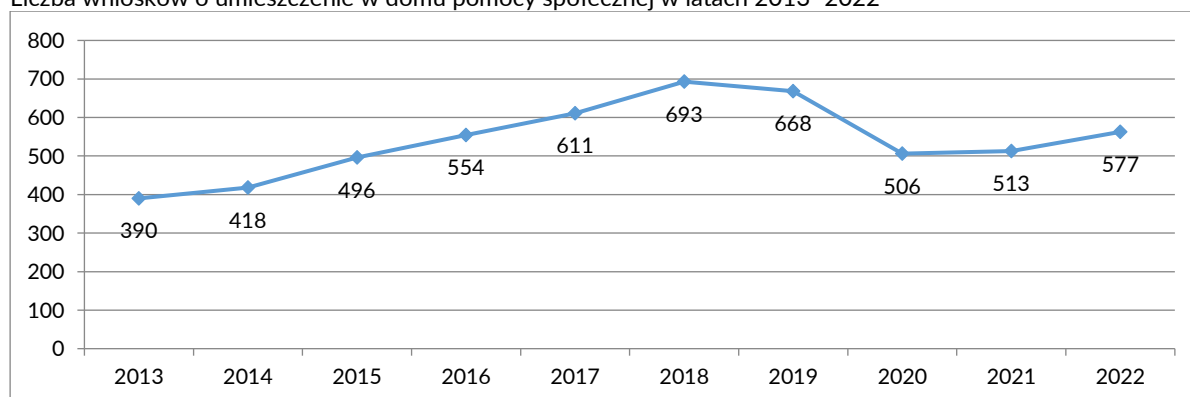

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

W 2022 r. złożono 577 wnioski o umieszczenie w domach pomocy społecznej. Liczba wniosków z roku na rok sukcesywnie wzrastała w latach 2013 – 2018. W 2020 r. wpłynęło o 162 wnioski mniej niż w 2019 r. Od roku 2021 liczba wniosków ponownie wzrasta. W roku 2022 wpłynęły 577 wnioski w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej

W 2022 r. wydano 5 158 decyzji administracyjnych i postanowień w sprawach dotyczących domów pomocy społecznej. Ponadto zawarto 474 umowy i aneksy oraz przygotowano ponad 1 800 wystąpień w sprawach dotyczących umów z osobami zobowiązanymi do ponoszenia opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zawartych było 311 umów oraz decyzji dla osób zobowiązanych do partycypowania w kosztach utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej.

Liczba wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej w latach 2013–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

W 2022 r. w domach pomocy społecznej umieszczono łącznie 417 osób, z czego 390 w domach zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, a 27 osób w domach znajdujących się na terenie innych powiatów.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. na umieszczenie w domu pomocy społecznej oczekiwały 42 osoby. W domach pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku i przewlekłe somatycznie chorych osoby umieszczane były na bieżąco. Czas oczekiwania na umieszczenie w domach pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych wynosił około pół roku, natomiast dla osób niepełnosprawnych intelektualnie około 12 miesięcy. Osoby uzależnione od alkoholu czekały na miejsce w placówce niespełna 4 miesiące.

Wydatki na bieżącą działalność domów pomocy społecznej w 2022 r. wyniosły 186 299 195 zł (w tym 19 584 048 zł to dotacja z budżetu państwa), z czego 175 926 895 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych. Ponadto na bieżące funkcjonowanie jednostki otrzymały do dyspozycji środki z dzielnic w łącznej wysokości 95 413 zł.

W 2022 r. poniesiono wydatki związane z pobytem 180 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej poza Gminą Miejską Kraków w łącznej wysokości 6 147 482 zł.

W 2022 r., w celu poprawy jakości i standardu usług świadczonych w domach pomocy społecznej, realizowano inwestycje oraz dokonywano zakupów inwestycyjnych. Wydatki inwestycyjne (bez środków Dzielnic) wyniosły 4 413 570 zł. Ponadto DPS ul. Łanowa 41 pozyskał otrzymał środki inwestycyjne w wysokości 120 000 zł z Dzielnic nr XIII. Środki inwestycyjne przeznaczone zostały m.in. na:

- DPS ul. Helclów 2 – IV etap przebudowy i rozbudowy DPS im. Ludwika i Anny Helclów wraz z zagospodarowaniem terenu oraz zakupem rejestratora CCTV i szorowarki akumulatorowej;
- DPS ul. Rozrywka 1 – budowa ogrodzenia wokół terenu jednostki;
- DPS, ul. Nowaczyńskiego 1 – zakup systemu podsufitowych podnośników szynowych, serwera i namiotu;
- DPS, ul. Krakowska 55 – zakup kotła warzelnego;
- DPS, ul. Praska 25 – zakup podnośnika elektrycznego, podsufitowego wraz z czterema systemami trawersowymi oraz akcesoriami do transportu i opieki nad mieszkańcami w pomieszczeniach jednostki oraz zakup pralnicowirówki;
- DPS ul. Radziwiłłowska 8 – zakup zmywarki;
- DPS ul. Łanowa 41 – zakup mobilnej sceny plenerowej przeznaczonej do działalności kulturalnej dla mieszkańców.

Ponadto w 2022 r. w ramach środków niewygasających:

- DPS ul. Łanowa 41 zakończył realizację inwestycji „Modernizacja DPS ul. Łanowa 41”, w wyniku, której powstała dodatkowa klatka schodowa z szybem windowym, pomieszczenia jadalni i terapii, wykonano instalacje wewnętrzne: elektryczną, wodno-kanalizacyjną, przyzywową, LAN, RTV;
- DPS ul. Kluzeka 6 zakończył przygotowanie dokumentacji projektowej obejmującej modernizację i rozbudowę i uzyskał decyzję w tym zakresie.

W 2022 r., w związku ze stanem epidemii, w krakowskich domach pomocy społecznej zastosowano szereg rozwiązań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom oraz ciągłości realizacji wsparcia, w tym uzupełniano na bieżąco środki ochrony indywidualnej mające zastosowanie zarówno przy profilaktyce jak i w sytuacji zakażenia.

Łącznie na walkę z COVID-19 w domach pomocy społecznej w 2022 r. wydatkowano kwotę 2 117 166 zł, w tym:

- 1 373 287 zł – środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19;
- 743 878,69 zł – środki własne (zarządzanie kryzysowe).

Rozdział V: Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

32. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami realizowane są na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2022 r. dofinansowanie ze środków PFRON otrzymało 5 307 osób z niepełnosprawnościami, w tym:

- w zakresie rehabilitacji społecznej łącznie 4 855 osób (w tym w zakresie funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej 622 osoby),
- w zakresie programu „Aktywny Samorząd” łącznie 384 osoby,
- w zakresie programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł I łącznie 2 osoby,
- w zakresie programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł II łącznie 32 osoby,
- w zakresie programu „Zajęcia klubowe w WTZ” łącznie 34 osoby.

Ze środków PFRON w 2022 r. wydatkowano kwotę w wysokości 28 996 894 zł, w tym na:

- rehabilitację społeczną 26 752 120 zł (w tym na dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej 14 579 448 zł),
- realizację programu „Aktywny Samorząd” 1 991 517 zł,
- realizację programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł I 693 zł,
- w zakresie programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł II łącznie 90 744 zł,
- realizację Programu „Zajęcia klubowe w WTZ” 161 820 zł.

32.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków w 2022 r. funkcjonowało 12 warsztatów terapii zajęciowej: 2 publiczne oraz 10 niepublicznych, prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

Od 1 lipca 2022 r. nastąpiło rozszerzenie działalności WTZ przy ul. Podchorążych 3 o 7 miejsc z nową pracownią przy ul. Dietla 27. Dotychczasowy niepubliczny WTZ prowadzony dla 48 uczestników przez Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół „Klika”, powiększył tym samym liczbę uczestników do 55. Natomiast WTZ przy ul. Cechowej 142 (z drugą lokalizacją przy ul. Kamieńskiego 51) prowadzony przez Dom Pomocy Społecznej Łanowa 41 pomniejszył liczbę uczestników z 87 do 80 również od 1 lipca 2022 r.

Łączna liczba wszystkich miejsc w WTZ na terenie Gminy Miejskiej Kraków, przeznaczonych dla osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem do terapii zajęciowej w 2022 r. wynosiła 563, w tym 120 miejsc w podmiotach publicznych (stan na 31 grudnia 2022 r.).

Z rehabilitacji społecznej i zawodowej w warsztatach w 2022 r. skorzystały 622 osoby z niepełnosprawnościami. Warsztaty opuściło 61 osób, w tym 4 z powodu podjęcia zatrudnienia.

Na działalność warsztatów terapii zajęciowej w 2022 r. przeznaczono kwotę 16 740 070 zł, w tym ze środków PFRON kwotę 14 579 448 zł oraz ze środków Gminy Miejskiej Kraków kwotę 2 160 622 zł.

32.1.1 Mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków w warsztatach terapii zajęciowej w innych powiatach

W 2022 r. zostało podpisane porozumienie w sprawie pokrywania kosztów rehabilitacji uczestników warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie Powiatu Krakowskiego w Konarach oraz Rzozowie dla osób z niepełnosprawnościami, będących mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków, w części nieobjętej dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu

Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ze wsparcia skorzystało w sumie 9 osób. Ze środków Gminy Miejskiej Kraków na pokrycie kosztów uczestnictwa w WTZ w innych powiatach została wydatkowana kwota w wysokości 24 208,99 zł.

32.2 Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

W 2022 r. wpłynęło 2 214 wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Dofinansowanie otrzymały łącznie 792 osoby z niepełnosprawnościami, w tym 142 dzieci i młodzieży. 359 osób otrzymało dofinansowanie do opiekuna na turnusie. Suma wypłaconych dofinansowań wyniosła 1 700 000 zł. Średnie dofinansowanie na osobę z niepełnosprawnością wyniosło 2 146 zł.

32.3 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

W 2022 r. złożono 334 wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, w tym 331 wniosków zostało złożonych przez osoby indywidualne, a 3 przez instytucje. Dofinansowanie otrzymało 249 osób z niepełnosprawnościami (w tym 229 dorosłych oraz 20 dzieci i młodzieży) oraz 1 instytucja. Suma wypłaconych dofinansowań wyniosła 709 765 zł, w tym 706 016 zł przeznaczono na dofinansowania dla osób indywidualnych, a 3 749 zł dla instytucji. Średnia wartość dofinansowania wynosiła 2 835 zł na osobę z niepełnosprawnością.

Osoby z niepełnosprawnościami w ramach zadania otrzymały dofinansowanie m.in. do zakupu łóżek rehabilitacyjnych wraz z wyposażeniem, rowerów rehabilitacyjnych, rotorów, urządzenia typu orbitrek, mat masujących, drobnego sprzętu do wykonywania ćwiczeń i rehabilitacji w warunkach domowych (poduszki, linki, taśmy, kliny, piłki rehabilitacyjne, itp.).

32.4 Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów

W 2022 r. złożono 4 412 wniosków o dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Dofinansowanie otrzymało 2 279 osób z niepełnosprawnościami, w tym 2 130 osób dorosłych i 149 dzieci i młodzieży, na łączną kwotę 5 262 064 zł. Średnia wartość dofinansowania wyniosła 2 309 zł na osobę. Dofinansowano m.in. zakupy wózków inwalidzkich, protez, ortez, pieluchomajtek, cewników, obuwia ortopedycznego, aparatów słuchowych, itp.

32.5 Dofinansowanie likwidacji barier w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami

- 1) **Likwidacja barier architektonicznych** – w 2022 r. do MOPS wpłynęły 173 wnioski, dofinansowanie otrzymało 95 osób na kwotę 1 648 565 zł, średnia wartość dofinansowania wyniosła 17 353 zł, osoby z niepełnosprawnościami otrzymały dofinansowania m.in. do dostosowania łazienek, zakupu i montażu platform przyschodowych, montażu podjazdów, podnośników sufitowych i krzesełek schodowych.
- 2) **Likwidacja barier w komunikowaniu się** – w 2022 r. do MOPS wpłynęło 799 wniosków, dofinansowanie otrzymały 662 osoby na kwotę 1 894 464 zł, w tym 576 osób dorosłych i 86 dzieci. Osoby z niepełnosprawnościami otrzymały m.in. dofinansowanie do zakupu oprogramowania do komunikacji wspomagającej i alternatywnej MÓWiK, programów logopedycznych, programów wspierających rozwój, oprogramowania do komunikacji i edukacji za pomocą wzroku oraz komputerów.
- 3) **Likwidacja barier technicznych** – w 2022 r. do MOPS wpłynęło 249 wniosków, dofinansowanie otrzymało 156 osób, w tym 4 dzieci, na kwotę 755 841 zł. Osoby z niepełnosprawnościami otrzymały m.in. dofinansowanie do krzeseł toaletowych,

wózków toaletowych, schodolazów, podnośników wannowo-kąpielowych, uchwytów wspomagających, słuchawek wzmacniających słuch stosowanych do odbioru TV, dostawek do wózków inwalidzkich.

32.6 Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika

W 2022 r. nie złożono żadnego wniosku w ramach dofinansowania usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika.

32.7 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W 2022 r. podpisano 33 umowy na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez podmioty niepubliczne, z czego 31 zostało zrealizowanych. W dofinansowanych przedsięwzięciach wzięło udział 1 349 osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. Wydatkowano na ten cel kwotę 201 973 zł. Wnioski na realizację powyższych przedsięwzięć zostały złożone w MOPS do 30 listopada 2021 roku. W 2022 r. organizacje pozarządowe złożyły 36 wniosków, które będą realizowane w 2023 r.

32.8 Program „Aktywny Samorząd”

MOPS w 2022 r. kontynuował realizację pilotażowego Programu „Aktywny Samorząd”, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji poprzez dofinansowanie wskazanych w tabeli zadań.

Lp.	Zadanie	Kwota wydatkowana	Liczba osób objętych wsparciem
1.	pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	56 460 zł	16
2.	pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	17 502 zł	8
3.	pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	836 688 zł	100
4.	dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach Programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	11 800 zł	6
5.	pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach Programu	2 960 zł	2
6.	pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	95 899 zł	9
7.	pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	16 176 zł	7
8.	pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości	195 300 zł	9
9.	pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości	13 892 zł	3
10.	pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	105 749 zł	15
11.	opieka nad dzieckiem (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem)	65 408 zł	43
12.	uzyskanie wykształcenia na poziomie wyższym	573 683 zł	179
Suma		1 991 517 zł	397*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

* w ramach 397 dofinansowań wsparcia udzielono 384 osobom

Wykonanie na dzień 31 grudnia 2022 r. Ostateczne rozliczenie Programu „Aktywny Samorząd” nastąpi po zakończeniu programu, tj. do 15 kwietnia 2023 r.

32.9 Program „Zajęcia klubowe w WTZ”

W 2022 r. program „Zajęcia klubowe w WTZ” prowadziły 4 warsztaty terapii zajęciowej. 3 z nich realizowały program od 1 lutego 2022 r. do 31 stycznia 2023 r., a jeden w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 31 stycznia 2023 r.

Miesięczna stawka na jednego uczestnika wynosiła 465 zł. Łączna kwota środków finansowych przeznaczona na realizację programu w 2022 r. wyniosła 161 820 zł.

W październiku 2022 r. do MOPS wpłynęły 4 wnioski złożone przez warsztaty terapii zajęciowej w związku z ogłoszonym naborem na realizację programu w 2023 r. Wszystkie wnioski dotyczyły kontynuacji programu i zostały złożone przez warsztaty, które prowadziły już zajęcia klubowe.

Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym, poprzez prowadzenie terapii zajęciowej w formie zajęć klubowych. Jest to zorganizowana forma rehabilitacji dla osób, które opuściły warsztat i weszły na rynek pracy oraz osób z niepełnosprawnością przed rozpoczęciem procesu rehabilitacji w WTZ.

32.10 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta

W grudniu 2022 r. MOPS zawarł umowę z PFRON na realizację programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta. Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami poprzez pokrycie kosztów wynajęcia lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego beneficjenta w celu zwiększenia jego niezależności oraz ułatwienia mu aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego jego indywidualne kryterium dostępności.

W 2022 r. w ramach programu zostało złożonych 6 wniosków.

32.11 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie

W grudniu 2022 r. MOPS zawarł umowę z PFRON na realizację programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie. Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami poprzez dofinansowanie kosztów zamiany lub zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, umożliwiającego samodzielne opuszczanie budynku do poziomu zero przed budynkiem.

W 2022 r. nie został złożony żaden wniosek w ramach programu.

32.12 Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł I

W maju 2022 r. MOPS zawarł umowę z PFRON na realizację programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł I. Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami z Ukrainy poprzez sfinansowanie wymaganego udziału własnego w limicie ceny NFZ w zakupie lub naprawie wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, wskazanych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie.

W 2022 r. w ramach programu zostały złożone 3 wnioski. Środki w wysokości 693 zł zostały wypłacone 2 osobom. Udzielono dofinansowania do aparatów słuchowych oraz obuwia ortopedycznego.

32.13 Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł II

W czerwcu 2022 r. MOPS zawarł umowę z PFRON na realizację programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł II. Celem wsparcia było doposażenie miejsc pobytu niepełnosprawnych obywateli Ukrainy, przebywających pierwotnie w czterech

Centrach Pomocy Ukrainie, prowadzonych przez Gminę Miejską Kraków, a tym samym stworzenie niepełnosprawnym obywatelom Ukrainy, warunków pozwalających na codzienne funkcjonowanie, niezależne od istniejących barier.

W ramach doposażenia miejsca pobytu niepełnosprawnych obywateli Ukrainy zakupiono łóżka rehabilitacyjne z materacem, stoliki przyłóżkowe, bieliznę pościelową, wózki toaletowo-prysznicowe, podnośniki transportowo-kąpielowe, schodołazy oraz pralko-suszarki.

Wsparciem zostało objętych 32 obywateli Ukrainy, w tym 4 dzieci. Na realizację wsparcia wydatkowano kwotę 90 744 zł.

Rozdział VI: Inne działania oraz pozostałe informacje o funkcjonowaniu MOPS

33. Działania związane z aplikowaniem o środki w ramach konkursów zewnętrznych

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. dwukrotnie aplikowano o środki w naborach wniosków prowadzonych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021, Fundusz Małych Grantów.

Pierwszy wniosek został złożony na konkurs FMG1 ogłoszony w obszarze programowym 22: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć. Zgłoszony projekt nosił tytuł: „MOC RELACJI – wdrożenie zintegrowanego modelu profilaktyki przemocy domowej”. Decyzją z 14 grudnia 2022 r. otrzymał on dofinansowanie w wysokości 1 842 449,50 zł.

Drugi wniosek został złożony na konkurs FMG2 ogłoszony w obszarze programowym 22: Rozwój lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Zgłoszony projekt nosił tytuł: „Wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec seniorów i osób niepełnosprawnych w Krakowie”. Decyzją z dnia 14 grudnia 2022 r. otrzymał on dofinansowanie w wysokości 346 311,00 zł.

34. Współpraca międzynarodowa

Współpraca z Miastem Frankfurt nad Menem realizowana była na podstawie „Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej” z dnia 3 czerwca 2011 r., będącego kontynuacją porozumienia zawartego 19 kwietnia 2001 roku.

W ramach współpracy, od 12 do 16 września 2022 r., odbyła się wizyta przedstawicieli miasta Frankfurtu nad Menem w Krakowie pod przewodnictwem Pani Elke Voitl – członkini Zarządu Miasta Frankfurt nad Menem do Spraw Społecznych, Młodzieży, Rodziny i Seniorów. Tematem spotkań były zagadnienia związane z godnym starzeniem się osób starszych. W trakcie pobytu w Krakowie, przedstawiciele Urzędu Miasta oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych odwiedzili Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy Ukrainie oraz nowo powstający Dom Pomocy Społecznej dla osób ze spektrum autyzmu. Tam też odbyło się spotkanie poświęcone systemowemu wsparciu osób starszych w Gminie Miejskiej Kraków.

35. Budżet obywatelski

Budżet obywatelski to proces, dzięki któremu mieszkańcy mają bezpośredni wpływ na realizację potrzeb społeczności lokalnych, a tym samym na wydatkowanie konkretnych środków finansowych. Poprzez zgłaszane w formie projektów pomysły mogą angażować się w poprawę wizerunku oraz funkcjonowania osiedli.

W 2022 r. zrealizowano 6 projektów:

- „Kultura szansą dla więźniów samotności i starości” – zadanie było realizowane przez Parafię pw. NMP z Lourdes w Krakowie. W 2022 r. wolontariusze świadczyli pomoc na rzecz 24 osób samotnych i starszych zamieszkałych na terenie Dzielnicy V Krowodrza. W ramach zadania podejmowane były następujące działania: odwiedziny osób przez wolontariuszy, utrzymywanie kontaktów telefonicznych, pomoc w robieniu zakupów, pomoc w sprzątanii, wyjścia do instytucji kultury, wykonanie drobnych napraw i remontów, ćwiczenia rehabilitacyjne wykonywane przez fizjoterapeutów oraz wolontariuszy. Zorganizowane zostały również prelekcje dla uczniów szkół podstawowych i liceum w celu uwrażliwiania na sytuację seniorów w ich środowisku oraz zachęcania do zaangażowania się w wolontariat. Wolontariusze mieli możliwość wzięcia udziału w kilku warsztatach poszerzających ich wiedzę na temat sprawowania opieki nad seniorami. W 2022 r. środki finansowe zostały przekazane na pokrycie kosztów zainteresowań beneficjentów, wydatki z prowadzonymi remontami, opłacenie rehabilitantów oraz zakup artykułów chemicznych i spożywczych, pokrycie kosztów

zorganizowania warsztatów dla wolontariuszy. Na realizację zadania wydatkowano łącznie 83 412 zł.

- „Paczki świąteczne dla Seniorów zamieszkałych na terenie Dzielnicy X Swoszowice” – na podstawie przeprowadzonego otwartego konkursu ofert został wyłoniony podmiot – Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Kraków – Podgórze, który w 2022 r. realizował zadanie pn. „Paczki świąteczne dla Seniorów zamieszkałych na terenie Dzielnicy X Swoszowice”. Pomoc w formie paczek została przekazana 100 osobom. Wartość jednej paczki wyniosła 180 zł. Na realizację zadania wydatkowano łącznie 18 000 zł.
- „Kurs języka angielskiego dla osób w wieku 50+ dla mieszkańców Dzielnicy Bieńczyce” – Zajęcia odbywały się w Młodzieżowym Domu Kultury im. J. Korczaka na os. Kalinowym. Od kwietnia do grudnia wzięło w nich udział 27 osób. Uczestnicy byli podzieleni na dwie grupy, zajęcia odbywały się raz w tygodniu po godzinie (w sumie 60 zajęć). Kurs prowadziła profesjonalna lektorka języka angielskiego, która miała doświadczenie w pracy z osobami w wieku 50+. Uczestniczący mieli zapewnione podręczniki i wszelkie potrzebne materiały dydaktyczne.
- „Centrum Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i Seniorom” – PALe „Na Olszy” i „Ugorek” zrealizowały projekt dla mieszkańców Dzielnicy III. Zorganizowano wyjazdy integracyjne (Pieniny, Gorlice), odbyły się warsztaty rękodzieła, warsztaty z obsługi telefonów i smartfonów, spotkanie okolicznościowe, zajęcia „Zdrowy kręgosłup”, zajęcia nordic walking, wyjścia integracyjne do kina i teatru, rejs po Wiśle. W projekcie wzięło udział 116 osób. Projekt był realizowany w okresie luty – grudzień 2022 r.
- „Centrum Pomocowe dla dzielnicy XII” - projekt skierowany do mieszkańców dz. XII Bieżanów-Prokocim, realizowany przez Fundację Wygrajmy Siebie. Celem projektu była kontynuacja działań dla osób potrzebujących pomocy oraz osób chcących pomagać, wspieranie wolontariuszy, organizowanie akcji pomocowych i charytatywnych. Na realizację zadania wydatkowano łącznie 79 997,80 zł.
- „Wrócenice - miejsce spotkań dla mieszkańców” - projekt skierowany do mieszkańców os. Wrócenice, realizowany przez Fundację Ukryte Skrzydła. Celem działań było prowadzenie miejsca spotkań oraz integracja międzypokoleniowa. Na realizację zadania wydatkowano łącznie 236 266,09 zł.

36. Współpraca z mediami

MOPS w 2022 r. podjął około 700 kontaktów z mediami w zakresie informowania o możliwości uzyskiwania wsparcia przez mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków, a także działań na rzecz uchodźców z Ukrainy. W ramach działań informacyjnych w mediach ogólnopolskich oraz lokalnych ukazały się informacje dotyczące pomocy społecznej: artykuły, komunikaty, reportaże telewizyjne i radiowe. MOPS po raz kolejny był także partnerem akcji informacyjnej prowadzonej przez „Głos – Tygodnik Nowohucki” pod nazwą „Nowa Huta – miejsce dobre do życia”. W jej ramach ukazał się cykl artykułów poświęconych działaniom Ośrodka. Tematyka publikacji obejmowała kwestie związane z różnymi formami aktywizacyjnymi dla osób starszych, dzieci, młodzieży, pomocy dla rodzin, osób samotnych, bezdomnych, oferty dla społeczności lokalnych oraz pomocy uchodźcom z Ukrainy.

W ramach współpracy z dwutygodnikiem „kraków.pl” ukazały się dwie dedykowane wkładki tematyczne dotyczące wsparcia osób doświadczających przemocy.

Zrealizowano 12 filmów promocyjno-informacyjnych dotyczących wsparcia seniorów, dzieci i młodzieży. Tematyka filmów obejmowała także realizację inwestycji, projektów finansowanych ze środków unijnych oraz wsparcia uchodźców z Ukrainy.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był głównym organizatorem akcji „Świąteczny karp dla mieszkańców Krakowa”, która była szeroko prezentowana i relacjonowana w mediach lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich.

W listopadzie i grudniu MOPS wspólnie z UNICEF zrealizował kampanię społeczną poświęconą rodzicielstwu zastępczemu. Kampania wzbudziła duże zainteresowanie mediów lokalnych, regionalnym, ogólnopolskich i agencji informacyjnych.

Prowadzona była systematyczna współpraca z Wydziałem Komunikacji Społecznej UMK oraz portalem www.krakow.pl, na potrzeby którego przygotowywane były komunikaty dotyczące pomocy społecznej, istotne dla mieszkańców Krakowa.

MOPS realizuje także zadania wynikające z zapisów ustawy o dostępie do informacji publicznej, prowadząc Biuletyn Informacji Publicznej.

W związku z wybuchem wojny w Ukrainie zwiększyła się ilość kontaktów dziennikarskich z redakcjami zagranicznymi. Udzielone zostały informacje do zagranicznych redakcji i stacji telewizyjnych:

- BBC – główne wydania serwisów informacyjnych oraz korespondenci wojenni Fred Scott i Caroline Burraway,
- NBC – program „Good Morning America”,
- CBS,
- Deutsche Welle – główne serwisy informacyjne,
- Niemiecka telewizja ARD,
- RAI UNO,
- RAI DUO,
- RAINews 24,
- Francuska Agencja Informacyjna,
- Szwedzka Telewizja Publiczna,
- Szwedzkie prasa –dzienniki,
- Chorwacki Oddział Al. Jazeera,
- Duńska prasa informacyjna – redaktor Poul Funder Larsen,
- Prasa i telewizja japońska,
- Current Time TV (projekt Radia Wolność i Głosu Ameryki),
- Brazylijska Telewizja.

Jednocześnie ze względu na zainteresowanie udzieleniem pomocy humanitarnej, wielokrotnie organizowane były spotkania z międzynarodowymi organizacjami humanitarnymi:

- UNICEF
- Międzynarodowy Czerwony Krzyż,
- Center for Disaster Philantropy,
- Social Welfer Corporation Fukudenkai,
- Shell Business Operations Kraków,
- Azadi Project.

Ponadto organizowane były oficjalne spotkania delegacji międzynarodowych takich jak:

- Głównego Komendanta Policji Królestwa Niderlandów,
- Mera Paryża,
- Laureatek Pokojowej Nagrody Nobla,
- Przedstawicieli Parlamentu Chorwacji, w tym Parlamentarzystów Europejskich,
- Ministra Spraw Zagranicznych Szkocji,
- studentów Uniwersytetu Europejskiego Viadrina,
- Rektora Uniwersytetu Keimjung z Daegu z Korei Południowej.

37. Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było 713 osób w wymiarze 704,158 etatu (bez uwzględnienia pracowników przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych). Zadania realizowało również 391 osób w ramach zawartych umów zleceń, w tym 257 osób podejmowało działania na rzecz obywateli Ukrainy.

Odsetek pracowników MOPS legitymujących się wyższym wykształceniem (w tym tych przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych) wynosi 82,9%, z czego 14,7% stanowią pracownicy, którzy mają ukończone także studia podyplomowe. Jedna osoba uzyskała wykształcenie na poziomie doktora nauk społecznych. Wykształceniem policealnym legitymuje

się 12,1% ogółu pracowników. Wykształceniem średnim legitymuje się 4,3% pracowników, zawodowym 0,1% a podstawowym 0,6%.

W 2022 r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie brali udział w: 84 szkoleniach (płatnych i bezpłatnych). Środki finansowe poniesione na realizację szkoleń wyniosły 78 603,94 zł. Dodatkowo w MOPS przeprowadzono superwizje, w których uczestniczyło łącznie 42 pracowników socjalnych i 18 asystentów rodziny. Na ten cel przeznaczono łącznie kwotę w wysokości 18 396 zł.

37.1 Praktyki i staże

W 2022 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie 41 studentów krakowskich uczelni odbyło łącznie 2 130 godzin praktyk studenckich.

38. Skargi, interwencje, odwołania od decyzji administracyjnych

Realizując zadania w zakresie przeprowadzania postępowań wyjaśniających dotyczących skarg, interwencji, wniesionych odwołań w 2022 r.:

- przeprowadzono 412 postępowań wyjaśniających dotyczących skarg i interwencji oraz odwołań,
- rozpatrzono 29 skarg, które zostały zarejestrowane w Wydziale Kontroli Wewnętrznej UMK,
- po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających ustalono, iż 5 skarg było zasadnych, w wyniku czego podjęto działania w celu zapobieżenia powtarzaniu się w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości,
- przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego 161 odwołań złożonych od 385 decyzji administracyjnych,
- wpłynęły 273 decyzje SKO utrzymujące w mocy wcześniejsze rozstrzygnięcie,
- SKO uchyliło i przekazało do ponownego rozpatrzenia 34 decyzje.

W poprzednim okresie sprawozdawczym, tj. w 2021 r., rozpatrzono 26 skarg, które zostały zarejestrowane w Biurze Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miasta Krakowa. W wyniku ich rozpatrzenia 2 skargi uznano za zasadne.

39. Kontrole realizacji zadań

W 2022 r. przeprowadzono łącznie 47 kontroli realizacji zadań publicznych, zleconych podmiotom niepublicznym i publicznym, w tym 46 kontroli kompleksowych i 1 doraźną. W ramach kontroli ujętych w planie kontroli na rok 2022 zrealizowano 44 z 59 zaplanowanych. W odniesieniu do 1 zaplanowanej, a niezrealizowanej kontroli, czynności kontrolne rozpoczęto w 2022 roku. W poprzednim okresie sprawozdawczym tj. w 2021 r. przeprowadzono łącznie 57 kontroli, w tym 50 z zaplanowanych 52.

Łącznie w 2022 r. w wyniku kontroli dotyczących realizacji zadań zleconych podmiotom niepublicznym i publicznym sformułowano 286 zaleceń pokontrolnych, w tym w ramach zakończenia czynności kontrolnych rozpoczętych jeszcze w 2021 r. – 151. Wystąpienia pokontrolne skierowano łącznie do 35 podmiotów. Do 12 z nich, w odniesieniu do 13 realizowanych przez nie zadań, skierowano zalecenia dotyczące zwrotu nienależnie pobranych dotacji (wydatkowanych niezgodnie z przeznaczeniem i/lub pobranych w nadmiernej wysokości). Łączna wysokość stwierdzonych należności głównych (bez odsetek) wyniosła 26 887,49 zł.

Przeprowadzono jedną doraźną kontrolę wewnętrzną w MOPS, dotyczącą poprawności prowadzenia dokumentacji związanej ze sprawowaniem nad dziećmi pieczy zastępczej w formie rodzinnej. Czynności kontrolne nie zostały jeszcze zakończone.

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru nad powierzonymi zadaniami część komórek organizacyjnych zrealizowała w 2022 r. kontrole bez udziału pracowników Sekcji Kontroli Wewnętrznej:

- Dział Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia przeprowadził: 3 kontrole problemowe w DPS i RDPS, w wyniku których nie wydawano zaleceń pokontrolnych oraz 17 kontroli doraźnych dotyczących funkcjonowania domów pomocy społecznej i ośrodka wsparcia – wydano 52 zalecenia pokontrolne;
 - Dział Pomocy Dzieciom przeprowadził 43 kontrole doraźne w POW, przede wszystkim w zakresie utrzymania czystości w placówkach oraz występowania przemocy, w wyniku których nie wydawano zaleceń pokontrolnych;
 - Dział Koordynacji Pracy Filii przeprowadził 5 kontroli, w tym 2 planowe i 3 doraźne w PWD w zakresie prawidłowości funkcjonowania placówek, w wyniku których wydano 2 zalecenia pokontrolne, a w jednym przypadku rozwiązano umowę z podmiotem prowadzącym;
 - Dział Wsparcia Osób Niepełnosprawnych przeprowadził 24 kontrole doraźne w WTZ – na ich podstawie sformułowano 1 zalecenie pokontrolne.
- Łącznie komórki organizacyjne przeprowadziły 92 kontrole bez udziału Sekcji Kontroli Wewnętrznej, w wyniku których wydano 55 zaleceń pokontrolnych.

40. Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury

40.1 Informatyzacja

W 2022 r. zakupiono 16 notebooków, 40 monitorów, 10 drukarek, 10 urządzeń wielofunkcyjnych, 10 specjalistycznych drukarek do kart plastikowych oraz nowe urządzenie sieciowe Firewall NG.

Zwiększono poziom zabezpieczenia sieci LAN poprzez zainstalowanie nowych urządzeń sieciowych zakupionych w 2021 r. oraz konfigurację nowego urządzenia Firewall NG obsługującego ruch sieciowy z 16 lokalizacji MOPS oraz wszystkie połączenia zdalne. Przygotowano serwer www do obsługi wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego planowanej do uruchomienia w 2023 r. Uruchomiono i obsługiwano informatycznie cztery Centra Pomocy Uchodźcom z Ukrainy oraz miejsca wydawania pakietów żywnościowych. Wdrożono elektroniczny system obsługi kart służących do wymiany punktów na artykuły spożywcze w sklepie socjalnym. Przeinstalowano na 780 komputerach używane do tej pory oprogramowanie antywirusowe Kaspersky na oprogramowanie innego producenta.

Zaktualizowano systemy operacyjne na serwerach DNS.

W 2022 roku wydatki na informatyzację wyniosły:

- wydatki bieżące – 1 295 275,72 zł,
- wydatki inwestycyjne – 48 400,50 zł.

40.2 Obsługa organizacyjna MOPS

Na stanowiskach kancelaryjnych MOPS zarejestrowano łącznie 279 782 pisma, w tym:

- 118 144 pisma przychodzące;
- 120 315 pism wychodzących;
- 41 323 pisma wewnętrzne.

Sporządzono 86 projektów upoważnień Prezydenta Miasta Krakowa, 16 projektów pełnomocnictw Prezydenta Miasta Krakowa, 27 projektów zarządzeń Prezydenta Miasta Krakowa, 16 projektów uchwał Rady Miasta Krakowa, 1 projekt polecenia służbowego Prezydenta Miasta Krakowa.

Sporządzono 205 zarządzeń Dyrektora MOPS, 83 polecenia służbowe Dyrektora MOPS, 319 pełnomocnictw Dyrektora MOPS i 139 upoważnień Dyrektora MOPS.

40.3 Archiwum zakładowe

Przejęto do archiwum zakładowego z komórek organizacyjnych 292 metrów bieżących akt. Przekazano do zniszczenia, po uzyskaniu zgody Dyrektora Archiwum Narodowego w Krakowie, 320 metrów bieżących dokumentacji, której okres przechowywania upłynął. Wycofano z ewidencji archiwum zakładowego w związku ze wznowieniem spraw 232 akta na podstawie 208 protokołów wycofania. Zrealizowano 225 wypożyczeń dokumentacji na potrzeby komórek organizacyjnych (dla 93 pracowników wypożyczających). Stan zasobu archiwum zakładowego MOPS na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi 2 920 metrów bieżących.

40.4 Zamówienia publiczne

W celu realizacji zadań statutowych MOPS w 2022 r. przeprowadził 55 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym:

- 24 zamówienia na usługi,
- 24 zamówienia na dostawy,
- 7 zamówień na roboty budowlane.

Wartość umów zawartych w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybach określonych ustawą Prawo zamówień publicznych wyniosła łącznie 54 810 211,13 zł.

Ponadto prowadzono zamówienia w trybie pozaustawowym. Łączna liczba udzielonych zamówień w trybie do 130 000 zł netto wyniosła 1 721. W skład tej liczby wchodzi 699 postępowań w trybie konkurencyjnym, na podstawie § 2 i § 3 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, których wartość nie przekracza określonej w ustawie „Prawo zamówień publicznych” z dnia 11 września 2019 r. kwot 130 000 zł netto, z czego 339 postępowań dotyczyło pomocy uchodźczą z Ukrainy.

Pozostała liczba udzielonych zamówień, to zamówienia udzielane na podstawie § 1 ust. 18 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, których wartość nie przekracza określonej w ustawie „Prawo zamówień publicznych” z dnia 11 września 2019 r. kwoty 130 000,00 zł netto.

40.5 Działania związane z utrzymaniem infrastruktury oraz zadania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2022 r. MOPS dysponował 44 lokalami zajętymi przez komórki organizacyjne Ośrodka o łącznej powierzchni 10 765,61 m², 42 lokalami i budynkami, w których realizowane były zadania z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej o łącznej powierzchni 10 448,62 m², w tym 20 nieruchomości w trwałym zarządzie Ośrodka, 2 budynkami, w których MOPS prowadził od 2 stycznia 2020 r., od 21 lutego 2022 r. mieszkaniami wspomagany dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi w ramach projektu pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” oraz 1 budynkiem, w którym MOPS realizuje od 1 lipca 2020 r. projekt pn. „W sile wieku 2”.

Ponadto w 2022 r. MOPS dysponował 2 nieruchomościami, w których zrealizowano inwestycje – w pierwszej polegającą na modernizacji, przebudowie oraz nadbudowie budynku z przeznaczeniem na mieszkanie chronione wspierane dla osób z zaburzeniami psychicznymi (II i III piętro) oraz mieszkanie wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi na parterze i I piętrze budynku, a w drugiej inwestycję polegającą na przebudowie i rozbudowie budynku z przeznaczeniem na prowadzenie domu pomocy społecznej i ośrodka wsparcia.

Z kolei 3 zabudowane nieruchomości o łącznej powierzchni 9 605,45 m² i 2 niezabudowane nieruchomości były przeznaczone do przebudowy oraz budowy obiektów na potrzeby zadań z zakresu pomocy społecznej.

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, w ramach realizowanej przez Gminę Miejską Kraków pomocy obywatelom tego państwa przebywającym na terenie Miasta Krakowa, MOPS pozyskał i dysponował 9 lokalami i 1 budynkiem o łącznej powierzchni

5 788,66 m², przeznaczonymi na prowadzenie miejsc noclegowych, wraz z dostępem do sanitariatów, zapewnieniem środków higieny osobistej oraz całodziennego żywienia, na magazyn zakupionego wyposażenia miejsc noclegowych oraz na placówkę opiekuńczo-wychowawczą, w której będą mogły przebywać dzieci z Ukrainy.

Łączna powierzchnia lokali i budynków wykorzystywanych oraz przeznaczonych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wynosiła 38 584,85 m² na koniec 2022 r.

W ramach zadań inwestycyjnych podjęto następujące działania:

- przebudowa i rozbudowa obiektu przy al. Modrzewiowej w Krakowie wraz z budową kanalizacji opadowej. W trzecim etapie budowy zakończono roboty dotyczące nowego oraz istniejącego budynku oraz wykonano zagospodarowanie terenu. W ramach zadania zakupiono 2 część pierwszego wyposażenia. Łączny koszt inwestycji w 2022 r. wyniósł 1 852 036 zł. Kontynuacja zakupu pierwszego wyposażenia (3. etap) w 2023 r.
- modernizacja obiektów przy ul. Ludwisarzy oraz przy ul. Tokarskiej. W ramach zadania w drugim etapie budowy zakończono modernizację, przebudowę oraz nadbudowę budynku przy ul. Ludwisarzy z przeznaczeniem na mieszkanie chronione wspierane dla 7 osób z zaburzeniami psychicznymi (II i III piętro) oraz mieszkanie wspomagane dla 6 osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi na parterze i I piętrze budynku. Zadanie uzyskało dofinansowanie z Funduszu Inwestycji Lokalnych – środki z budżetu państwa oraz dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego – środki UE w ramach projektu „Sami Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”. Łączny koszt inwestycji w 2022 r. wyniósł 1 332 601,60 zł.
- modernizacja budynku MOPS przy ul. Józefińskiej 14. W ramach inwestycji w drugim etapie budowy wykonano adaptację poddasza na cele użytkowe w tym m.in. wykonano więźbę dachową wraz z wykonaniem pokrycia z blachy tyt.-cynk i dociepleniem, przebudowano i rozbudowano instalację c.o., elektryczną, alarmową, internetową, wod-kan, instalację fotowoltaiczną, przebudowano i zamontowano dźwig osobowy – dodatkowy przystanek na poziomie ostatniej kondygnacji. Kontynuacja zadania w 2023 r. Łączny koszt prac w 2022 r. wyniósł 2 629 375,78 zł.
- termomodernizacja budynków MOPS. W ramach zadania uzyskano ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę dla budynku na os. Górali 19. Wydatki w 2022 r. wyniosły 11 512,80 zł.
- budowa Domu Pomocy Społecznej przy ul. Praskiej w Krakowie. W ramach zadania w pierwszym etapie budowy wykonano m.in. fundamenty, konstrukcje żelbetonową w ok. 80%. Rozpoczęto roboty murowe. Zadanie uzyskało dofinansowanie – promesę w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – kwota 30 mln zł. Łączny koszt zadania w 2022 r. wyniósł 12 052 203,87 zł.
- ukończenie budowy domu pomocy społecznej przy ul. Widłakowej w Krakowie. W ramach zadania uzyskano ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę oraz zaktualizowano kosztorysy inwestorskie. Wydatki w 2022 r. wyniosły 239 973,00 zł (w tym środki niewygasające).
- modernizacja budynku, w którym realizowane są zadania pomocy społecznej, os. Krakowiaków 46. W ramach zadania uzyskano ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę dla termomodernizacji budynku oraz opracowano dokumentację projektową m.in. dla budowy dźwigu osobowego, przebudowy kanalizacji sanitarnej i opadowej oraz przystosowania p.poż. budynku. Uzyskano ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę scalającą uprzednio opracowane dokumentacje dotyczące termomodernizacji i modernizacji instalacji elektrycznej. Łączne wydatki w 2022 r. wyniosły 100 072,80 zł.
- przebudowa budynku przy ul. Praskiej z przeznaczeniem na realizację zadań pomocy społecznej – Centrum Usług Społecznych. W ramach zadania zawarta została umowa na opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na budowę. W 2023 r. kontynuacja prac projektowych.

- Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W ramach zadania utworzono mieszkanie wspomagane dla 6 osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi na parterze oraz na I piętrze budynku przy ul. Ludwisarzy. Zadanie współfinansowane z zadaniem Modernizacja obiektów przy ul. Ludwisarzy oraz przy ul. Tokarskiej. Łączne wydatki ze środków inwestycyjnych w 2022 r. wyniosły 966 007,61 zł.
- zakupy inwestycyjne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach zadania zakupiono 2 samochody służbowe oraz urządzenie sieciowe. Łączny koszt inwestycji w 2022 r. wyniósł 382 777,50 zł.
- zakup nieruchomości z przeznaczeniem na placówkę opiekuńczo-wychowawczą wraz z pierwszym wyposażeniem. W ramach zadania zakupiono nieruchomość przy ul. Moczydło 12 oraz pierwsze wyposażenie dla placówki opiekuńczo – wychowawczej, w której będą mogły przebywać dzieci z Ukrainy. Zadanie zostało sfinansowane z pozyskanych darowizn zagranicznych i krajowych przeznaczonych na wsparcie uchodźców z Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Łączny wydatki w 2022 r. wyniosły 2 743 322,90 zł.

Szczegółową listę zadań inwestycyjnych stanowi Załącznik nr 4 do sprawozdania.

W ramach remontów w 2022 r. wykonano remonty bieżące i inne prace budowlane w budynkach i lokalach wynajmowanych, pozostających w użyczeniu i w trwałym zarządzie MOPS:

- a) w pomieszczeniach w lokalu na os. Zielonym przeznaczonym na wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego – roboty budowlane m.in.: w zakresie instalacji elektrycznych, instalacji wod-kan i c.o., roboty posadzkowe, tynkarskie oraz roboty wykończeniowe – koszt robót 346 329,89 zł.
- b) w budynku ogrzewalni dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Księcia Józefa – roboty budowlane polegające na częściowej rozbiórce, przebudowie i remoncie drugiej części budynku „A” m.in. w zakresie prac wyburzeniowych, murarskich, tynkarskich, dekarских, wykończeniowych oraz instalacji elektrycznych – koszt prac 534 257,20 zł,
- c) w budynku DPS przy ul. Sołtysowskiej – montaż instalacji przyzywowej oraz likwidacja zawilgoceń oraz malowanie ścian korytarza – koszt robót 84 999,75 zł,
- d) w lokalach 3-4 i 17-18 przy ul. Cieśleńskiego – bieżący remont sanitariatów obejmujący m.in.: roboty w zakresie instalacji elektrycznych, instalacji wod-kan, roboty posadzkowe, tynkarskie, okładzinowe oraz roboty wykończeniowe – koszt prac 183 931,85 zł.
- e) na terenie nieruchomości ul. Golikówka rozebrane zostały budynki zgodnie z nakazem Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego – koszt robót 47 429,69 zł,

oraz remonty bieżące w lokalach przeznaczonych na potrzeby zakwaterowania uchodźców wojennych w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie (zob. szerzej rozdział nr 2).

Łączny koszt przeprowadzonych remontów wyniósł 1 956 166,54 zł.